

Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr



Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz



**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-6963-1

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

GIYIM AKSESUARLARI

11

DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

GIYIM AKSESUARLARI

M
O
D
A
TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

11

DERS MATERYALI



MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

GİYİM AKSESUARLARI

11

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Ahmet Yaşar YASAVBULAT

Mehtap BAL

Mehtap ÇELİK

Zehra YURCİ



MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 8313
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 2205

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı: Yasemin AYAYDIN

Program Geliştirme Uzmanı: Esra YAVUZ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı: Fatma YILMAZ

Rehberlik Uzmanı: Elif YAZICI

Görsel Tasarım Uzmanı: Aysun ERTEN

Banu AKENGİN SIN

ISBN: 978-975-11-6963-1

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

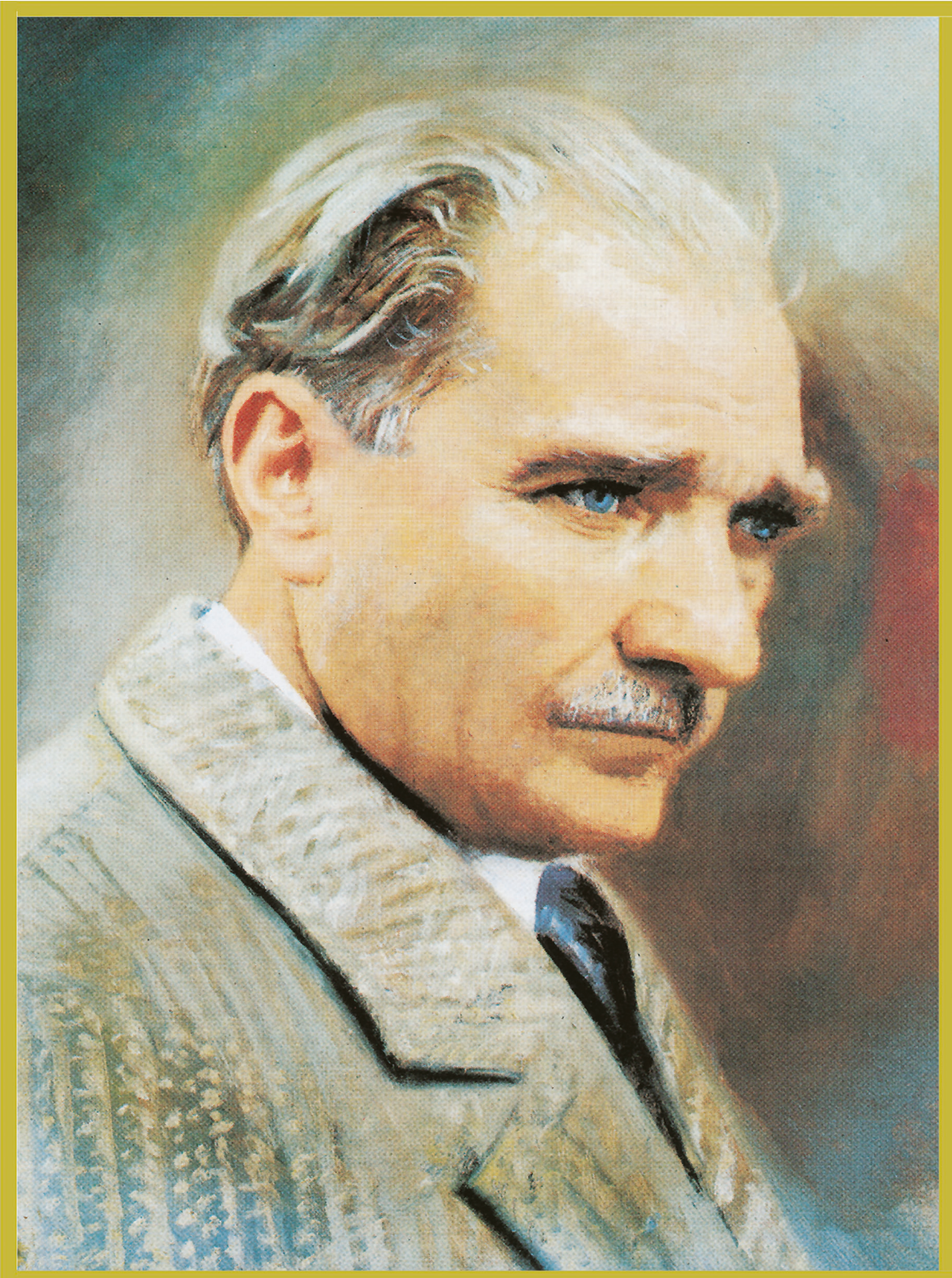
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk



MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI 11

1. ÖĞRENME BİRİMİ

ŞAPKA YAPIMI 13

1.1. ŞAPKA YAPIMINA HAZIRLIK	15
1.1.1. Şapkanın Tanımı	15
1.1.2. Şapka Çeşitleri	16
1.1.3. Şapkanın Bölümleri	17
1.1.4. Şapkanın Ana ve Yardımcı Malzeme Özellikleri	19
1.2. ŞAPKA TASARIMI	22
1.2.1. Kullanım Amacına Uygun Şapka Modeli Belirleme	22
1.2.2. Modele Uygun Şapka Kalıbı Hazırlama	23
1. UYGULAMA: Buket Şapka Kalıbı ve Şablonu Çizimi	24
1.2.3. Şapka Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı	27
1.3. ŞAPKA UYGULAMASI	29
1.3.1. Şapka Kesimi	29
2. UYGULAMA: Şapka Kesimi İşlemleri	30
1.3.2. Şapka Dikimi	31
3. UYGULAMA: Şapka Dikimi İşlemleri	32
1.4. ŞAPKA SÜSLEMESİ	37
1.4.1. Şapka Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi	37
1.4.2. Seçilen Malzemelerle Şapka Süsleme İşlemleri	37
4. UYGULAMA: Şapka Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri	38
1.5. KAPÜŞON TASARIMI, UYGULAMASI VE SÜSLEMESİ	41
1.5.1. Kullanım Amacına Uygun Kapüşon Modeli Belirleme	41
1.5.2. Modele Uygun Kapüşon Kalıbı Hazırlama	42
5. UYGULAMA: Kapüşon Kalıbı Çizimi	43
1.5.3. Kapüşon Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Belirleme	46
1.5.4. Kapüşon Kesimi	47
6. UYGULAMA: Kapüşon Kesimi İşlemleri	48
1.5.5. Kapüşon Dikimi	50
7. UYGULAMA: Kapüşon Dikimi İşlemleri	51
1.5.6. Kapüşon Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi	54
8. UYGULAMA: Kapüşon Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri	55
1. PROJE: Şapka Projesi	58
2. PROJE: Kapüşon Projesi	59
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	60

2. ÖĞRENME BİRİMİ

ÇANTA VE KEMER YAPIMI 61

2.1. ÇANTA VE KEMER YAPIMINA HAZIRLIK	63
2.1.1. Çanta, Kemer Tanımı ve Çeşitleri	63
2.1.2. Çanta ve Kemerin Bölümleri	65
2.1.3. Çanta ve Kemerin Ana ve Yardımcı Malzeme Özellikleri	66
2.2. ÇANTA VE KEMER TASARIMI	70
2.2.1. Çanta ve Kemer Tasarımında Kullanıma Uygun Modeli Belirleme	70
2.2.2. Modele Uygun Çanta ve Kemer Kalıbı Hazırlama	70
1. UYGULAMA: Çanta Kalıbı ve Şablonu Çizimi	72
2. UYGULAMA: Kemer Kalıbı ve Şablonu Çizimi	78
2.2.3. Çanta ve Kemer Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzemeleri Belirleme	79
2.3. ÇANTA VE KEMER UYGULAMASI	79

2.3.1. Çanta ve Kemer Kesimi	79
3. UYGULAMA: Çanta Kesimi İşlemleri	80
4. UYGULAMA: Kemer Kesimi İşlemleri	82
2.3.2. Çanta ve Kemer Dikimi	83
5. UYGULAMA: Çanta Dikimi İşlemleri	84
6. UYGULAMA: Kemer Dikimi İşlemleri	87
2.4. ÇANTA VE KEMER SÜSLEMESİ	89
2.4.1. Çanta ve Kemer Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi	89
2.4.2. Seçilen Malzemelerle Çanta ve Kemer Süslemesi	89
7. UYGULAMA: Çanta Süsleme İşlemleri	90
8. UYGULAMA: Kemer Süsleme İşlemleri	92
1. PROJE: Çanta Projesi	94
2. PROJE: Kemer Projesi	95
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	96

3. ÖĞRENME BİRİMİ ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMI 97

3.1. ÖZEL AMAÇLI AKSESUARLAR	98
3.1.1. Özel Amaçlı Aksesuarların Tanımı ve Çeşitleri	98
3.1.2. Özel Amaçlı Aksesuarlarda Kullanılan Ana ve Yardımcı Malzemeler	101
3.2. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMINA HAZIRLIK	105
3.2.1. Yapılacak Özel Amaçlı Aksesuarı Belirleme	105
3.2.2. Özel Amaçlı Aksesuar Yapımında Malzeme Seçimi	105
3.3. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR TASARIMI	106
3.3.1. Seçilen Malzemelere Uygun Aksesuar Tasarımı	106
3.4. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR UYGULAMASI	106
1. UYGULAMA: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kalıbı ve Şablonu Çizimi	108
2. UYGULAMA: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kesimi İşlemleri	111
3. UYGULAMA: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Dikimi İşlemleri	113
3.5. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR SÜSLEMESİ	115
3.5.1. Özel Amaçlı Aksesuar Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi	115
4. UYGULAMA: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Süsleme İşlemleri	116
3.6. FONKSİYONEL AKSESUARLAR	118
3.6.1. Fonksiyonel Aksesuarın Ana ve Yardımcı Malzemeleri	119
3.6.2. Kullanım Amacına Uygun Fonksiyonel Aksesuar Modeli Belirleme	120
3.6.3. Fonksiyonel Aksesuar Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Belirleme	123
3.7. FONKSİYONEL AKSESUAR TASARIMI	124
3.8. FONKSİYONEL AKSESUAR UYGULAMASI	125
5. UYGULAMA: Fonksiyonel Aksesuar Kalıbı ve Şablonu Çizimi	126
6. UYGULAMA: Fonksiyonel Aksesuar Kesimi İşlemleri	128
7. UYGULAMA: Fonksiyonel Aksesuar Dikimi İşlemleri	130
3.9. FONKSİYONEL AKSESUAR SÜSLEMESİ	133
3.9.1. Fonksiyonel Aksesuar Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi	133
8. UYGULAMA: Fonksiyonel Aksesuar Süsleme İşlemleri	134
1. PROJE: Özel Amaçlı Aksesuar Projesi	136
2. PROJE: Fonksiyonel Aksesuar Projesi	137
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	138
KAYNAKÇA	139
GENEL AĞ KAYNAKÇASI	139
GÖRSEL VE ŞEKİL KAYNAKÇASI	140
CEVAP ANAHTARI	140

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin numarasını gösterir.

Öğrenme biriminin hazırlık sorularını gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Dijital ortamda öğrenme birimine erişimi sağlayan karekodu gösterir.

Öğrenme biriminin konularını gösterir.

Öğrenme birimindeki temel kavramları gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

ŞAPKA YAPIMI



KONULAR

- 1.1. ŞAPKA YAPIMINA HAZIRLIK
- 1.2. ŞAPKA TASARIMI
- 1.3. ŞAPKA UYGULAMASI
- 1.4. ŞAPKA SÜSLEMESİ
- 1.5. KAPUŞON TASARIMI, UYGULAMASI VE SÜSLEMESİ

TEMEL KAVRAMLAR

Şapka, kapüşon, kalıp, dikim, kesim, ceper, kalot, perit, harç.

13

ŞAPKA YAPIMI

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. El emeğiyle yapılan süsleme malzemeleri nelerdir?
2. Şapka süslemesinde siz hangi malzemeleri kullanırsınız?

1.4. ŞAPKA SÜSLEMESİ

Giyisilere model özelliği kazandırmak ve giysilerin görünümünü güzelleştirmek amacıyla yapılan eklemeleme süsleme denir.

Süslemeler her zaman estetik kaygılarla yapılır. Giysideki ek yerlerini, hatalı dikilen ya da lekeli bölümleri kapatmak için de kullanılır. Giysiyi tamamlayan ve ona anlam katan şapkalar, süsleme teknikleriyle estetik bir görünüm kazanır (Görsel 1.6.3).

Görsel 1.6.3: Süsleme malzemeleri

1.4.1. Şapka Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Şapkalarla yapılacak süslemeler, kullanım yerine, zamanına ve kişinin yaşına uygun seçilmelidir.

Şapka modeline uygun malzeme seçiminde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Bilinile kullanılabilecek giysiyeye uygundur
- Yer ve zamana uygundur
- Yaşa uygundur
- Günün modasına uygundur
- Kolay temin edilebilirlik
- Giysiyeye orantılıdır
- Ekonomiktir

Şapkalarda kullanılan süsleme çeşitleri şunlardır:

- Dikiş teknikleri
- Hazır malzemeler
- Nakış teknikleri

1.4.2. Seçilen Malzemelerle Şapka Süsleme İşlemleri

Süsleme için seçilen malzemeler, kalite ve renk açısından şapkanın modeline ve kumaşına uygun olmalıdır. Ayrıca süsleme malzemeleri kişinin yaşına, kullanılabilecek yere uygun ve ürünün boyutlarıyla orantılı olmalıdır.

Süsleme malzemeleri hazır ceplerden seçilebilir, dikiş teknikleriyle yapılabilir veya elde hazırlanarak giysiyeye eklenebilir. Süsleme malzemeleri ürün üzerine monte edilmeden önce geçici olarak ürüne kenetlenmeli ve kontrol edilmelidir.

37

Uygulama sonunda performans değerlendirmesinin yapıldığı kontrol listesini gösterir.

Devam eden uygulamayı gösterir.

Öğrenme biriminin konularıyla ilgili merak uyandırıcı bilgilerin bulunduğu bölümü gösterir.

Uygulama başlangıcını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

1. UYGULAMA

Buket Şapka Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada şablon Buket Şapka Kalıbı Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Şapka tepe kalıbı, orta kenar kalıbı, alt kenar kalıbı ve şapka kalıbı şablonu çizimi aşamalarını öğren uygulamayı Şekil 1.2, 1.3, 1.4, 1.5'ten yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretenimiz size vereceği sürede gerçekleştirecektir. Çalışmanız, uygulamada verilen 1. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç


Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, talımı, pistole, pergel, eyel, kâğıt makası, çizim masası, yapıştırıcı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları düz boyutlu hatta göre yapıştırınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya önem gösteriniz.

İşlem Basamakları

Şapka Tepe Kalıbı Çizimi



Şekil 1.2: Şapka tepe kalıbı çizimi

• Değerlerinin sol tarafına bir dik çizim (1).

• 1 noktasından sağa doğru 14 cm işaretleyiniz (Şekil 1.2) (2).

• 2 noktasından aşağı doğru 7 cm işaretleyiniz (3).

• 1 noktasından aşağı doğru 7 cm işaretleyiniz (4).

• 1 ve 2 noktaları arasında 1/2 sini işaretleyiniz (5).

• 1 ve 2 noktalarının köşe açılarını ortalarak içe doğru 2.5 cm işaretleyiniz (6, 7).

• 4, 6, 5, 7 ve 3 noktalarını pergelgele şekilli verecek çiziniz.

Not

Şapka tepe kalıbını, pergel olmadıkça durumlarda pistoleyle de çezebilirsiniz.

24

Konu ve uygulamalarla ilgili ek bilgileri gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

6. UYGULAMA

6. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hale getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Kapaşonun model analiz föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kumaş kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kapaşon kalıbını kumaşa uyguladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kapaşonun kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kapaşonun astarını kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Eski Türk heykellerinin çoğunda başlık bulunur (Görsel 1.7.8). Daha ziyade koni, tepe kısmı üç üçgen, dört veya beş yapraklı sank biçimindedir. Başlıklar iyi korunmuş heykellere örnek olarak Kültürcü (Beş yapraklı börtü), Özgün, Bayan Taşkın, Altın Taşkın, Tarkan, Sweet Ulan, Daşga, Keme Keçü, Kara Balta, Issık Göl (üç yapraklı börtü) heykellerini vermek mümkündür. Eski Türkler başlığa börtü > börtü demişlerdir > ayımac börtü > beyaz keçi yününden yapılmış börtü, cutarma börtü > kenar bükülmüş (bulaklı) süpürge börtü-koni börtü (Divan Luğat'ı-Türk. -1; Divan Luğat'ı-Türk. -3.174).

Görsel 1.7.8: Bilge Topraklı heykeli

1.5.5. Kapüşon Dikimi

Kapüşon parçaları kesildiği, eşleştirilerek dikime hazırlanır. Ürünün model özelliğine göre ana malzeme, yardımcı malzemeler ve dikiş teknikleri belirlenir. Dikimde kullanılacak malzemelerin kalite ve renk olarak işi uyumlu olması gerekir. İyi bir dikim planı, zamanını ve malzemelerin doğru kullanılmasını sağlar.

50

DERS MATERYALİNİN TANITIMI


Öğrenme biriminin numarasını gösterir.

Öğrenme biriminin sonunda yer alan proje çalışmasını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

1. PROJE

Şapka Projesi
Bu çalışmada sizden Şekil 1.14'te teknik çizimi verilen şapkanın uygulaması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken Şapka Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi çalışmalarında bulunan uygulamaya basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Kadın Şapka	Kumaş:
Beden No.:	Sezon: Yaz
Şapka Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 1.14: Kadın şapka</p>	Parça Listesi
	Malzeme Listesi
	Ölçüler

Çalışmanız: Şapka Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi uygulamalarındaki kontrol listelerine göre değerlendirilecektir.

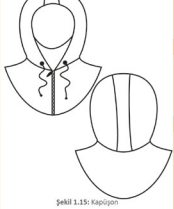
58

Öğrenme biriminin adını gösterir.

SAPKA YAPIMI

2. PROJE

Kapüşon Projesi
Bu çalışmada sizden Şekil 1.15'te teknik çizimi verilen kapüşonun uygulaması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken Kapüşon Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi çalışmalarında bulunan uygulamaya basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Kapüşon	Kumaş:
Beden No.:	Sezon: Kış
Kapüşon Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 1.15: Kapüşon</p>	Parça Listesi
	Malzeme Listesi
	Ölçüler

Çalışmanız: Kapüşon Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi uygulamalarındaki kontrol listelerine göre değerlendirilecektir.

59

Öğrenme biriminin sonunda yer alan ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerdeki boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

- Şapka, kenar ve alt kenar olmak üzere üç bölüme ayrılır.
- Şapka, başa takılan başlık anlamında Latince karşılığı olan bir kelimedir.
- Şapkanın yüze çevreyem bölümüne denir.
- Şapkaya form vermek ve düzgün bir görünüm kazandırmak için malzemesi kullanılır.
- Kasketli şapkaların ön kısmına geçirilen plastik malzemeye denir.
- Düğün merasimi, nikah, kokteyl ve özel toplantılarda tercih edilen şapkalardır.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz, doğru seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangisi şapka çeşitlerinden biridir?
A) Abiye B) Çeşer C) Harç D) Siper E) Tel
- Aşağıdakilerden hangisi şapkanın başa oturan üst kısmıdır?
A) Bant B) Kalot C) Keçe D) Lastik E) Tepe
- Aşağıdakilerden hangisi şapka kenar çeşitlerinden değildir?
A) Kaplin B) Karton C) Kłos D) Protol E) Yarım
- Aşağıdakilerden hangisi şapkada yüze çevreyem kısmıdır?
A) Bant B) Grogren C) Kenar D) Şerit E) Tepe
- Aşağıdakilerden hangisi şapka süsleme malzemesi değildir?
A) Astar B) Çiçek C) Deri D) Püskül E) Turlatan
- Aşağıdakilerden hangisi şapkada kullanılan sertleştirme malzemelerindendir?
A) Kürk B) Misina C) Peluş D) Su taşı E) Tela

60

Ders materyalindeki tüm görsel ve şekillerin kaynakçasına ulaşmayı sağlayan karekodu ve bağlantı adresini gösterir.


Türk Patent ve Marka Kurumu. (2020, 10). Patent/Faydalı Model, Marka, Tasarım Bilgiendirme Broşürü. turkpatent: <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKIPATENT/resources/temip/178DA083-8570-4F0E-8D80-F4C1EC1E47CF.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2021, Erişim Saat: 00.46)

Türk Patent ve Marka Kurumu. Türk Patent ve Marka Kurumu Tarihçesi. Türk Patent ve Marka Kurumu: <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKIPATENT/commonContent/History> (Erişim Tarihi: 29.04.2021, Erişim Saat: 01.47)

Not: Kaynakça APA 6.0'a göre yazılmıştır.

GÖRSEL VE ŞEKİL KAYNAKÇASI

Ders materyalinde bulunan görsel ve şekillerin kaynaklarına aşağıda verilen karekodu okutarak ya da bağlantı adresini kullanarak ulaşabilirsiniz.



<http://bilap.eba.gov.tr/karekod/kaynak.php?KOD=2553>

CEVAP ANAHTARI

1. Öğrenme Birimi	2. Öğrenme Birimi	3. Öğrenme Birimi
A) 1. tepe	A) 1. tokalık	A) 1. özel amaçlı aksesuarlar
2. cappa	2. bel çantası	2. fonksiyonel aksesuarlar
3. kenar	3. el çantası	3. aksesuar
4. sertleştirme	4. fantezi	4. aplik
5. siper	5. perçin	B) 5. B
6. abiye	6. tasarım	6. E
B) 7. A	7. C	7. C
8. E	8. E	
9. B	9. D	
10. C	10. D	
11. E		
12. E		

140

Ölçme ve değerlendirme sorularının cevap anahtarını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

ŞAPKA YAPIMI



KONULAR

- 1.1. ŞAPKA YAPIMINA HAZIRLIK
- 1.2. ŞAPKA TASARIMI
- 1.3. ŞAPKA UYGULAMASI
- 1.4. ŞAPKA SÜSLEMESİ
- 1.5. KAPÜŞON TASARIMI, UYGULAMASI VE SÜSLEMESİ

TEMEL KAVRAMLAR

Şapka, kapüşon, kalıp, dikim, kesim, çeper, kalot, şerit, harç.

1. ŞAPKA YAPIMI

Şapka, günlük hayatta sıkça kullanılan aksesuarlardan biridir ve insanların güneşten korunması amacıyla icat edilmiştir. Şapkanın ilk örneklerine Eski Mısır ve Yunan medeniyeti zamanında Teb şehrinde bulunan duvar resimlerinde rastlanmıştır. Her kültürde farklı amaçlarla kullanılmıştır. Bazen dinî bir gereklilik (Görsel 1.1) ya da toplum içinde statü belirleme aracı olarak görülmüş (Görsel 1.2), bazen de sadece aksesuar olarak takılmıştır.



Görsel 1.1: Takke



Görsel 1.2: Ak kalpak

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde halkın giyim kuşamı çeşitlilik göstermiştir. Bu durum, dönemin baş aksesuarlarına da yansımıştır (Görsel 1.3).



Görsel 1.3: Osmanlı İmparatorluğu'nda giyim kuşam

XIX. yüzyılda Sultan II. Mahmut tarafından ordu ve devlet memurlarına Batı tarzı kıyafet ve başlık olarak fes giyme zorunluluğu getirilmiştir (Görsel 1.4). Ancak bu düzenleme toplum tarafından kabul görmemiştir.



Görsel 1.4: Fes

Cumhuriyet Dönemi'nde şapka ve kıyafetteki en büyük adım, 24 Ağustos 1925'te Atatürk'ün Kastamonu'ya yaptığı gezide atılmıştır (Görsel 1.5).



Görsel 1.5: Şapka İnkılabı ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Kastamonu'ya başında bir şapka ile giden Gazi Mustafa Kemal Atatürk: "Medeni ve uluslararası kıyafet bizim için çok cevherli, milletimiz için layık bir kıyafettir. Onu giyeceğiz. Ayakta iskarpin veya potin, bacakta pantolon; yelek, gömlek, kravat, yakalık, ceket elbette bunların tamamlayıcısı olmak üzere başta kenarlıklı başlık. Bunu açıkça söylemek isterim, bu başlığın ismine şapka denir." diyerek yeni dönemin kıyafet anlayışını açıklığa kavuşturmuştur.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Şapka seçiminde dikkat ettiğiniz nitelikler nelerdir?
2. Günlük hayatınızda hangi tür şapkaları, ne amaçla kullanmayı tercih edersiniz?

1.1. ŞAPKA YAPIMINA HAZIRLIK

Eski dönemlerdeki şapkalarda malzeme ve teknik çeşitliliği görülmez. Günümüzde ise modern malzemeler ve yeni yapım teknikleriyle harmanlanarak üretilir. Şapkalar, giysileri tamamlayan bir aksesuar olarak moda akımlarının hâlâ ilham kaynağıdır.

1.1.1. Şapkanın Tanımı

Şapka; doğada bulunan malzemelerden elde edilen iplerle üretilen, değişik desen ve şekillerle giysiyi tamamlayan bir aksesuardır (Görsel 1.6).

Şapka, önceleri doğanın olumsuz şartlarından korunmak için kullanılmıştır. Farklı iklim şartları, insanların kullandıkları şapka malzemelerini zenginleştirmiştir. İlerleyen zamanlarda ise giysiyi tamamlayan bir parça olarak aksesuar hâline gelmiştir. Dilimize Latince **cappa** (kappa) kelimesinden geçmiştir.



Görsel 1.6: Şapka

1.1.2. Şapka Çeşitleri

Moda trendleri her sezon değişir ancak giysileri tamamlayan aksesuarlar, değişmeyen ve zamansız parçalardır. Şapka, her mevsim kullanılabilen aksesuarlar arasındadır. İyi seçilmiş bir şapka, sade bir kıyafeti daha gösterişli kılabilir. Klasik, spor ve abiye olmak üzere üç grupta incelenir.

a) Klasik Şapkalar

Günlük yaşamın yanı sıra resmî görüşmelerde ve özel davetlerde kullanılan şık şapkalardır. Bu şapkaların üretiminde; kumaş, deri, kürk, fötr (keçe) vb. kumaşlar tercih edilir (Görsel 1.7).



Görsel 1.7: Klasik şapkalar

b) Spor Şapkalar

Spor yapılırken (binicilik, beyzbol) ve günlük kullanım için tercih edilen şapkalardır. Uzun süre giyileceği için rahat olmaları önemlidir. Bu şapkaların üretiminde; doğal liflerden elde edilen kumaşlar, hasır ve deri tercih edilir (Görsel 1.8).



Görsel 1.8: Spor şapkalar

c) Abiye Şapkalar

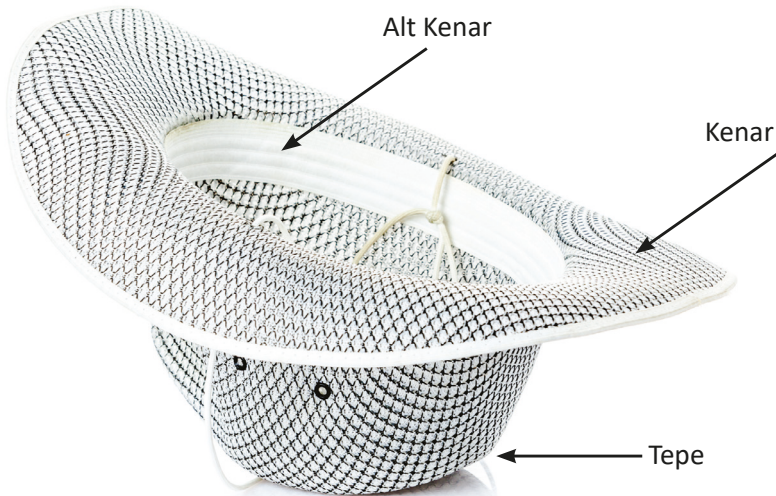
Düğün merasimi, nikâh, kokteyl ve özel toplantılarda tercih edilen şapkalarlardır. Birlikte giyildiği kıyafeti tamamlaması ve kıyafete şıklık katması beklenir. Bu şapkaların üretiminde; tül, şifon, dantel, saten, güpür vb. kumaşlar tercih edilir (Görsel 1.9).



Görsel 1.9: Abiye şapkalar

1.1.3. Şapkanın Bölümleri

Şapkalar temel olarak üç bölümden oluşur (Görsel 1.10). Bunlar; başlık (tepe, taç), kenar ve alt kenardır (şerit).



Görsel 1.10: Şapkanın bölümleri

- **Başlık:** Şapkanın başa oturan üst kısmıdır. Şapka kenarlarının üzerindedir. Parça veya penslerle başa oturması sağlanır. Şekillerine göre yuvarlak ve köşeli başlık çeşitleri bulunur. Kesilen parça sayısına göre tek, iki, üç, dört, altı ve sekiz parçalı başlık çeşitleri vardır (Görsel 1.11, 1.12, 1.13, 1.14, 1.15, 1.16).



Görsel 1.11: Tek parçalı başlık



Görsel 1.12: İki parçalı başlık



Görsel 1.13: Üç parçalı başlık



Görsel 1.14: Dört parçalı başlık



Görsel 1.15: Altı parçalı başlık



Görsel 1.16: Sekiz parçalı başlık

- **Kenar:** Başlık kısmının altındadır ve yüzü çevreleyen şapka bölümüdür. Kloş ve kaplin (esnek) gibi kenar çeşitleri vardır. Kenar modeli, model özelliğine ve kişinin yüz şekline uygun seçilmelidir. Şapkalar, kenarlarına göre; yarım, kaplin, kloş, katoniye, proton kenarlı olarak adlandırılır (Görsel 1.17, 1.18, 1.19, 1.20, 1.21).



Görsel 1.17: Yarım kenarlı şapka



Görsel 1.18: Kaplin kenarlı şapka



Görsel 1.19: Kloş kenarlı şapka



Görsel 1.20: Katoniye kenarlı şapka



Görsel 1.21: Proton kenarlı şapka

- **Alt Kenar:** Başlık kısmının içine kaplanan ve alın kısmının düzgün durmasını, şapkanın başa rahat oturmasını sağlayan bölümdür (Görsel 1.22).



Görsel 1.22: Şapka alt kenarı

1.1.4. Şapkanın Ana ve Yardımcı Malzeme Özellikleri

Şapka yapımına başlamadan önce kişinin baş ölçüsüne göre kalıp hazırlanarak gerekli ana ve yardımcı malzeme hesabı yapılır. Ortaya çıkacak ürünün güzel ve etkileyici olması için kumaş seçiminin, desenin ve kullanılacak gerecin uyumu önemlidir.

Ana Malzemeler

Ana malzemeler, seçilen modelin özelliğine uygun ve kaliteli kumaşlardır.

- **Kumaşlar:** Şapka yapımında mevsimsel özelliklere göre farklı kumaşlar kullanılır (Görsel 1.23). Kullanılacak malzemelerin dokusu ve duruşu şapkanın görünümünü etkiler. Şapkanın nerelerde kullanılacağı, tasarım ve üretim aşamasında önemli bir faktördür. Bu koşullara göre doğal ve sentetik kumaşlar kullanılabileceği gibi deri, hasır, tüy, jüt, rafya ya da metal malzemeler de tercih edilebilir.



Görsel 1.23: Kumaşlar

Kumaş seçimi, belirlenen ya da tasarlanan şapka modeline göre yapılır. Kumaş kalınlığının modele uygun olmasına dikkat edilir (Görsel 1.24, 1.25, 1.26).



Görsel 1.24: Keçe kumaş



Görsel 1.25: Dokuma kumaş



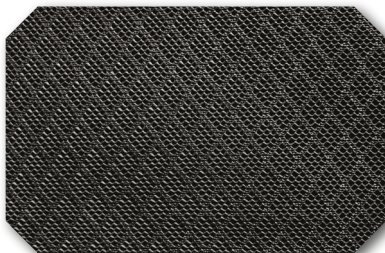
Görsel 1.26: Deri kumaş

Yardımcı Malzemeler

Şapka üretiminde kullanılacak yardımcı malzemeler şapkayı tamamlamalıdır. Şapkaya şekil veren yardımcı malzemeler de şapka üretiminde önemlidir (Görsel 1.27, 1.28, 1.29).



Görsel 1.27: Örgü malzeme



Görsel 1.28: Plastik malzeme



Görsel 1.29: Hasır malzeme

- **Astar Kumaş:** Şapka yapımında kullanılacak astar, ince kumaşlardan tercih edilmelidir. Astar kumaş her şapkada kullanılmaz, çoğunlukla kesimli şapkalarda tercih edilir. Günlük kullanılacak şapkalarda astar malzemesi olarak terlemeyi azaltan pamuklu kumaşlar tercih edilmelidir (Görsel 1.30, 1.31).



Görsel 1.30: İnce astarlık kumaş



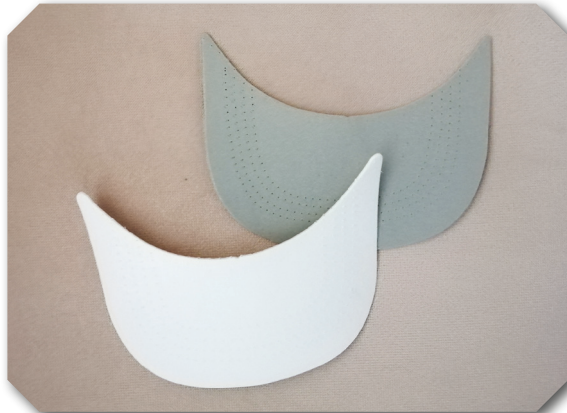
Görsel 1.31: Pamuklu astarlık kumaş

- **Tela:** Şapka kumaşlarını rahat dikebilmek ve şapkaya düzgün bir görünüm kazandırmak için tela kullanılır (Görsel 1.32). Her şapka yapımında tela kullanılmaz. Genellikle ince, dokuma ve örme kumaşlarda tercih edilir. Seçilen model özelliğine göre kâğıt, bez, kıl ya da dok teladan yararlanır.



Görsel 1.32: Tela numuneleri

- **Siper:** Şapkaların ön kısmına geçirilen şekillendirici bir malzemedir (Görsel 1.33).

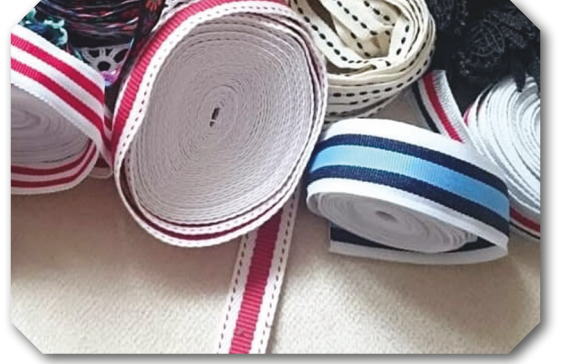


Görsel 1.33: Siper

- **Şerit Bant:** Şapkaların iç kısmına ve baş çevresine geçirilir. Kumaşın esnemesini önlemek, kumaşa daha düzgün bir görünüm vermek için şerit bant ya da grogren kurdele kullanılır (Görsel 1.34). Kullanılacak şerit bant kalın olmamalıdır (Görsel 1.35).



Görsel 1.34: Grogren kurdele



Görsel 1.35: Şerit bant

- **Tel ve Lastik:** Şapkaya form vermeye ve kişiye kullanım kolaylığı sağlamaya yarayan yardımcı malzemelerdir. Şapkanın başa rahat oturması ve şeklini koruması için tercih edilir. Tel, kloş kenarlı şapkaların düzgün görünmesi için kenar kısmının içine geçirilir. Lastik ise başa tam oturması için şapkanın arka kısmına geçirilir. Model özelliğine göre tel ya da lastik kullanılabilir (Görsel 1.36, 1.37).



Görsel 1.36: Tel



Görsel 1.37: Lastik

- **Süsleme Malzemeleri:** Şapka süslemesi için tasarlanan modele göre el yapımı ya da hazır gereç kullanılabilir (Görsel 1.38, 1.39, 1.40).



Görsel 1.38: El yapımı süsleme malzemeleri



Görsel 1.39: Hazır süsleme malzemeleri



Görsel 1.40: Hazır çiçekler



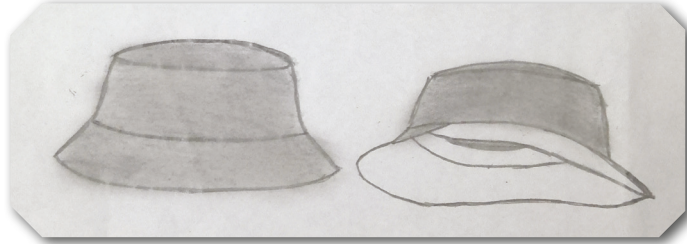
1. Dünyada veya ülkemizdeki şapka tasarımcılarının tasarımlarını araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Nasıl bir şapka tasarlamak isterdiniz? Fikirlerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.2. ŞAPKA TASARIMI

Şapka tasarımı, zihinde canlandırılan nesnenin eskiz çizimleriyle gerçeğe dönüştürülmesiyle başlar. Kalıp ve dikim aşamalarının sonucunda bir ürün ortaya çıkar. Şapka tasarımı yapılırken kişinin yüz şekli, yılın modası, mevsim, yaş, cinsiyet gibi faktörler göz önünde bulundurulmalıdır.

1.2.1. Kullanım Amacına Uygun Şapka Modeli Belirleme

Şapkanın hangi amaçla kullanılacağı, model seçimini belirler. Buket (balıkçı) şapkalar, rahat olması ve güneşten koruması açısından günlük hayatta en çok tercih edilen şapkalar (Görsel 1.41). Tercihe göre alt kenarları daha geniş ya da daha dar olarak çalışılabilir.



Görsel 1.41: Buket şapka tasarımı

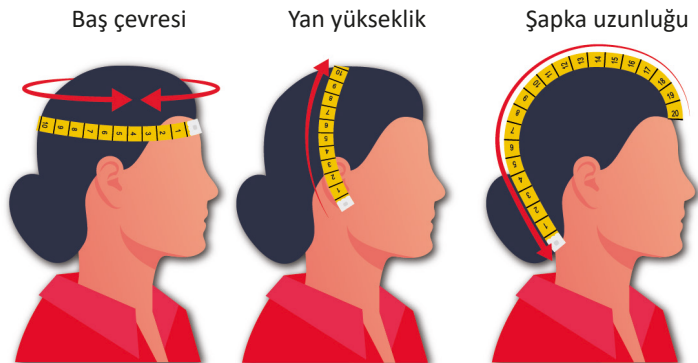
a) Şapka Modeli Seçilirken Dikkat Edilecek Noktalar

- Hangi amaçla kullanılacağına karar verilmelidir.
- Modaya uygun olmalıdır.
- Kullanılacağı mevsim koşullarına uygun olmalıdır.
- Çocuk modellerinde renkli ve eğlenceli seçimler yapılmalıdır.
- Seçilen modele uygun ana ve yardımcı malzemeler belirlenmelidir.

b) Şapka Modeli İçin Ölçü Alma İşlemi

Şapka modeli için ölçü alma işlemi, standart ölçü tablosu kullanılarak veya kişi üzerinden ölçü alınarak gerçekleştirilir (Görsel 1.42).

- **Baş Çevresi:** Kulağın hemen üzerinden yere paralel şekilde mezurayla ölçülerek belirlenir.
- **Yan Yükseklik:** Kulak bitiminden başın tepesine kadar mezurayla ölçülerek belirlenir.
- **Şapka Uzunluğu:** Alından başlanarak enseye kadar mezurayla ölçülerek belirlenir.



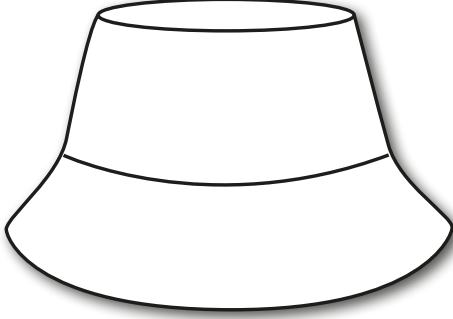
Görsel 1.42: Şapka için ölçü alma işlemi

1.2.2. Modele Uygun Şapka Kalıbı Hazırlama

Modele uygun şapka kalıbı hazırlamak için ayrıntılı model analizi yapmak gerekir. Model özelliği ve ayrıntıları belirlendikten sonra kumaş seçimi yapılmalıdır. Teknik föyde yer alan bilgiler, ana ve yardımcı malzeme seçimi ile miktar belirleme konusunda fikir verir.

Model teknik föyünde modelin analizi, modelin adı, sezonu, ana ve yardımcı malzemeleri, model teknik çizimi, iplik cinsi, modelin hazırlanma tarihi gibi bilgiler bulunur (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Şapka Teknik Föyü

TEKNİK FÖY	
Model Adı: Buket Şapka	Kumaş: Duck (Dak) Keten
Beden No: M	Sezon: Yaz
Şapka Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 1.1: Buket şapka teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Buket şapkanın tepesi yuvarlaktır. Orta kenarı iki parçadır. Alt kenarı iki parçadır. Orta kenar ve alt kenarının alt bölümleri kloş açılır (Şekil 1.1). <p>Dikiş Payları</p> <ul style="list-style-type: none"> Tüm dikiş payları 1 cm'dir.
Parça Listesi	
Kumaş <ul style="list-style-type: none"> Tepe (1 adet) Orta kenar (2 adet) Alt kenar (2 adet) 	Astar <ul style="list-style-type: none"> Tepe (1 adet) Orta kenar (2 adet) Alt kenar (2 adet)
Ana ve Yardımcı Malzemeler	
Ana Malzeme <ul style="list-style-type: none"> Kumaş 	Yardımcı Malzemeler <ul style="list-style-type: none"> Astar Süsleme malzemesi
Ölçüler	
Şapka Tepe Çapı	16 cm
Şapka Yan Çevresi ½	24 cm
Şapka Yan Yüksekliği	17 cm
Şapka Dış Kenar Çapı	76 cm
Şapka İç Kenar Çapı	56 cm



Buket Şapka Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Buket Şapka Kalıbı Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Şapka tepe kalıbı, orta kenar kalıbı, alt kenar kalıbı ve şapka kalıbı şablonu çizimi aşamalarını içeren uygulamayı Şekil 1.2, 1.3, 1.4, 1.5'ten yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 1. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

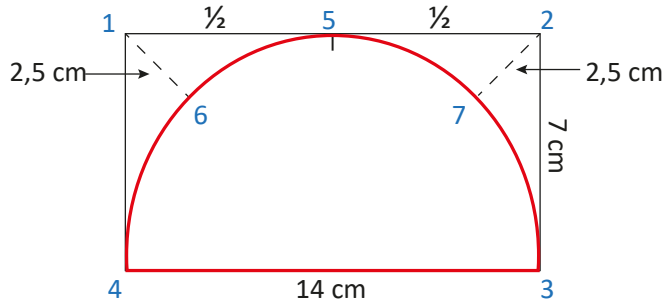
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, pistole, pergel, eşel, kâğıt makası, çizim masası, yapıştırıcı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları düz boy iplik hattına göre yapıştırınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Şapka Tepe Kalıbı Çizimi



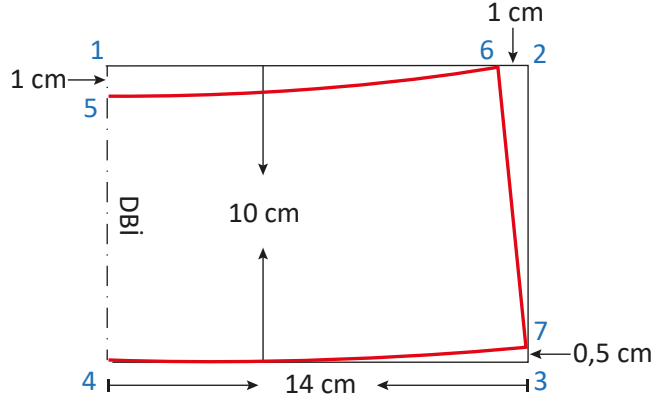
Şekil 1.2: Şapka tepe kalıbı çizimi

- Defterinizin sol tarafına bir dik çiziniz (1).
- 1 noktasından sağa doğru 14 cm işaretleyiniz (Şekil 1.2) (2).
- 2 noktasından aşağı doğru 7 cm işaretleyiniz (3).
- 1 noktasından aşağı doğru 7 cm işaretleyiniz (4).
- 1 ve 2 noktaları arasının $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz (5).
- 1 ve 2 noktalarının köşe açılarını ortalayarak içe doğru 2,5 cm işaretleyiniz (6, 7).
- 4, 6, 5, 7 ve 3 noktalarını pergelle şekil vererek çiziniz.

Not

Şapka tepe kalıbını, pergel olmadığı durumlarda pistoleyle de çizebilirsiniz.

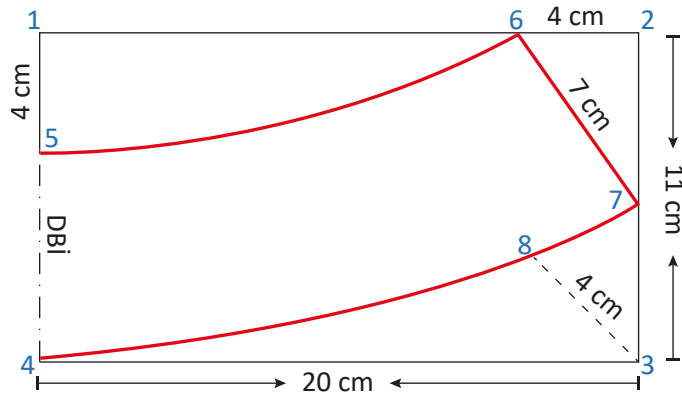
Şapka Orta Kenar Kalıbı Çizimi



Şekil 1.3: Şapka orta kenar kalıbı çizimi

- Defterinizin sol tarafına bir dik çiziniz (1).
- 1 noktasından sağa doğru 14 cm işaretleyiniz (Şekil 1.3) (2).
- 2 noktasından aşağı doğru 10 cm işaretleyiniz (3).
- 1 noktasından aşağı doğru 10 cm işaretleyiniz (4).
- 1 noktasından aşağı doğru 1 cm işaretleyiniz (5).
- 2 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz (6).
- 5 ve 6 noktalarını pistoleyle kavis vererek çiziniz.
- 3 noktasından yukarı doğru 0,5 cm işaretleyiniz (7).
- 6 ve 7 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 4 ve 7 noktaları arasını pistoleyle şekil vererek çiziniz.

Şapka Alt Kenar Kalıbı Çizimi

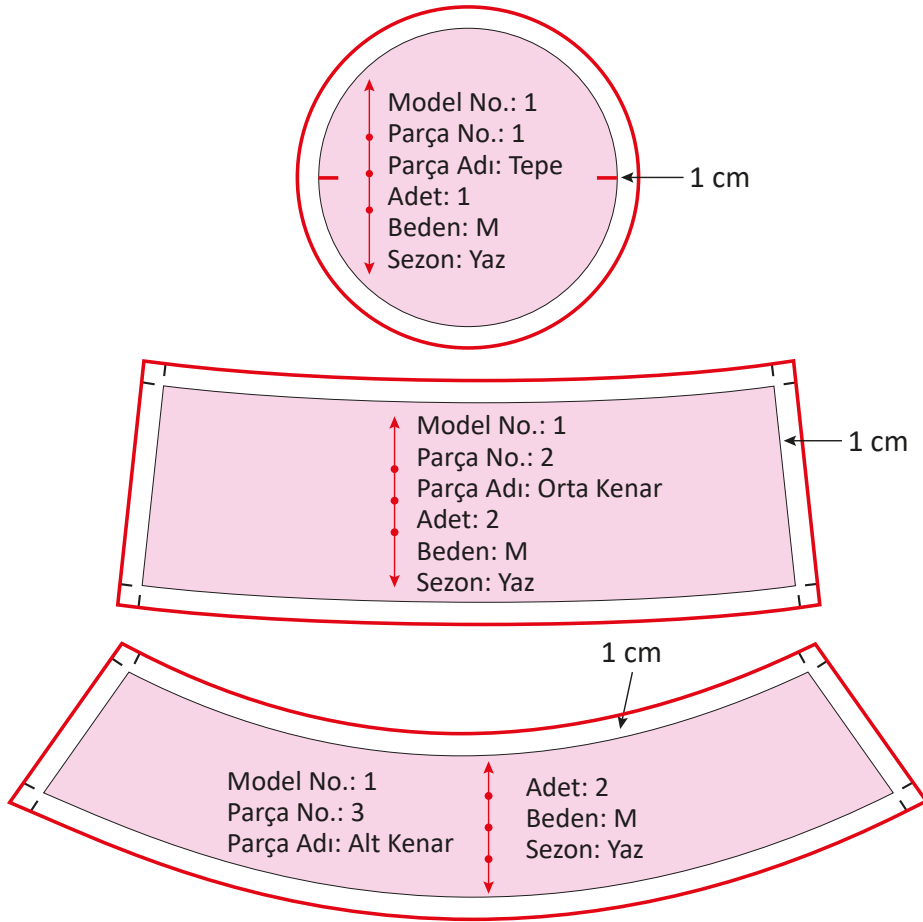


Şekil 1.4: Şapka alt kenar kalıbı çizimi

- Defterinizin sol tarafına bir dik çiziniz (1).
- 1 noktasından sağa doğru 20 cm işaretleyiniz (Şekil 1.4) (2).
- 2 noktasından aşağı doğru 11 cm işaretleyiniz (3).
- 1 noktasından aşağı doğru 11 cm işaretleyiniz (4).

- 1 noktasından aşağı doğru 4 cm işaretleyiniz (5).
- 2 noktasından sola doğru 4 cm işaretleyiniz (6).
- 5 ve 6 noktalarını pistoleyle kavis vererek çiziniz.
- 3 köşe noktasından yukarı doğru 5,5 cm işaretleyiniz (7).
- 6 ve 7 noktaları arasını cetvelle birleştiriniz.
- 3 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 4 cm işaretleyiniz (8).
- 4, 8 ve 7 noktaları arasını pistoleyle şekil vererek çiziniz.

Buket Şapka Kalıbı Şablonu Çizimi



Şekil 1.5: Buket şapka kalıbı şablonu çizimi

- Şapkanın tepe, orta ve alt kenar kalıplarının kopyalarını pelür kâğıdına alınız.
- Kopyası alınan kâğıdı düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfaya yapıştırınız.
- Tüm kalıp kenarlarına 1 cm şablon payı vererek çizim yapınız.
- Hazırlanan şablon çizimlerinin üzerine gerekli işaret ve yazıları ekleyiniz (Şekil 1.5).

1. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Şapkanın teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Şapka kalıp çizimini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Şapka kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kalıp üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

1.2.3. Şapka Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Hesabı

Ana ve yardımcı malzeme hesabı yapılırken kumaş özellikleri dikkate alınmalıdır.

Ana Malzeme Hesabı

Şapka ana malzemesi kumaştır. Kullanılacağı mevsime göre ince ya da kalın kumaşlar tercih edilebilir (Görsel 1.43). Keten, süet, kadife, tüvit, kot, balıksırtı, deri vb. sıkça kullanılan kumaşlar arasında gösterilebilir. Malzeme hesabı yapılırken ürünün boyu, kenar payları ve kullanılacak kumaşın eni dikkate alınır.



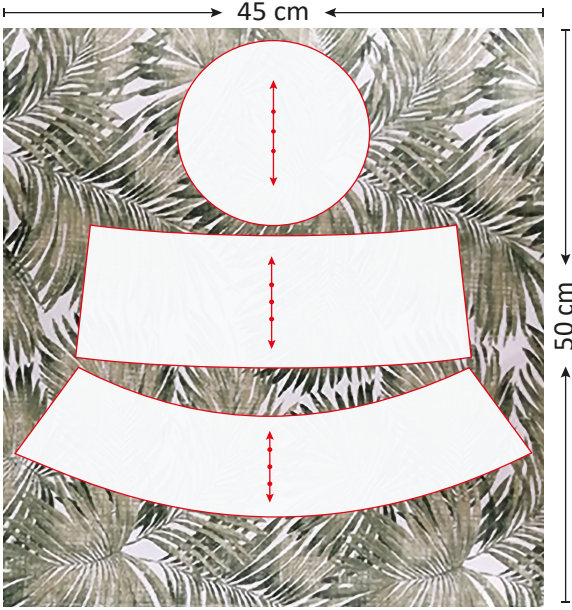
Görsel 1.43: Ana ve yardımcı malzemeler

Yardımcı Malzeme Hesabı

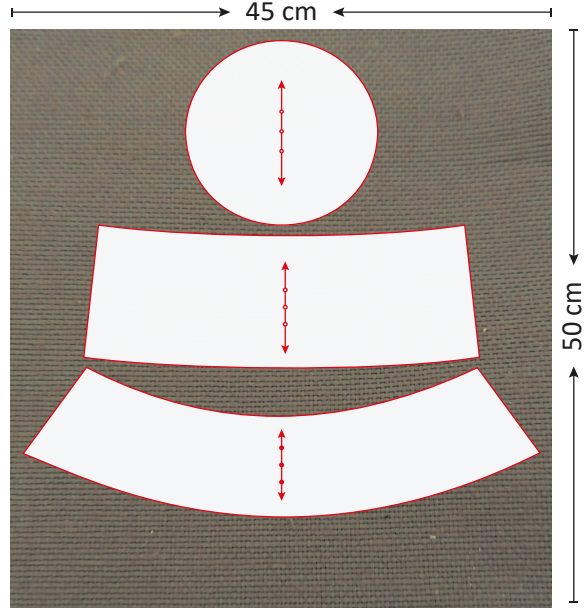
Şapka tasarımında astar, tela, dikiş ipliği, firma etiketi, beden etiketi, süsleme malzemeleri vb. kullanılabilir. Seçilen yardımcı malzemeler, ana malzemeyle renk ve kalite açısından uyumlu olmalıdır. Bu malzemeler ürünün hangi bölümünde kullanılacaksa o bölümün ölçüleri üzerinden hesaplama yapılır.

Ana ve yardımcı malzeme hesabı, ürünün model özellikleri dikkate alınarak yapılır. Metraj hesabı yapılırken ürün kalıpları kontrol edilerek seçilen kumaşın tek en veya çift en oluşu dikkate alınır.

Aşağıda 1 adet buket şapka için ana ve yardımcı malzemelerin metraj hesabı yapılmıştır (Şekil 1.6, 1.7).



Şekil 1.6: Buket şapka pastal planı



Şekil 1.7: Buket şapka astar pastal planı

Not

Seçilen kumaş yeterince tok olduğu için şapkada sertleştirme malzemesi kullanılmamıştır (Görsel 1.44).

Kumaş Eni: 90 cm

Kumaş Boyu: 50 cm

Astar Eni: 90 cm

Astar Boyu: 50 cm

Süsleme: 60 cm şerit süsleme

İplik: Kumaş rengi ve kalitesine uygun dikiş ipliği

Etiket: 1 adet beden etiketi, 1 adet firma etiketi



Görsel 1.44: Şapka için malzemeler

Buket şapkayı oluşturacak parça listesi, kullanılacak ana ve yardımcı malzemeleri model analiz föyü aşağıda yer almaktadır (Tablo 1.2).

Tablo 1.2: Buket Şapka Model Analiz Föyü

MODEL ANALİZ FÖYÜ		
Firma Adı: Şapkacı	Beden Numarası: M	İş No.: 1
Ürün: Buket Şapka	Sezon: Yaz	Sayfa No.: 1
Model		Parça Listesi
 <p>Görsel 1.45: Buket şapka</p>		<p>Kumaş</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tepe (1 adet) • Orta kenar (2 adet) • Alt kenar (2 adet) <p>Astar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tepe (1 adet) • Orta kenar (2 adet) • Alt kenar (2 adet) <p>Süsleme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Şerit süsleme
Malzeme Listesi (1 Adet için)		Model Analizi
 <p>Görsel 1.46: Malzemeler</p> <p>Ana Malzeme Kumaş: 50 cm (tek en)</p> <p>Yardımcı Malzeme Astar: 50 cm (tek en) Süsleme: 60 cm şerit bant İplik: 1 adet dikiş ipliği Beden Etiket: (1 adet)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Şapkanın tepesi yuvarlaktır. • Yan kenarları iki parçadır. • Alt kenarı iki parça ve kloş şeklindedir. • Desenli bir kumaşla astarlanmıştır. • Süslemede şerit bant kullanılmıştır. • Çift taraflı kullanılabilir.

1.3. ŞAPKA UYGULAMASI

Şapka uygulaması işlemleri, şapkanın tekniğe uygun kesimini ve dikimini kapsar.

1.3.1. Şapka Kesimi

Modeli belirlenen ve kalıbı çıkarılan şapka, kesim işlemine hazır hâle gelir. Kesim işlemine başlamadan önce gerekli malzemeleri ve çalışma ortamını hazırlamak gerekir. Kalıpların tekniğine uygun ve kumaştan tasarruf edilecek şekilde kumaşa yerleştirilmesi esastır. Kalıpların yerleştirilmesinde düz boy iplik yönüne ve kumaş özelliklerine dikkat edilmelidir.

Ürün için hazırlanan iyi bir kesim planı, üretim akışının sorunsuz tamamlanmasını sağlar. Kesimi yapılan şapka parçaları eşleştirilir. Üzerine gerekli yazı ve işaretler eklenir.



Şapka Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Şapka Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 2. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, şapka kalıpları, cetvel takımı, mezura, makas, terzi sabunu, toplu iğne.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpları, leke bırakmayan çizim malzemeleriyle kumaşa geçiriniz.
- Düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Kalıpları kumaşa yerleştirirken ekonomiklik ilkesine dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kumaşı ve astarı ütülererek kesim için hazırlayınız.
- Kalıpları düz boy iplik hattına dikkat ederek kumaşa yerleştiriniz (Şekil 1.47).
- Kalıpları, terzi sabunu kullanarak kumaşa çiziniz.
- Kumaşı, güvenlik önlemlerini alarak sabun çizgilerinden kesiniz.
- Gerekli çıt işaretlerini, boyları 0,5 cm'den daha derin olmayacak şekilde atınız.
- Kesim işlemini özenle yapınız (Şekil 1.48).
- Kesimden sonra kalıpları kumaş üzerinden çıkararak eşleştiriniz (Şekil 1.49).
- Kesim işlemi bittikten sonra malzemelerinizi toplamayı unutmayınız.
- Aynı kesim işlemlerini astar için de uygulayınız.



Görsel 1.47: Kalıpları kumaşa yerleştirme



Görsel 1.48: Şapka kesimi



Görsel 1.49: Kumaş parçalarını eşleştirme

2. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Şapkanın model analiz föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kumaşı kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Şapka kalıbını kumaşa uyguladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Şapka kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Astar kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

1.3.2. Şapka Dikimi

Kesim işlemi tamamlanan ve eşleştirilen şapka parçaları dikime hazırlanır. Şapkanın model özelliği, kumaş ve yardımcı malzeme miktarı, uygulanacak dikiş teknikleri dikim süresini etkiler. Uygulanacak dikiş tekniklerinin model özelliğine göre belirlenmesi malzeme ve zaman kaybını önler.

Ekonomiklik ilkesi doğrultusunda şapka dikiminde kullanılacak malzemenin hem kaliteli hem de uygun fiyatlı olması gerekir. Şapka dikiminde kullanılacak yardımcı malzeme ve süsleme gereci de aynı özenle seçilmelidir.



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Selamlaşma ve Şapka Arasındaki İlişki

Önceleri selamlaşmada büyüğün küçüğü görmesi gerektiğinde küçük, büyüğe şapka çıkarmıştır (Görsel 1.50). Zamanla şapkanın çıkarılması yerine hafifçe kaldırılması, nihayet elle kaldırılacakmış gibi tutulması ve sonunda şapkaya dokunulması selam ifade eder olmuştur.



Görsel 1.50: Şapkayla selamlaşma



Şapka Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Şapka Dikimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği süreçte gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 3. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Model özelliğine göre kesilmiş şapka parçaları, astar parçaları, düz dikiş makinesi, overlok, ütü, dikiş ipliği, toplu iğne, makas, pens, kol tahtası, süsleme malzemesi.

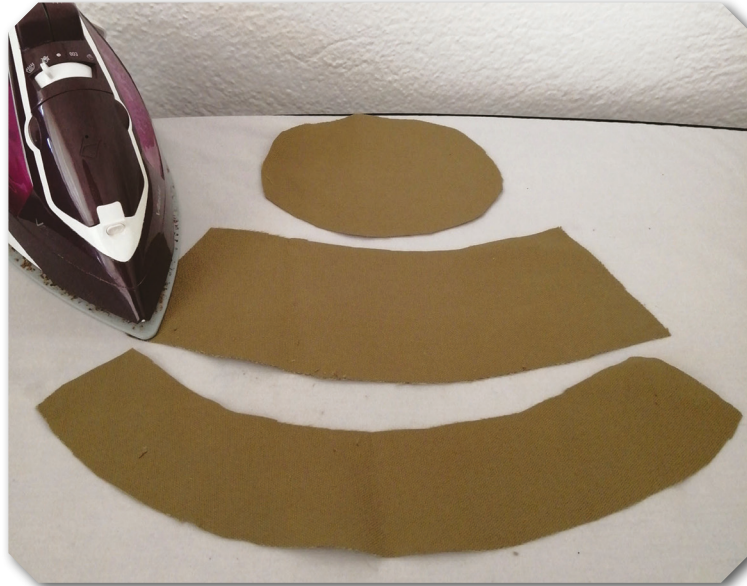
Dikkat Edilecek Noktalar

- Karşılaştırma işaretlerinin denk gelmesine dikkat ediniz.
- Çıtlatma işlemi yaparken dikkatli olunuz.
- Dikişlerin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- İşlemler bittiğinde iğneleri çıkarmayı unutmayınız.

İşlem Basamakları

Şapka Parçalarını Dikime Hazırlama

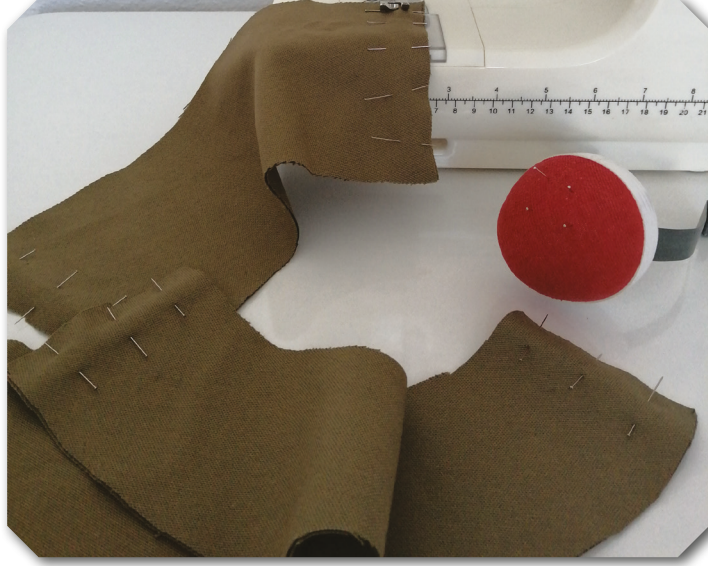
- Şapka parçalarını ütü masasına yerleştirerek tersinden ve düz boy ipliği yönünde ütölünüz (Görsel 1.51).
- Ütü ısısını kumaşa uygun olarak ayarlayınız.
- Astar parçalarını ütölünüz.



Görsel 1.51: Şapka parçalarını ütöleme

Şapka Parçalarını İğneyle Birleştirme

- Şapka orta kenar parçalarını eşleştiriniz.
- Alt kenar parçalarını eşleştiriniz.
- Orta kenar parçalarını iğneleyerek parçaları birleştiriniz (Görsel 1.52).
- Alt kenar parçalarını iğneleyerek birleştiriniz.
- Tepe parçasını orta kenar parçasına iğneleyerek birleştiriniz.



Görsel 1.52: Şapka parçalarını birleştirme

Şapkayı Provaya Hazırlama

- Şapka tepe parçasını teyel olarak ve orta kenara yedirme işlemi yaparak tutturunuz (Görsel 1.53).
- Orta kenar parçasını teyel olarak alt kenara tutturunuz.



Görsel 1.53: Şapkayı provaya hazırlama

- Kumaş ve astar parçalarını birleştirerek prova için hazırlayınız (Görsel 1.54).
- Şapka yan parçasını tepeyle birleştiriniz.
- Astar parçalarını birleştirip teyelleştiriniz.
- Şapkayı prova için mankene giydiriniz (Görsel 1.55).
- Şapka astarını da mankene giydiriniz ve astar duruşunu kontrol ediniz.



Görsel 1.54: Şapka ve astarı provaya hazırlama



Görsel 1.55: Şapka provası işlemi

Şapka Parçalarının Makine Dikişi

- Şapkanın yan parçalarını makine dikişiyile birleştiriniz (Görsel 1.56).
- Şapkanın tepe parçası ve orta parçasını makine dikişiyile birleştiriniz.
- Şapkanın orta yan parçası ve alt parçasını makine dikişiyile birleştiriniz.



Görsel 1.56: Şapka dikimi

3. UYGULAMA

- Diktiğiniz şapka parçalarını kol tahtasına geçirin ve bu parçalara dikiş açma ütüsü yapınız (Görsel 1.57).
- Şapkanın yuvarlak bölümlerinin rahat çevrilmesi için dikiş paylarını belirli aralıklarla keserek inceltiniz (Görsel 1.58).
- Şapkayı çeviriniz.



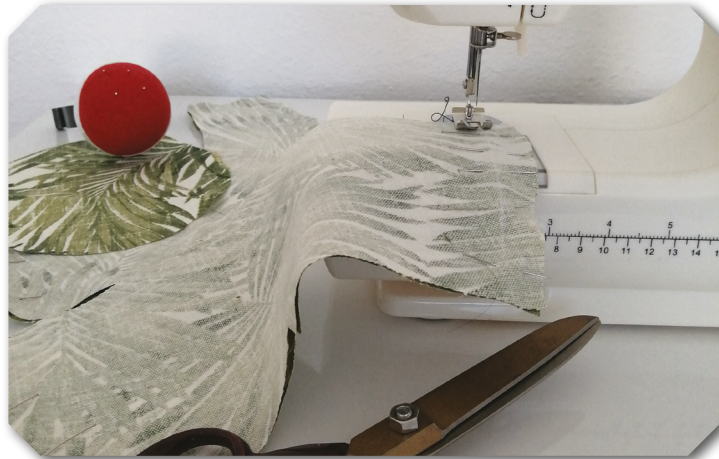
Görsel 1.57: Şapka dikiş açma ütüsü



Görsel 1.58: Şapkanın dikiş paylarını inceltme

Şapka Astarlama

- Şapka için uyguladığınız işlemleri astara geçirin.
- Şapkanın yan astar parçalarının her iki kenarına makine dikişini çekiniz (Görsel 1.59).



Görsel 1.59: Astar dikim işlemi

- Astar tepe parçasını yan parçayla birleştirip parçalara makine dikişi çekiniz.
- Diktiğiniz parçaları kol tahtasına geçiriniz, bu parçalara dikiş açma ütüsü yapınız (Görsel 1.60).
- Astarı şapkaya yerleştiriniz (Görsel 1.61).
- Astarı ara teyelle şapka kenarına tutturunuz.
- Astarı makinede şapkaya monte ediniz (Görsel 1.62).



Görsel 1.60: Dikiş açma ütüsü



Görsel 1.61: Şapka astarlama işlemi



Görsel 1.62: Makinede astar montajı

3. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Şapkayı tekniğe uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Astarı tekniğe uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Ara ütü işlemlerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. El emeğiyle yapılan süsleme malzemeleri nelerdir?
2. Şapka süslemesinde siz hangi malzemeleri kullanırsınız?

1.4. ŞAPKA SÜSLEMESİ

Giysilere model özelliği kazandırmak ve giysilerin görünümünü güzelleştirmek amacıyla yapılan eklemelere **süsleme** denir.

Süslemeler her zaman estetik kaygılarla yapılmaz. Giysideki ek yerlerini, hatalı dikilen ya da lekeli bölümleri kapatmak için de kullanılır. Giysiyi tamamlayan ve ona anlam katan şapkalar, süsleme teknikleriyle estetik bir görünüm kazanır (Görsel 1.63).



Görsel 1.63: Süsleme malzemeleri

1.4.1. Şapka Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Şapkalara eklenecek süslemeler; kullanım yerine, zamanına ve kişinin yaşına uygun seçilmelidir.

Şapka modeline uygun malzeme seçiminde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Birlikte kullanılacağı giysiye uygunluk
- Yer ve zamana uygunluk
- Yaşa uygunluk
- Günün modasına uygunluk
- Kolay temizlenebilirlik
- Giysiye orantılılık
- Ekonomiklik

Şapkalarda kullanılan süsleme çeşitleri şunlardır:

- Dikiş teknikleri
- Hazır malzemeler
- Nakış teknikleri

1.4.2. Seçilen Malzemelerle Şapka Süsleme İşlemleri

Süsleme için seçilen malzemeler, kalite ve renk açısından şapkanın modeline ve kumaşına uygun olmalıdır. Ayrıca süsleme malzemeleri kişinin yaşına, kullanılacağı yere uygun ve ürünün boyutlarıyla orantılı olmalıdır.

Süsleme malzemeleri hazır gereçlerden seçilebilir, dikiş teknikleriyle yapılabilir veya elde hazırlanarak giysiye eklenebilir. Süsleme malzemeleri ürün üzerine monte edilmeden önce geçici olarak ürüne eklenmeli ve kontrol edilmelidir.



Şapka Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Şapkanın Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninizin size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 4. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Şapka, ütüyle yapışan şerit süsleme, makas, ütü, mezura, iğne.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Süsleme malzemesinin şapkayla uyumunu kontrol ediniz.
- İşlem basamaklarının sıralamasına dikkat ediniz.
- Şapkanın ütü kontrolleri sırasında göze çarpan bir hata varsa bunu düzeltiniz.
- Şapkanın formunu bozmamak için prova mankeni üzerinde çalışınız.

İşlem Basamakları

Şapka Süsleme

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Süsleme malzemesini yerleştireceğiniz bölümü tespit ediniz.
- Şapkanın orta kenar çevresini mezurayla ölçünüz.
- Süsleme malzemesi olarak seçtiğiniz, ütüyle yapışabilen şeridi şapkaya iğneleyiniz.
- Süsleme malzemesinde fazlalık varsa o kısmı kesiniz (Görsel 1.64).



Görsel 1.64: Süsleme malzemesini yerleştirme

4. UYGULAMA

- Süsleme malzemesini ütü bezi kullanarak ütüyle şapkaya sabitleyiniz (Görsel 1.65, 1.66).



Görsel 1.65: Süsleme malzemesinin yapışkan bölümü



Görsel 1.66: Süsleme malzemesini ütüyle şapkaya sabitleme

- Ütüleme işlemi sırasında süsleme malzemesinin kaymamasına dikkat ediniz.
- İğneleri çıkarıp ütüleme işlemi tamamlayınız.
- Son kontrolleri yaparak şapkayı hazır hâle getiriniz.

Şapkanın Son Kontrol İşlemleri

- Şapkayı mankene giydiriniz ve şapkanın baştaki duruşunu kontrol ediniz.
- Genel görünüm, dikiş kalitesi, ana ve yardımcı malzeme uyum kontrolünü yapınız.
- Şapka ölçülerinin model föyünde belirtilen ölçülere uygunluğunu kontrol ediniz.
- Şapkanın tepe ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 1.67).
- Şapkayı mankene giydirerek şapkanın düzgün durmasını sağlayınız.
- Şapka yan yüksekliği ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 1.68).
- Şapka kenar genişliğini kontrol ediniz.



Görsel 1.67: Şapkanın tepe ölçüsü kontrolü



Görsel 1.68: Şapkanın yan yükseklik ölçüsü kontrolü

- Şapka birleştirme dikişi ütüsünün düzgünlüğünü kontrol ediniz.
- Şapka tepe dikişi ütüsünün düzgünlüğünü kontrol ediniz.
- Şapkanın genel görünümünü manken üzerinde kontrol ediniz (Görsel 1.69).



Görsel 1.69: Şapkanın son kontrolü

4. Kontrol Listesi

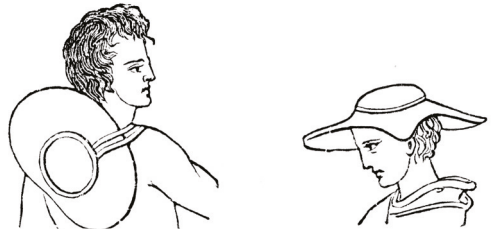
Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Süsleme malzemelerini kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle süsleme işlemini gerçekleştirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Şapkanın son ütüsünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Şapkanın son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Gerekli düzeltmeleri yaparak şapkayı kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Tarihe geçmiş ilk kenarlıklı şapka, MÖ. 5. yüzyılda Yunanistan'da kullanılmıştır. **Petasos** adı verilen bu şapkanın geniş kenarları, insanları yağmurdan ve güneşten koruyan bir siper görevi görmüştür (Görsel 1.71). Daha sonra Romalıların da kullandığı bu şapka, Orta Çağ'a kadar oldukça popüler olmuştur.



Görsel 1.70: Petasos şapka

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Kapüşonlu kıyafetler seçerken hangi özellikleri dikkate alırsınız?
2. Sizce kapüşonlu giysiler neden tercih edilir?

1.5. KAPÜŞON TASARIMI, UYGULAMASI VE SÜSLEMESİ

Baş ve boynu saran, ceket ve palto gibi giysilere eklenen başlık çeşidine **kapüşon** denir. Kıyafetten bağımsız olarak da kullanılabilir.

Kapüşonlu giysilerin tarihi Orta Çağ Avrupa'sına kadar gitmektedir. Keşişler tarafından tamamen örtünmek amacıyla giyilmiştir. Kapüşonlu giysiler, eski dönemlerde **kukuleta** adıyla da bilinmektedir.

İlk kapüşonlu giysiler, 1930'larda **sweatshirt** adıyla Amerika'da yapılmaya başlanmıştır. Başlangıçta kış aylarında dış mekânlarda çalışan işçilerin üşümemeleri için kalın kazaklara başlıklar eklenmiştir. Daha sonra beden eğitimi derslerine giren öğrenciler arasında popüler bir giysi olmuştur.

1980'lerde kapüşonlu sokak stili ve rahat kıyafetler, her kesimden insan tarafından benimsenmiş ve yaygınlaşmıştır (Görsel 1.70). Bu yeni kıyafetleri benimseyen ilk tasarımcılar, kapüşonlu kazak modasını podyumlara taşıyarak kapüşonun yaygınlaşmasını sağlamıştır. Aynı yıllarda lise ve üniversite düzeyinde birçok okul, kapüşonlu tişörtleri okul kıyafeti olarak kullanmaya başlamıştır.



Görsel 1.71: Kapüşonlu sweatshirt (kazak)

1.5.1. Kullanım Amacına Uygun Kapüşon Modeli Belirleme

Bir ürünün modelinin amacına uygun seçilmiş olması o ürünün kalitesini ortaya çıkarır. Modele uygun ana ve yardımcı malzeme seçimi de en az model belirleme kadar önemlidir. Ayrıca model belirlenirken ürün için piyasa araştırması yapılmalı, malzeme ve kullanılacak araç gereç için maliyet hesabı çıkarılmalıdır.

Kapüşon modeli seçilirken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

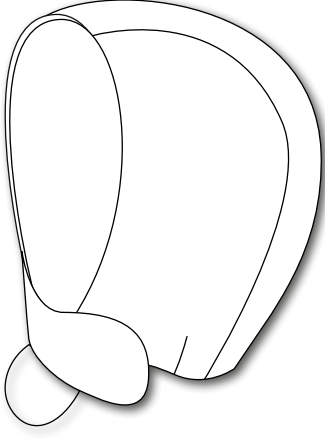
- Hangi amaçla kullanılacağı tespit edilmelidir.
- Kullanılacağı mevsime uygun olmalıdır.
- Seçilen modele uygun ana ve yardımcı malzeme belirlenmelidir.

1.5.2. Modele Uygun Kapüşon Kalıbı Hazırlama

Modele uygun kapüşon kalıbı hazırlamak için ayrıntılı model analizi yapmak gerekir. Modelin ayrıntıları belirlendikten sonra kumaş ve yardımcı malzeme seçimi yapılmalıdır. Teknik föyde yer alan bilgiler ana ve yardımcı malzeme seçimi ile bunların miktarını belirleme konusunda zaman kaybını önler.

Modele ait teknik bilgiler, model analizi ve model çizimi; teknik föy üzerinde incelenmelidir (Tablo 1.3). Kalıbın hazırlanmasında ölçülere dikkat edilmeli ve gerekli araç gereç kullanılmalıdır. Ayrıca modelin özelliğine göre kalıp provası yapılabilir.

Tablo 1.3: Kapüşon Teknik Föyü

TEKNİK FÖY	
Model Adı: Kapüşon	Kumaş: Polar
Beden No: M	Sezon: Kış
Kapüşon Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 1.8: Kapüşon teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kapüşonun yan bölümleri iki parçadır (Şekil 1.8). • Ortasında ek parça vardır. • Kapüşon uçları uzun ve ovaldir. • Kapatılmasında büyük çitçit kullanılmıştır. • Çiçek desenli kumaşla astarlanmıştır. • Süslemede lazer kesim keçe çiçek ve yaprak kullanılmıştır. <p>Dikiş Payları</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tüm dikiş payları 1 cm'dir.
Parça Listesi	Malzemeler
<p>Kumaş</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapüşon ana parça (2 adet) • Kapüşon orta parça (1 adet) <p>Astar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapüşon ana parça (2 adet) • Kapüşon orta parça (1 adet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kumaş • Astar • Süsleme malzemesi
Ölçüler	
Kapüşon Tepe Çapı	16 cm
Kapüşon Yan Çevresi ½	20,5 cm
Kapüşon Yan Yüksekliği	35,5 cm

5. UYGULAMA



Kapüşon Kalıbı Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kapüşon Kalıbı Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı Şekil 1.9, 1.10 ve 1.11'den yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 5. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

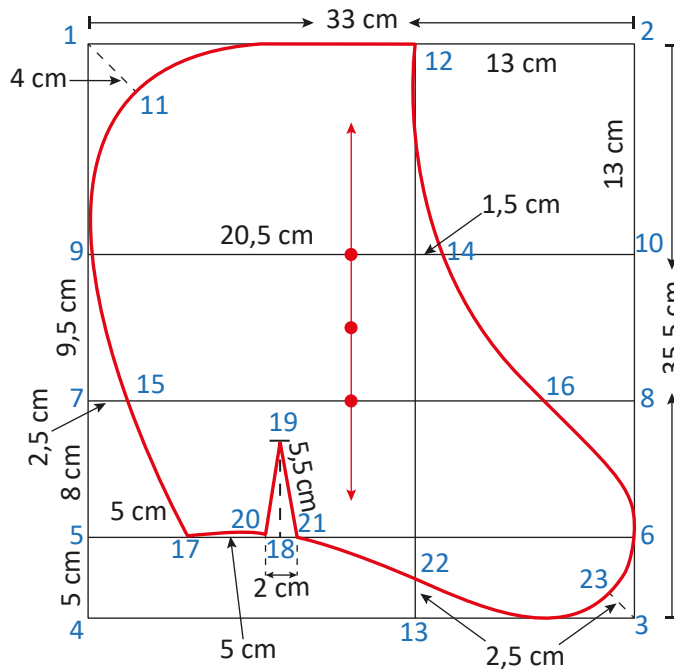
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, pistole, eşel, kâğıt makası, çizim masası, yapıştırıcı, pelür kâğıdı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Uzunluk ve genişlik ölçülerinizi kontrol ediniz.
- Ana ve yardımcı çizgileri net çiziniz.
- Gereklî yerlerde cetvel ve pistole kullanınız.
- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Şablon paylarını işaretlerken gerekli bölümlerde cetvel ve pistole kullanınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Kapüşon Yan Parça Kalıp Çizimi



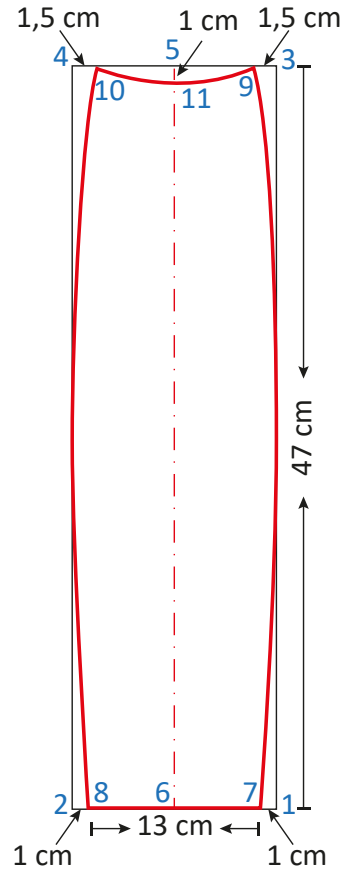
Şekil 1.9: Kapüşon kalıp çizimi

- Defterinize 33 - 35,5 cm ölçülerinde bir dikdörtgen çiziniz (Şekil 1.9) (1, 2, 3, 4).
- 3 ve 4 noktalarından yukarı doğru 5 cm işaretleyiniz (5, 6).
- 5 ve 6 noktalarından yukarı doğru 8 cm işaretleyiniz (7, 8).

- 1 ve 2 noktalarından aşağı doğru 13 cm işaretleyiniz (9, 10).
- 1 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 4 cm işaretleyiniz (11).
- 2 noktasından sola doğru 13 cm işaretleyiniz (12).
- 12 noktasını dik olarak aşağı kadar uzatınız (13).
- 9 noktasından içe doğru 20,5 cm işaretleyiniz (14).
- 7 noktasından içe doğru 2,5 cm işaretleyiniz (15).
- 8 noktasından içe doğru 5 cm işaretleyiniz (16).
- 5 noktasından içe doğru 5 cm işaretleyiniz (17).
- 17, 15, 9, 11 ve 12 noktalarını pistoleyle dışa doğru kavis vererek çiziniz.
- 17 noktasından içe doğru 5 cm işaretleyiniz (18).
- 18 noktasından yukarı doğru bir miktar dik çiziniz. 5,5 cm pens boyu işaretleyiniz (19).
- 18 noktasının sağına ve soluna doğru 1 cm pens payı işaretleyiniz (20, 21).
- 13 noktasından yukarı doğru 2,5 cm işaretleyiniz (22).
- 3 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 2,5 cm işaretleyiniz (23).
- 12, 14, 16 noktalarını içe kavis vererek pistoleyle çiziniz.
- 17, 18, 22 noktalarını içe kavis vererek pistoleyle çiziniz.
- 22, 23 ve 6 noktalarını dışa kavis vererek pistoleyle çiziniz.

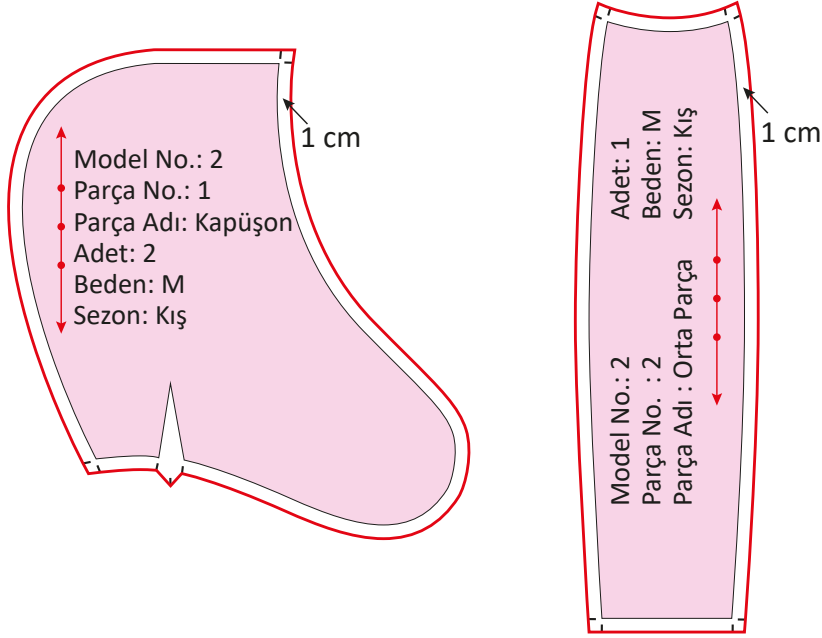
Kapüşon Orta Parça Kalıbı Çizimi

- Defterinize 13-47 cm ölçülerinde bir dikdörtgen çiziniz (Şekil 1.10) (1, 2, 3, 4).
- 1 ve 2 noktaları arasının $\frac{1}{2}$ ölçüsünü alarak bu ölçüyü düz boy iplik çizgisi şeklinde uzatınız (5, 6).
- 1 ve 2 noktalarından içe doğru 1 cm işaretleyiniz (7, 8).
- 3 ve 4 noktalarından içe doğru 1,5 cm işaretleyiniz (9, 10).
- 7, 9 ve 8, 10 noktalarını dışa kavis vererek pistoleyle çiziniz.
- 5 noktasından içe doğru 1 cm işaretleyiniz (11).
- 9, 11 ve 10 noktalarını içe kavis vererek pistoleyle çiziniz.



Şekil 1.10: Kapüşon orta parça kalıbı çizimi

Kapüşon Kalıbı Şablonu Çizimi



Şekil 1.11: Kapüşon kalıbı şablonu çizimi

- Kapüşon yan parça ve orta parça kalıplarının kopyalarını pelür kâğıdına alınız.
- Pelür kâğıdına kopyasını aldığınız kalıbı, düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfanıza yapıştırınız (Şekil 1.11).
- Tüm kalıp kenarlarına 1 cm şablon payı vererek çizim yapınız.
- Hazırladığınız şablon çizimleri üzerine gerekli işaret ve yazıları ekleyiniz.

5. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kapüşon teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kapüşon kalıp çizimini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kapüşon kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kalıp üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

1.5.3. Kapüşon Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Belirleme

Modele uygun malzemelerin seçiminde renk ve doku uyumu göz önünde bulundurulur. Kaliteli yardımcı malzeme kullanımı aksesuarın uzun ömürlü olmasını sağlar.

Ana Malzeme

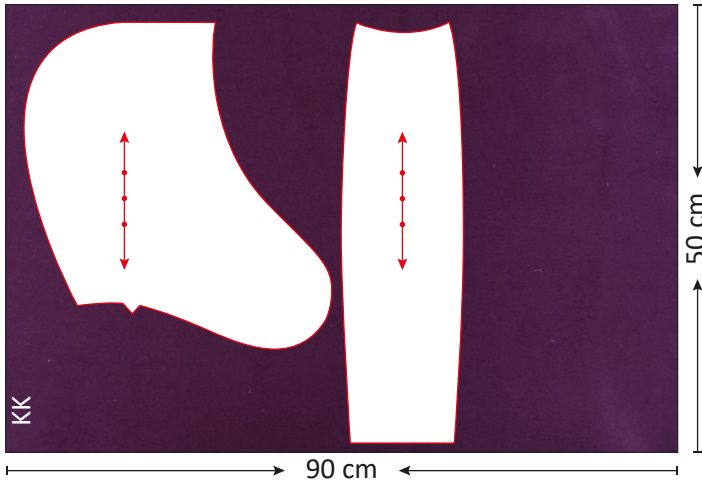
Kapüşonun ana malzemesi kumaştır. Kullanılacağı mevsime göre ince ya da kalın kumaşlar tercih edilebilir. Dantel, polar, pelüş, keten, file kumaş, süet, kadife, tüvit, kot, balıksırtı vb. bu kumaşlara örnektir.

Yardımcı Malzemeler

Yardımcı malzeme olarak astar, tela, dikiş ipliği, firma etiketi, beden etiketi, süsleme malzemeleri vb. kullanılabilir. Seçilen yardımcı malzemelerin ana malzemeyle renk ve kalite uyumlarına dikkat edilmelidir.

Ana ve yardımcı malzemelerin belirlenmesinden sonra ürünün model özellikleri dikkate alınarak metraj hesabı yapılır. Metraj hesabında ürün kalıpları kontrol edilerek seçilen kumaşın tüy ve desen yönüne dikkat edilir.

Aşağıda 1 adet kapüşon için gerekli olan ana ve yardımcı malzemelerle bunların metraj hesabı verilmiştir (Şekil 1.12, 1.13).



Şekil 1.12: Kapüşon kumaşı pastal planı

Kumaş Eni: 90 cm

Kumaş Boyu: 50 cm

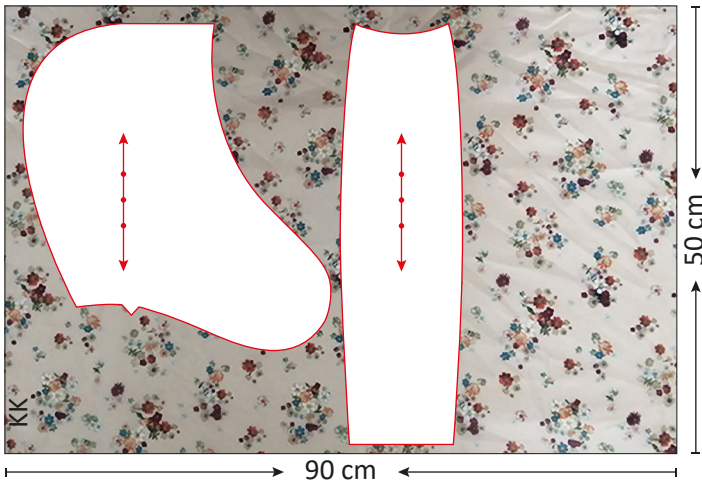
Astar Eni: 90 cm

Astar Boyu: 50 cm

Süsleme: Keçe çiçek ve yaprak

İplik: Kumaşın rengi ve kalitesine uygun dikiş ipliği


Etiket: 1 adet beden etiketi, 1 adet firma etiketi



Şekil 1.13: Kapüşon astarı pastal planı

Kapüşonun parça listesinin, kullanılacak malzemelerinin ve model analizinin bulunduğu föy yaprağı Tablo 1.4'te yer almaktadır.

Tablo 1.4: Kapüşon Model Analiz Föyü

MODEL ANALİZ FÖYÜ	
Firma Adı: Şapkacı	Sezon: Kış
Ürün: Kapüşon	İş No.: 2
Beden Numarası: M	Sayfa No.: 2
Model	Parça Listesi
 <p>Görsel 1.72: Kapüşon</p>	<p>Kumaş</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapüşon ana parça (2 adet) • Kapüşon orta parça (1 adet) <p>Astar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapüşon ana parça (2 adet) • Kapüşon orta parça (1 adet)
Model Analizi	Malzeme Listesi (1 adet için)
<ul style="list-style-type: none"> • Kapüşonun yan bölümleri iki parçadır (Görsel 1.72). • Kapüşonun ortasında ek parça vardır. • Kapüşon uçları uzun ve ovaldir. • Kapatılmasında büyük çitçit kullanılmıştır. • Çiçek desenli kumaşla astarlanmıştır. • Süslemede lazer kesim keçe çiçek ve yaprak kullanılmıştır. <p>Dikiş Payları</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tüm dikiş payları 1 cm'dir. 	<p>Kumaş: 50 cm (çift en)</p> <p>Astar: 50 cm (çift en)</p> <p>Süsleme: Hazır keçe çiçek</p> <p>İplik: 1 adet dikiş ipliği</p> <p>Beden Etiketi: 1 adet</p> <p>Firma Etiketi: 1 adet</p> <p>Çitçit: 20 mm çapında</p>

1.5.4. Kapüşon Kesimi

Modeli belirlenen ve kalıbı çizilen kapüşon, kesim işlemine hazır hâle gelir. Kesim işlemine başlamadan önce gerekli malzemeleri ve çalışma ortamını hazırlamak gerekir. Kalıpların tekniğine uygun ve kumaştan tasarruf edilecek şekilde kumaşa yerleştirilmesi esastır. Kalıpların yerleştirilmesinde düz boy iplik yönüne ve kumaş özelliklerine dikkat edilmelidir.

Ürün için hazırlanan iyi bir kesim planı, üretim akışının sorunsuz tamamlanmasını sağlar. Kesimi yapılan kapüşon parçaları ve astar parçaları eşleştirilir. Gerekli çit işaretleri eklenir.



Kapüşon Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kapüşon Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 6. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, makas, kapüşon kalıpları, terzi sabunu, iğne.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpları, leke bırakmayan çizim malzemeleriyle kumaşa geçiriniz.
- Düz boy iplik hattına dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kumaşı ve astarı ütüyerek kesim için hazırlayınız.
- Kalıpları düz boy iplik hattına dikkat ederek kumaşa yerleştiriniz (Şekil 1.73).



Görsel 1.73: Kalıpları kumaşa yerleştirme

- Kalıpları kumaşa yerleştirirken ekonomiklik ilkesine dikkat ediniz.
- Kalıpları, terzi sabunu kullanarak kumaşa çiziniz.
- Kumaşı, güvenlik önlemleri olarak sabun çizgilerinden kesiniz ve kumaşa gerekli çit işaretlerini atınız.

6. UYGULAMA

- Kesim işlemini özenle yapınız (Şekil 1.74).
- Kesimden sonra kalıpları kumaş üzerinden çıkararak eşleştiriniz (Şekil 1.75).
- Kesim işlemi bittikten sonra malzemelerinizi toplamayı unutmayınız.



Görsel 1.74: Kapüşon kesimi



Görsel 1.75: Kapüşon kumaş parçalarını eşleştirme

- Kesim işlemlerini aynı kalıpları kullanarak astar için de uygulayınız (Görsel 1.76, 1.77).



Görsel 1.76: Kapüşon astarı kesim işlemi



Görsel 1.77: Kapüşon astarı eşleştirme

6. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Kapüşonun model analiz föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kumaşı kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kapüşon kalıbını kumaşa uyguladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kapüşonun kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kapüşon astarının kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Eski Türk heykellerinin çoğunda başlık bulunur (Görsel 1.78). Daha ziyade koni, tepe kısmı üç üçgen, dört veya beş yapraklı sarık biçimlerindedir. Başlıkları iyi korunmuş heykellere örnek olarak Kültegin (beş yapraklı börk); Ögzög, Bayan Tsagaan, Altın Tamgan Tarkan, Şiveet Ulan, Dadga, Keme Keçu, Kara Balta, Issık Göl (üç yapraklı börk) heykellerini vermek mümkündür. Eski Türkler başlığa börük > börk demişlerdir: qiymaç börük > beyaz keçi yününden yapılmış börk, quturma börük > kenarı bükülmüş (kulaklı) suqarlaç börük > koni börk (Dîvânu Lugâti't-Türk. -1.; Divânu Lugâti't-Türk. -3.174).



Görsel 1.78: Bilge Tonyukuk heykeli

1.5.5. Kapüşon Dikimi

Kapüşon parçaları kesilip, eşleştirilerek dikime hazırlanır. Ürünün model özelliğine göre ana malzeme, yardımcı malzemeler ve dikiş teknikleri belirlenir.

Dikimde kullanılacak malzemelerin kalite ve renk olarak kumaş ile uyumlu olması gerekir. İyi bir dikim planı, zamanın ve malzemelerin doğru kullanılmasını sağlar.

7. UYGULAMA



Kapüşon Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kapüşon Dikimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 7. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Model özelliğine göre kesilmiş kapüşon parçaları, düz dikiş makinesi, overlok, ütü, dikiş ipliği, toplu iğne, makas, pens.

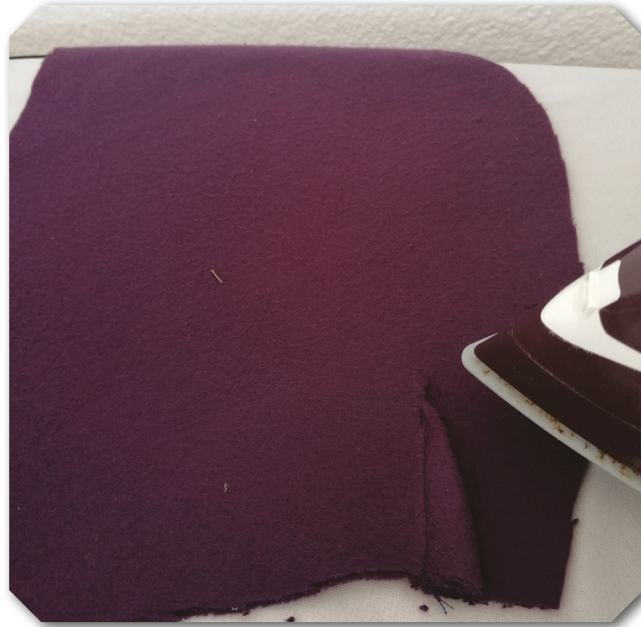
Dikkat Edilecek Noktalar

- Polar kumaşın tüy yönüne dikkat ediniz.
- Çıtlatma işlemini yaparken dikkatli olunuz.
- Dikişlerin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- İşlemler bittiğinde iğneleri çıkarmayı unutmayınız.

İşlem Basamakları

Kapüşon Parçalarını Dikime Hazırlama

- Kapüşon parçalarını ütü masasına yerleştirerek tersinden düz boy ipliği yönünde ütöleyiniz (Görsel 1.79).
- Ütü ısısını kumaşa uygun olarak ayarlayınız.
- Astar parçalarını ütöleyiniz.



Görsel 1.79: Kapüşon parçalarını ütöleme

Kapüşon Parçalarını İğneyle Birleştirme

- Kapüşon kenar ve orta parçasını eşleştiriniz.
- Astarın kenar ve orta parçasını eşleştiriniz.
- Kapüşon kenar parçası penslerini iğneleyerek birleştiriniz (Görsel 1.80).
- Kapüşonun kenar ve orta parçalarını iğneleyerek birleştiriniz (Görsel 1.81).
- Kapüşon astarının kenarı ve orta parçasını iğneleyerek birleştiriniz.



Görsel 1.80: Kapüşon penslerini birleştirme



Görsel 1.81: Kapüşon parçalarını birleştirme

Kapüşonu Provaya Hazırlama

- Prova için mankeni ve kapüşon parçalarını hazırlayınız.
- Astar parçalarını birleştirip teyelleiniz.
- Kapüşon yan parçasını orta parçayla birleştiriniz.
- Kapüşonu mankene giydiriniz (Görsel 1.82).
- Aynı şekilde şapka astarını da başa giydiriniz ve astarın düzgünlüğünü kontrol ediniz.
- Kapüşonu, ön ve arka işaretlerine dikkat ederek başa giydiriniz.



Görsel 1.82: Kapüşon provası

Kapüşon Parçalarının Makine Dikişi

- Kapüşonun penslerini teyelleyniz.
- Kapüşonun yan parçalarını birleştiriniz.
- Kapüşonun tepesini yan parçayla teyelleyniz. Teyellerken gerekli yerlerde yedirme yapınız.
- Kapüşonu mankene giydirerek kapüşonun duruşunu kontrol ediniz.
- Gerekli düzeltmeleri yapınız.
- Teyellediğiniz yerden makinede birleştirme dikişi çekiniz (Görsel 1.83).
- İki kenar parçayı yüzleri üst üste gelecek şekilde yerleştiriniz.
- Parçaların potluk yapmamasına dikkat ediniz.
- Teyellediğiniz yerden makine dikişi çekiniz.
- Şapkayı çeviriniz.



Görsel 1.83: Kapüşon dikimi

Kapüşon Astarlama

- Kapüşonda yaptığınız değişiklikleri astara geçiriniz.
- Astarın penslerini dikişiniz.
- Kapüşonun yan astar parçalarının her iki kenarının birleştirme dikişini makinede çekiniz (Görsel 1.84).
- Astar orta parçasını yan parçayla birleştirip makine dikişi çekiniz.
- Astarı kapüşona yerleştiriniz.
- Astarı ara teyelle kapüşonun kenarına tutturunuz.
- Kapüşon için seçmiş olduğunuz süslemeyi kapüşonun kenarına tutturunuz.



Görsel 1.84: Kapüşon astarlama

7. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Kapüşonun model analiz föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kapüşonu ve astarını tekniğe uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Astarı kapüşona monte etti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Gerekli düzeltmeleri yaparak kapüşonu kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Dünyaca ünlü şapka tasarımcısı **Paul Poiret** (Pol Poiret), Paris'in yoksul bir semtinde mütevazı bir kumaş tüccarının çocuğu olarak dünyaya geldi. Biri modacı, diğeri şapka tasarımı yapacak olan üç kız kardeşi vardı. Hayal gücü oldukça yüksek olan Poiret, çocukluğundan itibaren elbise eskizleri ve sonradan nefret edeceği şapkalar çizdi. Fakat babası onu ciddiye almazdı. Babası, onu bir şemsiye imalatçısına çırak olarak verdi. Orada şemsiye desenlerinde kullanılan ipek parçaları toplayıp kız kardeşinin oyuncak bebeği için giysiler yapmaya başladı. Bir yandan da eskizlerini tanınmış modaevlerine satıyordu. 1898'de **Jacques Doucet** (Jak Doçet) tarafından işe alındı. İlk tasarımı olan kırmızı kumaş pelerini 400 kopya sattı. 1901 yılına gelindiğinde Poiret; basit, pratik elbiseler tasarlamak üzere dönemin önde gelen modaevlerinden olan Worth House'ta (Vort Haus) birçok moda tarihçisi tarafından **haute coutureun** (hot kültür) babası kabul edilen İngiliz terzi **Charles Frederick Worth** (Çars Frederik Vort) ile birlikte çalışmaya başladı. 1903 yılında kendi modaevini kurdu. 1909'da o kadar ünlüydü ki Kraliyet ailelerinin ve ünlü sanatçıların vazgeçilmez şapka tasarımcısı olmuştu.

1.5.6. Kapüşon Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Süsleme için seçilen malzemeler, kalite ve renk açısından kapüşonun modeliyle uyumlu olmalıdır. Ayrıca süsleme malzemeleri yıkanmaya dayanıklı ve renk vermeyen ürünlerden seçilmelidir.

Süsleme malzemeleri hazır gereçlerden seçilebilir, dikiş teknikleriyle yapılabilir veya elde hazırlanarak giysiye eklenebilir. Süsleme malzemeleri ürün üzerine monte edilmeden önce geçici olarak ürüne eklenmeli ve kontrol edilmelidir.

8. UYGULAMA



Kapüşon Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kapüşon Süsleme ve Son Kontrol İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninizin size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 8. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kapüşon, prova mankeni, toplu iğne, lazer kesim çiçek ve yaprak, makas, ütü, mezura, cetvel, dikiş iğnesi, kâğıt, kalem.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Süsleme malzemesinin şapka ile uyumunu kontrol ediniz.
- Keçe malzemeler ısıya dayanıksızdır. Ütüleme sırasında ütü bezi kullanmayı unutmayınız.
- Kapüşonun ütü kontrolleri sırasında göze çarpan bir hata varsa bunu düzeltiniz.
- Kapüşonun formunu bozmamak için prova mankeni üzerinde çalışınız.

İşlem Basamakları

Kapüşon Süsleme

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Süsleme malzemesini yerleştireceğiniz bölümü tespit ediniz.
- Seçtiğiniz süsleme malzemesini kapüşona iğneleyiniz (Şekil 1.85).
- Süsleme malzemesini dikiş ipi ve iğnesi kullanarak kapüşona monte ediniz (Görsel 1.86).
- Süsleme malzemesini monte ettiğiniz alanı ütü bezi kullanarak ütüleyiniz.
- Yerini tespit ettiğiniz çıtçıtlı el yardımıyla astar kısmına tutturunuz (Görsel 1.87).
- Kapüşonu son ütü ve son kontrollere hazır hâle getiriniz.



Görsel 1.85: Kapüşonda süsleme malzemesinin yerinin tespiti



Görsel 1.86: Kapüşona süsleme malzemesi montajı



Görsel 1.87: Elde çıtçıt dikimi

Kapüşonun Son Kontrolü

- Kapüşonu mankene giydirerek şapkanın baştaki ön, yan ve arka duruşunu kontrol ediniz (Görsel 1.88, 1.89, 1.90).



Görsel 1.88: Kapüşonun ön görünümü



Görsel 1.89: Kapüşonun yan görünümü



Görsel 1.90: Kapüşonun arka görünümü

- Kapüşonun genel görünüm, dikiş kalitesi ve malzeme uyumunu kontrol ediniz.
- Kapüşon ölçülerinin model föyünde belirtilen ölçülere uygunluğunu kontrol ediniz.
- Kapüşonu mankene giydirerek kapüşonun düzgün durmasını sağlayınız.
- Kapüşonun tepe ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 1.91).
- Kapüşonun yan yükseklik ölçüsünü kontrol ediniz (Görsel 1.92).



Görsel 1.91: Kapüşonun tepe ölçüsü kontrolü



Görsel 1.92: Kapüşonun yan yükseklik ölçüsü kontrolü

- Kapüşonun birleştirme dikiş ütüsünün düzgünlüğünü kontrol ediniz.
- Kapüşonun pens dikim ütüsünün düzgünlüğünü kontrol ediniz.
- Kapüşon astarının dikiş düzgünlüğünü kontrol ediniz.

8. UYGULAMA

- Kapüşonun genel görünümünü manken üzerinde kontrol ediniz (Görsel 1.93).



Görsel 1.93: Kapüşonun son kontrolü

8. Kontrol Listesi

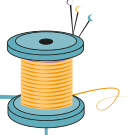
Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Kapüşonun model analiz föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle süsleme işlemini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kapüşonun son ütüsünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kapüşonun son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



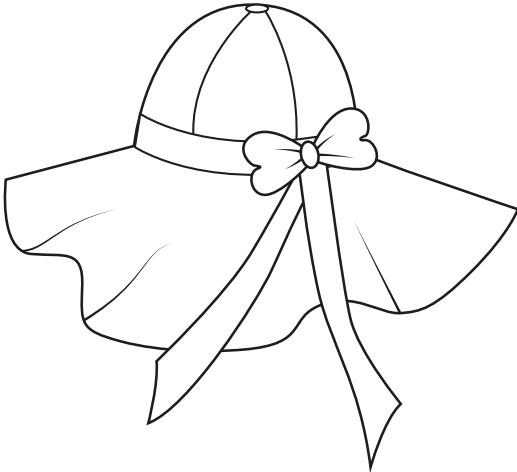
BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Ülkemizdeki ilk ve tek şapka müzesi Kastamonu'dadır. Bu müzede Türk tarihindeki dönemlerin her birine ait şapka örnekleri sergilenmektedir.

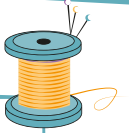


Şapka Projesi

Bu çalışmada sizden Şekil 1.14’te teknik çizimi verilen şapkanın uygulanması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **Şapka Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** çalışmalarında bulunan uygulama basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Kadın Şapka	Kumaş:
Beden No.:	Sezon: Yaz
Şapka Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 1.14: Kadın şapka</p>	Parça Listesi
	Malzeme Listesi
Ölçüler	

Çalışmanız; **Şapka Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** uygulamalarındaki kontrol listelerine göre değerlendirilecektir.



Kapüşon Projesi

Bu çalışmada sizden Şekil 1.15'te teknik çizimi verilen kapüşonun uygulanması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **Kapüşon Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** çalışmalarında bulunan uygulama basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Kapüşon	Kumaş:
Beden No.:	Sezon: Kış
Kapüşon Teknik Çizimi	Model Analizi
<p>Şekil 1.15: Kapüşon</p>	
	Parça Listesi
	Malzeme Listesi
Ölçüler	

Çalışmanız; **Kapüşon Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** uygulamalarındaki kontrol listesine göre değerlendirilecektir.



A) Aşağıdaki cümlelerdeki boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

1. Şapka;, kenar ve alt kenar olmak üzere üç bölümden oluşur.
2. Şapka, başa takılan başlık anlamında Latince karşılığı olan bir kelimedir.
3. Şapkanın yüzü çevreleyen bölümüne denir.
4. Şapkaya form vermek ve düzgün bir görünüm kazandırmak için malzemesi kullanılır.
5. Kasketli şapkaların ön kısmına geçirilen plastik malzemeye denir.
6. Düşün merasimi, nikâh, kokteyl ve özel toplantılarda tercih edilen şapkalarıdır.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz, doğru seçeneği işaretleyiniz.

7. Aşağıdakilerden hangisi şapka çeşitlerinden biridir?

- A) Abiye B) Çeper C) Harç D) Siper E) Tel

8. Aşağıdakilerden hangisi şapkanın başa oturan üst kısmıdır?

- A) Bant B) Kalot C) Keçe D) Lastik E) Tepe

9. Aşağıdakilerden hangisi şapka kenar çeşitlerinden değildir?

- A) Kaplin B) Karton C) Kloş D) Proton E) Yarım

10. Aşağıdakilerden hangisi şapkada yüzü çevreleyen kısımdır?

- A) Bant B) Grogren C) Kenar D) Şerit E) Tepe

11. Aşağıdakilerden hangisi şapka süsleme malzemesi değildir?

- A) Astar B) Çiçek C) Deri D) Püskül E) Tarlatan

12. Aşağıdakilerden hangisi şapkada kullanılan sertleştirme malzemelerindendir?

- A) Kürk B) Misina C) Pelüş D) Su taşı E) Tela

2. ÖĞRENME BİRİMİ

ÇANTA VE KEMER YAPIMI



KONULAR

- 2.1. ÇANTA VE KEMER YAPIMINA HAZIRLIK
- 2.2. ÇANTA VE KEMER TASARIMI
- 2.3. ÇANTA VE KEMER UYGULAMASI
- 2.4. ÇANTA SÜSLEMESİ

TEMEL KAVRAMLAR

Kemer, çanta, tokalık, uçluk, köprü, bağlantı halkası, perçin, applike, suni deri, fisto.

2. ÇANTA VE KEMER YAPIMI

Çanta ve kemer, eski çağlarda değişik şekil ve amaçlarla kullanılarak günümüze kadar gelmiştir.

Sümerlere ait heykel ve kabartmalarda çantayı tasvir eden kabartma ve oymalar görülmüştür. Fakat çantanın o dönemde neyi ifade ettiği tam anlamıyla çözülememiştir. Çanta ilk defa Çin'in Tang Hanedanlığı Dönemi'nde (MS. 618-907) kâğıtan yapılmış, çay taşımak ve çayı muhafaza etmek için kullanılmıştır.

Çantanın giyimi tamamlayan bir aksesuar olarak kullanılmaya başlanması XIX. yy. sonlarına denk gelir. Çeşitli derilerden ve saten, kadife gibi kumaşlardan yapılmıştır. Aksesuar olarak kullanılan bu çantalar, küçük ve ince saplı olup kıyafet tamamlayıcısı olarak görülmüştür. Üzerleri taş ve boncuklarla süslenmiştir.

Alışveriş ve yol çantaları deri ya da kumaştan yapılmıştır. Bu çantalar, aksesuar olarak kullanılanlara göre boyut olarak daha büyüktür.

Kemer ise çok eski çağlardan bu yana hem kadınlar hem de erkekler tarafından kullanılan bir giyim aksesuarıdır. Orta Çağ'a kadar kadın giyiminde erkek giyimine oranla daha az yer almış olsa da günümüzde kadın ve erkeklere özel farklı kemer tasarımları mevcuttur.

Kemer, eski zamanlarda sicim veya ip şeklinde olup pantolonları ve elbiseleri bele sabitlemek amacıyla kullanılmıştır. Batı ülkelerinde önceleri kaba bir görünümde olan kemerler, sonraları daha estetik bir görünüm almıştır. Böylelikle sadece elbisenin beli için değil, kıyafetleri tamamlayan bir aksesuar ve sosyal sınıf belirtisi olarak da kullanılarak günümüze kadar gelmiştir (Görsel 2.1).



Görsel 2.1: Çanta ve kemer

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Çanta ve kemerleri hangi amaçlarla kullanırsınız?
2. Günlük hayatınızda kullandığınız çanta ve kemerler için hangi özellikte kumaşları tercih edersiniz?

2.1. ÇANTA VE KEMER YAPIMINA HAZIRLIK

Çanta ve kemer yapımı hazırlık aşamasında öncelikle uygulama için gerekli olan bilgiler araştırılır. Bu bilgiler ışığında çanta ve kemer için gerekli tasarım ve çizimler yapılır. Dikim işlemleri ve süslemeler için gerekli malzemeler toplanır.

2.1.1. Çanta, Kemer Tanımı ve Çeşitleri

Kişilerin yanlarında bulundurmaları veya taşımaları gereken malzemeleri içine koymak için kullandıkları, ihtiyaca göre değişik büyüklük ve modelde olan; deri, suni deri, kumaş, plastik gibi çeşitli hafif gereçten değişik biçimlerde yapılan ve moda uygun aksesuara **çanta** denir (Görsel 2.2).



Görsel 2.2: Çanta ve kemer

2.1.1.1. Çanta Çeşitleri

Çantaların kullanım alanlarına göre birçok farklı çeşidi ve modeli bulunur. Genel kullanım şekillerine göre omuz, el, bel ve sırt çantaları olarak gruplandırılır.

- **Omuz Çantaları:** Omuza dik ya da çapraz şekilde asılarak kullanılır. Rahatlığı açısından farklı zaman dilimlerinde kullanılabilen ve farklı giyim tarzlarına eşlik eden bir model olduğu için sıkça tercih edilir (Görsel 2.3). Omuza takılan çantalara; hobo çanta (genellikle omuzda taşınan ve hilal şeklinde olan büyük çanta), askılı çanta, kova çanta (kova şeklinde ve geniş askılı çanta), silindir çanta, torba çanta (büzülerek iplerle kapatılan ya da torba şeklinde olan çantalar) ve kapaklı omuz çantası örnek gösterilebilir.



Görsel 2.3: Omuz çantası

- **El Çantaları:** Elle tutulur, saplı veya sapsız yapılıdır. Bu çantalar, giyim tarzına göre aksesuar olarak da ön plana çıkar (Görsel 2.4).



Görsel 2.4: El çantası

- **Bel Çantaları:** Görünüm olarak üçgen şeklinde olan, genelde bele bağlanan veya çapraz biçimde omuzda taşınan küçük çantlardır. Para, kimlik, anahtar gibi önemli eşyaların taşınmasında kullanılır (Görsel 2.5).



Görsel 2.5: Bel çantası

- **Sırt Çantaları:** Kollara geçirilerek sırtta takılır. Okul, seyahat, yürüyüş, kamp vb. için kullanılır. Bu çantalar, kişisel eşyalar başta olmak üzere her türlü malzemenin taşınması için uygundur. Diğer çanta modelleri gibi giyim tarzına göre aksesuar olarak da takılabilir (Görsel 2.6).



Görsel 2.6: Sırt çantası

2.1.1.2. Kemer Çeşitleri

Bele dolanarak toka veya farklı malzemelerle birbirine tutturulan, modaaya uygun şekilde giysiyi tamamlayan ve aksesuar olarak da kullanılan; deri, suni deri, dokuma ve örme kumaş gibi malzemelerden yapılan bel bağına **kemer** denir.

Kemerler de çantalar gibi kullanım alanı ve kullanılan malzemeler bakımından çeşitlilik gösterir.

- **Günlük Kullanım Kemerleri:** Günlük hayat için tasarlanır. Kumaş, deri, suni deri gibi farklı malzemelerden üretilir.
- **Spor Kemerler:** Yüzeylerinde farklı renk ve dikişler kullanılan; boya, baskı, çeşitli örgü ve materyalle süslenmiş kemer çeşitleridir. Kumaş, suni deri, deri ve metal gibi malzemeler kullanılarak üretilir.
- **Fantezi Kemerler:** Dış giyimde aksesuar olarak kullanılan, modaaya uygun modellerde üretilen kemer çeşitleridir. Dokuma, örme kumaşlardan; deri, suni deri, rugan ve metal gibi malzemelerden üretilir.

Kemer imalatında ham madde olarak farklı malzemeler kullanılır.

- **Kumaş Kemerler:** Yün, ipek, pamuk, keten, sentetik kumaş ve bunların karışımından elde edilen malzemelerden yapılır.
- **Madeni Kemerler:** Altın, gümüş, bakır, pirinç gibi değerli madenlerden yapılır.
- **Deri Kemerler:** Yılan, timsah, manda, domuz gibi hayvanların derilerinin birtakım işlemlerden geçirilmesinin ardından toka ve süsleme malzemeleri kullanılarak tamamlanmasıyla elde edilir.

2.1.2. Çanta ve Kemerin Bölümleri

Çanta ve kemer, her bir bölümü birbirini tamamlayan ve destekleyen parçalardan meydana gelir.

2.1.2.1. Çantanın Bölümleri

Çantalar, model özelliğine göre temel olarak beş bölümden oluşur (Görsel 2.7).



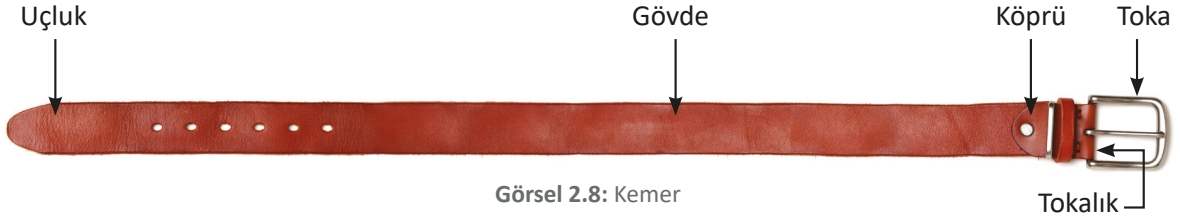
Görsel 2.7: Çanta

- **Cep:** Çantanın dışına veya içine dikilen, anahtar gibi küçük eşyaların konulduğu bölümdür.
- **Ön ve Arka Gövde:** Çantayı meydana getiren ana bölümlerdir.
- **Taban:** Çantanın alt kısmıdır.
- **Çanta Ağız:** Çantanın açılıp kapanmasını sağlayan üst bölümdür.
- **Çanta Sapı:** Çantayı taşımak için kullanılan ve çantanın modeline göre farklılık gösteren bölümdür.

2.1.2.2. Kemerin Bölümleri

Kemerler de çantalarda olduğu gibi her biri ayrı görev üstlenen parçalardan oluşur (Görsel 2.8).

- **Gövde:** Kemerin tokalıkla uç kısmı arasında kalan şerit hâlindeki ana parçasıdır. Uzunluğu, model özelliğine ve kullanılacak bel ölçüsüne göre değişir.
- **Toka:** Kemerin uç kısımlarını birbirine tutturun bölümdür. Kemerin düzgün durmasını sağlayan ve kaymasını engelleyen, çeşitli malzemelerle değişik modellerde üretilebilen, kemeri bütünleyen bağlantı parçasıdır.
- **Tokalık:** Gövdenin toka takılacak bölümüdür. Tokalık ölçüsü, tokenın modeline ve malzemesine göre değişiklik gösterir.
- **Uçluk:** Bel ayar deliklerinin açıldığı bölümdür, kavisli formdadır. Model özelliğine göre şekli değişebilir.
- **Köprü:** Uçluğun tutturulmasında kullanılan bölümdür. Tokalık bölümüne yerleştirilir. Kemer genişliğiyle aynı endedir. Genellikle gövdeyle aynı malzemeden yapılır.



2.1.3. Çanta ve Kemerin Ana ve Yardımcı Malzeme Özellikleri

Çanta ve kemerlerin giyilen kıyafetlerle ve modayla uyumu estetik açıdan önemlidir. Bu nedenle çanta ve kemerler modada geniş bir yere sahiptir. İmalatta kullanılan malzemeler; modaya uygun, sağlam ve kullanışlı olmalıdır.

2.1.3.1. Çanta Yapımında Kullanılan Malzemeler

Çanta yapımında kullanılan birçok malzeme, ürünün modeline ve hızla değişen moda uyum sağlar.

Ana Malzemeler

Çanta yapımında kullanılan ana malzemeler şunlardır:

- **Ana Gövde:** Deri, kalın keten, goblen, fantezi ve sentetik kumaş, suni deri ve diğer gereçler kullanılarak imal edilir.
- **Astarlar:** Çanta astarı olarak naylon veya polyster (sentetik) kumaşlardan yapılmış dokumalar kullanılır. Bunların yanı sıra kumaş, tela ve ince kumaşlar da çanta astarı olarak kullanılan malzemelerdendir.

Yardımcı Malzemeler

Çanta yapımında ana malzeme kadar çantayı tamamlayan yardımcı malzemelere de ihtiyaç duyulur. Yardımcı malzemeler, çanta yapımında kullanılan ana malzeme ve modele uygun seçilir.

- **Metal Aksesuarlar:** Sağlam ve kullanışlı olduğu için kullanılır. Klips, toka, halka ve çıtçıklar en çok tercih edilen metal malzemelerdir. Seçilen aksesuarların dayanıklı ve kullanım fonksiyonlarına uygun büyüklükte olmasına dikkat edilmelidir.

- **Toka:** Nikel, gümüş, tahta, plastik, kemik, sedef gibi malzemelerden yapılan; tek dilli, çift dilli, kare, üçgen, yuvarlak çeşitleri olan gereçtir (Görsel 2.9).



Görsel 2.9: Çanta tokası

- **Bağlantı Halkası:** Kare, yuvarlak, üçgen, dikdörtgen ve D şeklinde çeşitleri bulunan bağlantı gerecidir (Görsel 2.10).



Görsel 2.10: Bağlantı halkaları

- **Perçin:** Tekstil ürünleri, deri, makine parçaları gibi malzemeleri birleştirmeye yarayan kalıcı bir mekanik bağlantı elemanıdır. Bakır perçin, emniyet rondelalı kertikli çivi, mercimek başlı çatalı perçin ve mercimek başlı boru tipi perçin gibi çeşitleri bulunan çanta gerecidir (Görsel 2.11).



Görsel 2.11: Perçin makinesi ve perçin

- **Dikiş İplikleri:** Parça birleştirmelerde, yüzey süslemelerinde ve dikişlerde kullanılır. Pamuk, mer-serize, koton, floş, keten, güderi, deri gibi malzemelerden imal edilir.
- **Fermuar:** Çantayı tutturmak, açıp kapamak için sağlam ve güvenli bir yol sunar. Uzunlukları 10 cm ile 75 cm arasında değişir. Çanta rengine uygun fermuarlar tercih edilebilir. Çantanın en önemli yardımcı malzemesidir.
- **Çanta Sertleştirme Malzemeleri:** Sertlik vermede kullanılan yardımcı malzemelerdir. Kâğıt, kumaş, kıl ve dog gibi tela çeşitleri kullanılır.
- **Çanta Süsleme Malzemeleri:** Çantanın kumaş ve model özelliğine göre çeşitli fisto, dantel, oya, hazır aplike, kurdele, kordon, metal gibi gereçler süslemede kullanılabilir. Çanta süslemesinde metal gereçlerin yanı sıra çeşitli taşlı tokalar ve boncuklar kullanılır (Görsel 2.12).



Görsel 2.12: Çanta süsleme malzemeleri

2.1.3.2. Kemer Yapımında Kullanılan Malzemeler

Kemer yapımında birçok malzeme kullanılır. Giysilerle aynı gereçten yapılabileceği gibi giysilerden bağımsız olarak aksesuar amacıyla da kullanılabilir. Kemer yapımında kullanılan malzemeler ve kemer modelleri, diğer ürünlerde olduğu gibi moda göre değişiklik gösterir.

Ana Malzemeler

Kemerin ana malzemesi olarak mevsime ve moda uygun farklı ürünler tercih edilir.

- **Deri Çeşitleri:** Sığır, dana, keçi, deve gibi hayvan derileri ve suni derilerdir.
- **Tekstil Ürünleri:** Örmeye, dokuma ve dokusuz yüzeylerle elde edilen ürünlerdir.
- **İpler:** Kemerin toka, köprü gibi ana parçalarını birleştirmede kullanılan doğal ve sentetik dikiş ipliği çeşitleridir.
- **Metaller:** Kemer yapımında kullanılan köprü, halka, metal arma ve her türlü metal üründür.
- **Tokalar:** Metal, plastik, ahşap gibi bağlantı malzemeleridir.

Yardımcı Malzemeler

Çanta yapımında kullanılan yardımcı malzemeler; ana malzemenin renk, model ve kalitesine uygun olmalıdır.

- **Kemer Uç Metali ve Halkalar:** Kemerin uç kısmını sağlamlaştırmak veya kemeri süslemek amacıyla kullanılan metal malzemelerdir (Görsel 2.13).



Görsel 2.13: Kemer uç metalleri

- **Tela ve Çeşitleri:** Esnek ve yumuşak malzemelere sertlik kazandırmak için kullanılan malzemelerdir (Görsel 2.14).



Görsel 2.14: Tela çeşitleri

- **Süsleme Malzemeleri:** Deniz kabukları, boncuklar, ahşap ürünler, arma vb. malzemelerdir (Görsel 2.15).



Görsel 2.15: Süsleme malzemeleri



1. Dünyada ve ülkemizdeki çanta, kemer tasarımcılarını araştırınız. Araştırma sonuçlarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Çanta seçimindeki kriterleriniz nelerdir?

2.2. ÇANTA VE KEMER TASARIMI

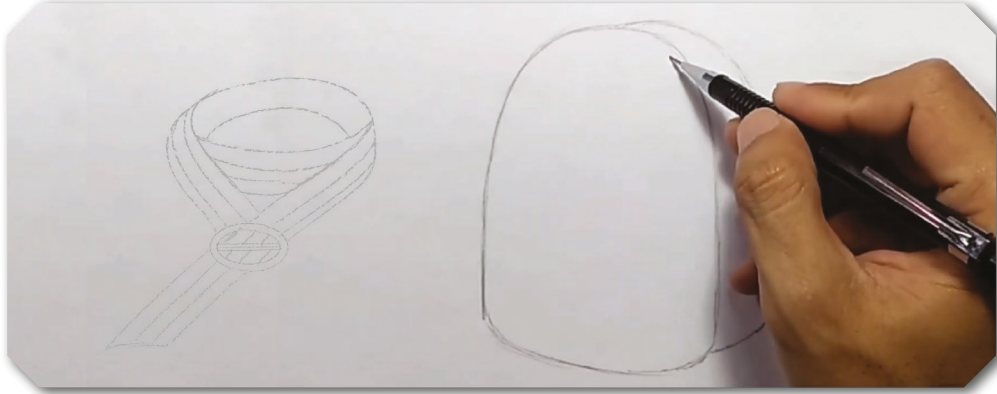
Bir ürünün veya malzemenin biçiminin zihinde oluşturularak çizgiye aktarılması işlemine **tasarım** denir. Tasarım, ürünlerin üretim kriterlerini önceden belirlemeye yardımcı olur.

Tasarım aşamaları şunlardır:

- Günün modası ve toplumun eğilimi araştırılır.
- Tasarlanacak ürünle ilgili örnek çalışmalar yapılır.
- Örnekler üzerinde fikir çalışması yapılır.
- Hedef kitle belirlenir.
- Belirlenen model, kâğıt üzerine aktarılır.
- Modele uygun renkler ve aksesuarlar belirlenir.
- Ürün taslağı çıkarılır ve ölçülü teknik çizim yapılır.

2.2.1. Çanta ve Kemer Tasarımında Kullanıma Uygun Modeli Belirleme

Çanta ve kemerin tasarımı yapılmadan önce kullanım amacına uygun modelin belirlenmesi önemlidir. Modelin belirlenmesi, tasarlanan çanta ve kemerin kullanım işlevinin artmasını sağlar. Bu nedenle tasarımdan önce yaş, vücut özellikleri, mevsim, günün modası, kullanım alanı, cinsiyet ve estetik gibi kriterler göz önünde bulundurulmalıdır (Görsel 2.16).



Görsel 2.16: Çanta ve kemer tasarımı

2.2.2. Modele Uygun Çanta ve Kemer Kalıbı Hazırlama


Modele uygun çanta ve kemer kalıbı hazırlanırken model analiz işlemleri dikkate alınmalıdır. Model özelliği ve dikiş ayrıntıları belirlendikten sonra ana ve yardımcı malzeme seçimi yapılmalıdır.

Çanta ve kemer yapımında kalıp hazırlama işlemi için modele ait teknik bilgiler model föy yaprağına işlenir.

2.2.2.1. Modele Uygun Çanta Kalıbı Hazırlama

Çanta yapımına başlamadan önce gerekli olan; modele ait teknik bilgiler, model analizi ve model çizimi f6y yaprağı aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.1).

Tablo 2.1: Çanta Teknik F6y6

ÇANTA TEKNİK F6Y6	
Model Adı: Kadın Yazlık Çanta	Kumaş: Kot
Sezon: İlkbahar-Yaz	
Çanta Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>şekil 2.1: Çanta teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Önde fermuarlı cep vardır. • Çanta içinde cep torbası vardır. • Çanta fermuarla kapanır. • Çantanın el ve omuz askısı vardır (şekil 2.1).
	Ana ve Yardımcı Malzemeler
	<ul style="list-style-type: none"> • Keten kumaş • Çanta askı aparatları (plastik, siyah) • Fermuar • Omuz askısı için sünger • Dar dokuma
Parça Listesi	
<ul style="list-style-type: none"> • Ön ve arka çanta gövdesi (2 adet) • Çanta üst parçası (1 adet) • Çanta tabanı (1 adet) • Çanta omuz askısı üçgen parça (2 adet) • Çanta omuz askısı (2 adet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Çanta el askısı (1 adet) • İç cep (1 adet) • Ön cep üst parça (1 adet) • Ön cep alt parça (1 adet) • Fermuar (2 adet) • Çanta omuz askısı aparatı (2 adet)
Ölçüler	
Çanta Ön ve Arka	27 x 42 cm
Çanta Tabanı	12 x 67 cm
Çanta Üst Parçası	12x 67 cm
Omuz Askısı	12 x 37 cm
Çanta İç Cep Torbası	18 x 30 cm
Çanta Ön Cep Alt Parçası	20 x 27 cm
Çanta Ön Cep Üst Parçası	12 x 27 cm
El Askısı	8 x 20 cm
Fermuarlı İç Cep	8 x 20 cm
Omuz Askısı Üçgen Kalıbı	10 x 10 cm



Çanta Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Çanta ve Kemer Kalıbı Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı Şekil 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12, 2.13'ten yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 1. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, eşel, pistole, pergel, çizim masası, kâğıt makası, yapıştırıcı.

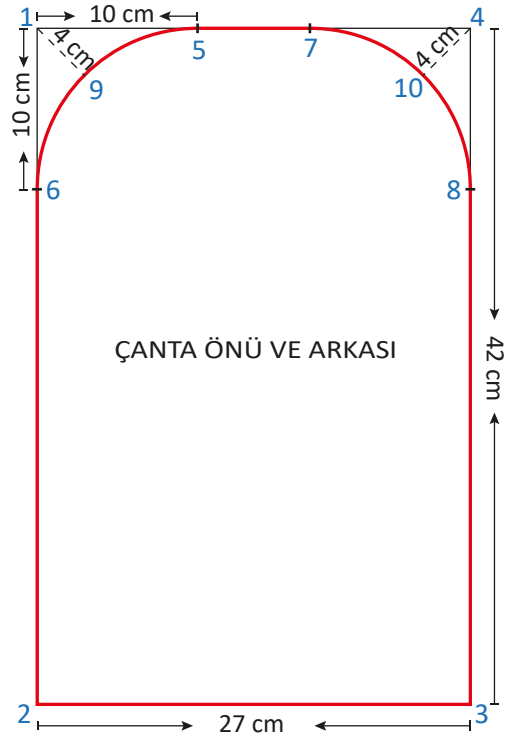
Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Çizimlerin üzerine gerekli bilgileri yazınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Çanta Ön ve Arka Kalıbı Çizimi

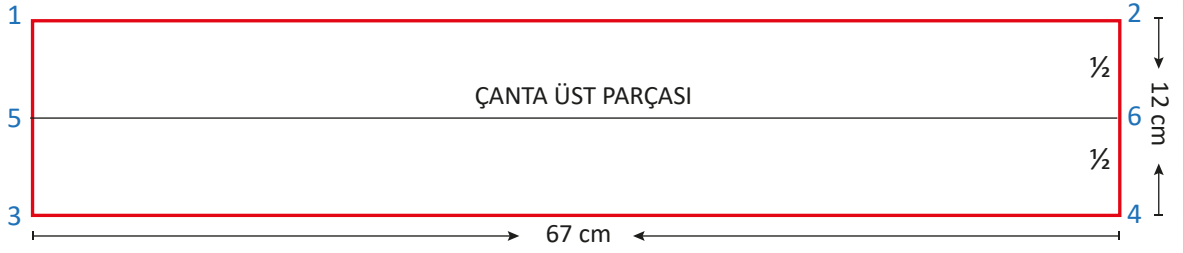
- Defterinizin solundan aşağı doğru 42 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.3) (1, 2).
- 2 noktasından sağa doğru 27 cm işaretleyiniz (3).
- 3 noktasından yukarı doğru 42 cm işaretleyiniz (4).
- 1 noktasından 4 noktasına doğru 10 cm işaretleyiniz (5).
- 1 noktasından 2 noktasına doğru 10 cm işaretleyiniz (6).
- 4 noktasından 1 noktasına doğru 10 cm işaretleyiniz (7).
- 4 noktasından 3 noktasına doğru 10 cm işaretleyiniz (8).
- 1 ve 4 noktalarının köşe açılarını ortalararak içe doğru 4 cm işaretleyiniz (9, 10).
- 5, 9 ve 6 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 7, 10 ve 8 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.



Şekil 2.3: Çanta ön ve arka kalıbı

1. UYGULAMA

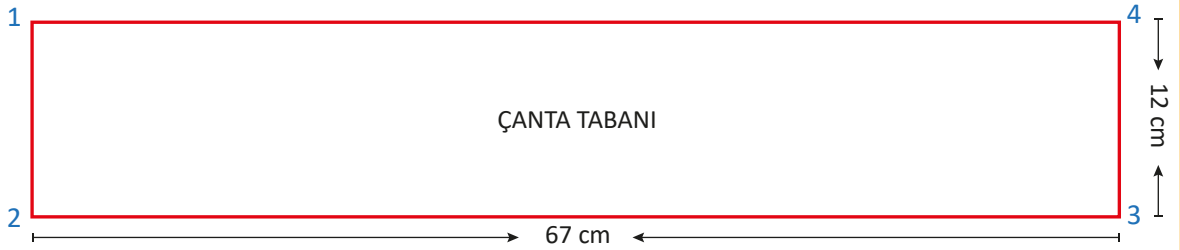
Çanta Üst Parçası Kalıbı Çizimi



Şekil 2.4: Çanta üst parçası kalıbı

- Defterinizin solundan yana doğru 67 cm yatay bir çizgi çiziniz (Şekil 2.4) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından aşağı doğru 12 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 1 ve 3 noktalarıyla 2 ve 4 noktalarının $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz (5, 6).
- 5 ve 6 noktalarını birleştiriniz.

Çanta Tabanı Kalıbı Çizimi



Şekil 2.5: Çanta tabanı kalıbı

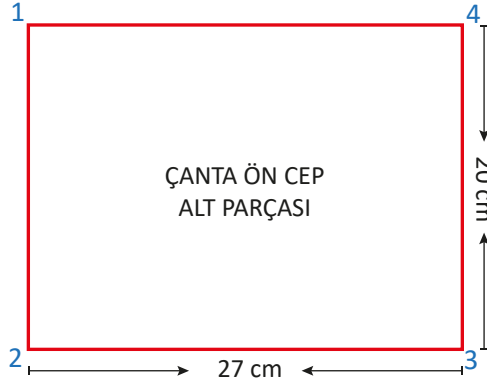
- Defterinizin solundan aşağı doğru 12 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.5) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 67 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

Çanta Omuz Askısı Kalıbı Çizimi



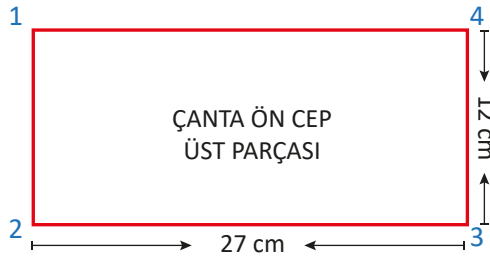
Şekil 2.6: Çanta omuz askısı kalıbı

- Defterinizin solundan sağa doğru 37 cm işaretleyiniz (Şekil 2.6) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından aşağı doğru 12 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

Çanta Ön Cep Alt Parçası Kalıbı Çizimi

Şekil 2.7: Çanta alt cep kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 20 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.7) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 27 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

Çanta Ön Cep Üst Parçası Kalıbı Çizimi

Şekil 2.8: Çanta üst cep kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 12 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.8) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 27 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını birleştiriniz.

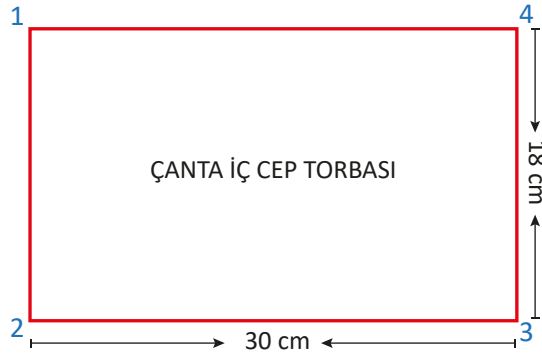
Çanta El Askısı Kalıbı Çizimi

Şekil 2.9: Çanta el askısı kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 8 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.9) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 20 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

1. UYGULAMA

Çanta İç Cep Torbası Kalıbı Çizimi

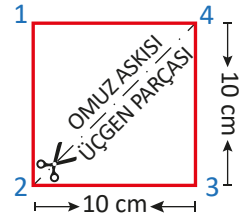


Şekil 2.10: Çanta iç cep torbası kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 18 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.10) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 30 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

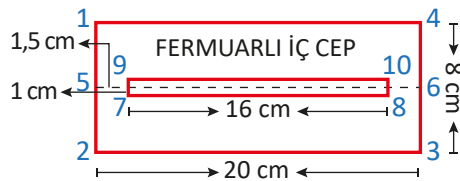
Çanta Omuz Askısı Üçgen Bağlantı Parçası Kalıbı Çizimi

- Defterinizin solundan aşağı doğru 10 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.11) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 10 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 2 ve 4 noktalarını kesik çizgilerle birleştiriniz.



Şekil 2.11: Çanta omuz askısı üçgen bağlantı parçası kalıbı

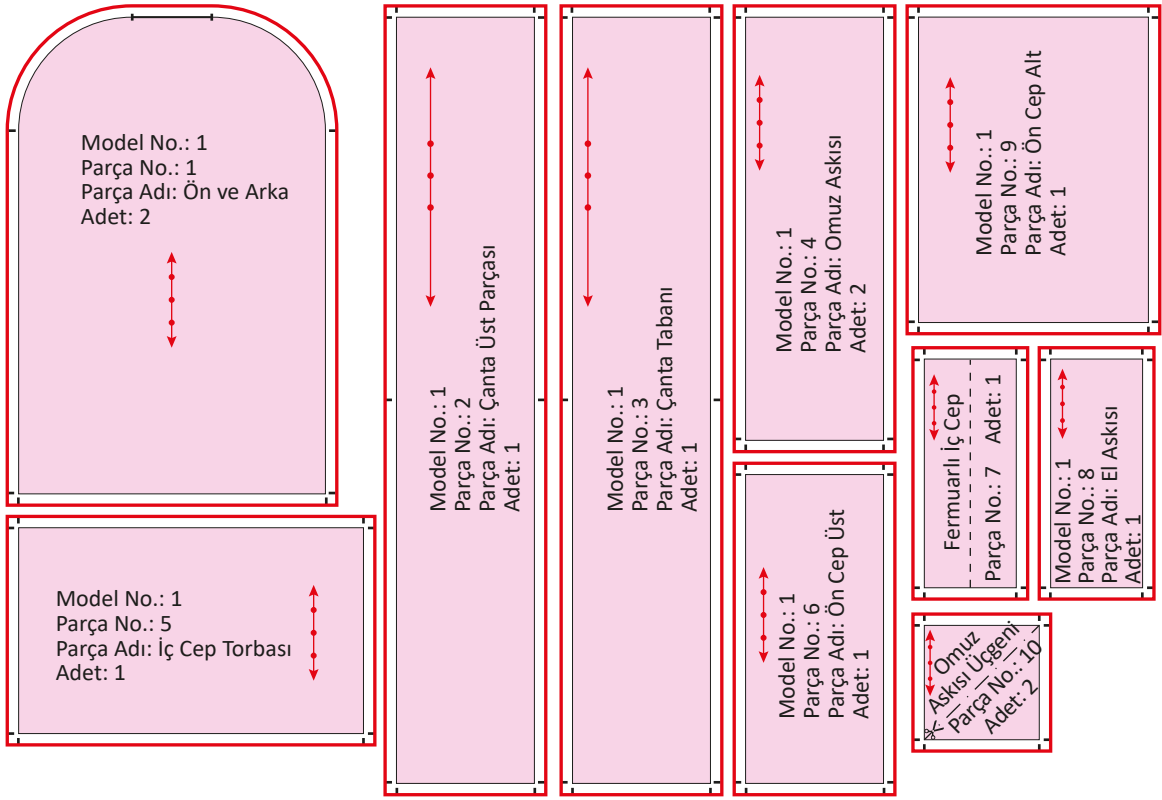
Fermuarlı İç Cep Kalıbı Çizimi



Şekil 2.12: Fermuarlı iç cep kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 8 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.12) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 20 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 1 ve 2 noktalarıyla 4 ve 3 noktalarının $\frac{1}{2}$ 'sini işaretleyiniz (5, 6).
- 5 ve 6 noktalarını yardımcı çizgiyle birleştiriniz.
- 5 ve 6 noktalarından içe doğru 1,5 cm işaretleyiniz.
- 1,5 cm'den 1 cm aşağı ve 1 cm yukarı işaretleyiniz (8, 10, 7, 9).
- 7, 8, 9 ve 10 noktalarını cetvelle birleştiriniz.

Çanta Kalıbı Şablonu Çizimi



Şekil 2.13: Çanta kalıbı şablonu

- Çantanın ön ve arkası, ön cep alt ve üst parçası, omuz ve el askısı, çanta üstü ve tabanı, iç cep torbası, fermuarlı iç cep ve omuz askısı üçgen kalıplarının kopyalarını pelür kâğıdına alınız.
- Aldığınız kopyaları düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfaya yapıştırınız.
- Tüm kalıp kenarlarına 1 cm şablon payı vererek çizim yapınız.
- Hazırladığınız şablon çizimleri üzerine gerekli işaret ve yazıları ekleyiniz (Şekil 2.13).

1. UYGULAMA

1. Kontrol Listesi

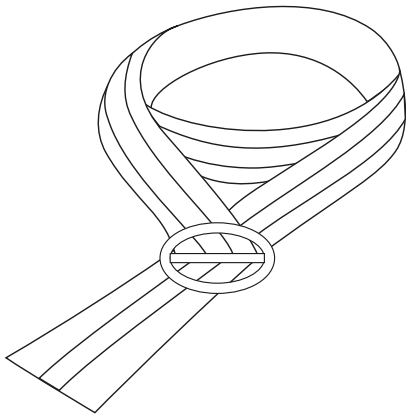
Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Çantanın teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Çanta kalıp çizimini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Çanta kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kalıplar üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.2.2.2. Modele Uygun Kemer Kalıbı Hazırlama

Kemer yapımına başlamadan önce gerekli olan; modele ait teknik bilgiler, model analizi ve model çizimi föy yaprağı aşağıda yer almaktadır (Tablo 2.2).

Tablo 2.2: Kemer Teknik Föyü

KEMER TEKNİK FÖYÜ	
Model Adı: Taşlı Kadın Kemer	Kumaş: Kot Sezon: İlkbahar - Yaz
Kemer Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 2.14: Kemer teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kemerin başlangıcının eni uç kısımda daha geniştir. • Kemerde taşlı şerit süsleme vardır. • Plastik yuvarlak kemer tokası kullanılmıştır (Şekil 2.14).
	Parça Listesi
	<ul style="list-style-type: none"> • Alt ve üst kemer kumaşı (2 adet) • Kemer tokası (1 adet)
	Ana ve Yardımcı Malzemeler
	<ul style="list-style-type: none"> • Kot kumaş • Plastik kemer tokası (1 adet) • Taşlı şerit
	Ölçüler
	<ul style="list-style-type: none"> • Kemer Boyu: 140 cm • Kemer Eni: 15 cm



Kemer Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kemer Kalıbı ve Şablonu Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı Şekil 2.15, 2.16'dan yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 2. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

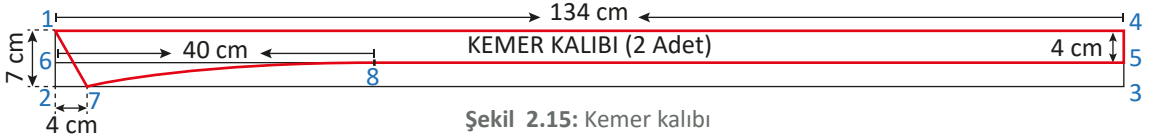
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, eşel, pistole, pergel, çizim masası, kâğıt makası, yapıştırıcı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Çizimlerin üzerine gerekli bilgileri yazınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Kemer Kalıbı Çizimi



Şekil 2.15: Kemer kalıbı

- Defterinizin solundan aşağı doğru 7 cm bir dik çiziniz (Şekil 2.15) (1, 2).
- 1 ve 2 noktalarından sağa doğru 134 cm işaretleyiniz (3, 4).
- 3 ve 4 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 1 ve 4 noktalarından aşağı doğru 4 cm işaretleyiniz (6, 5).
- 6 ve 5 noktalarını yardımcı çizgiyle birleştiriniz.
- 2 noktasından 4 cm içe doğru işaretleyiniz (7).
- 1 ve 7 noktalarını cetvelle birleştiriniz.
- 6 noktasından sağa doğru 40 cm işaretleyiniz (8).
- 7 ve 8 noktalarını pistole yardımıyla kavis vererek birleştiriniz.

Kemer Kalıbı Şablonu Çizimi

Model No.: 2 Parça No.: 1 Parça Adı: Kemer Adet: 2

Şekil 2.16: Kemer kalıbı şablonu

- Kemer kalıbının kopyasını pelür kâğıdına alınız.
- Aldığınız kopyayı düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfaya yapıştırınız (Şekil 2.16).
- Kalıp kenarına 1 cm şablon payı vererek çizim yapınız.
- Hazırladığınız şablon çizimi üzerine gerekli işaret ve yazıları ekleyiniz.

2. UYGULAMA

2. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kemerin teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kemer kalıp çizimini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kemer kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kalıplar üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.2.3. Çanta ve Kemer Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzemeleri Belirleme

Çanta ve kemer yapımında kullanılacak ana ve yardımcı malzemelerin modele ve moda uygun seçilmesi önemlidir.

Ana Malzemeler

Çanta ve kemer ana malzemesi olarak deri, suni deri, dokuma tekstil ürünleri, örme kumaşlar, sentetik ürünler kullanılır. Kullanım amacına göre ince ya da kalın ürünler tercih edilir.

Yardımcı Malzemeler

Çanta ve kemer yardımcı malzemesi olarak astar, tela, düğme, dikiş ipliği, kemer tokası, fermuar, bağlantı aparatı gibi malzemeler kullanılır. Yardımcı malzemelerin seçiminde ana malzemeyle renk ve kalite uyumuna dikkat edilmelidir.

2.3. ÇANTA VE KEMER UYGULAMASI

Çanta ve kemer uygulaması işlemi, çanta ve kemerin tekniğine uygun kesimini ve dikimini kapsar. Uygulamanın tasarım aşamasından başlanarak dikkatli planlanması zaman, emek ve malzeme kaybını önler. Belirlenen tasarım, uygun malzeme ve dikiş tekniklerinin seçimiyle birlikte ürün haline dönüşür.

2.3.1. Çanta ve Kemer Kesimi

Tasarımı yapılan, kalıba dönüştürülen çanta ve kemer kesime hazırlanır. Kullanılacak malzemenin cinsine uygun çalışma ortamı ve koşulları oluşturulur. Kesim için hazırlık ve kesimin tamamlanması aşamasında tekniğe uygun becerilerin kullanılması önemlidir. Kesim işlemi, elde olan malzemelerin en ekonomik şekilde yerleştirilip kesilmesiyle tamamlanır.



Çanta Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Çanta Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 3. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, makas, şablonlar, terzi sabunu, toplu iğne, mezura, ütü, cetvel takımı, riga.

Dikkat Edilecek Noktalar

- İşaretleme ve kesim esnasında kumaş katlarını kaydırmayınız.
- Kumaş kesim işlemini tekniğe uygun olarak yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kumaşı ütüleyerek ve çift kat olarak kesim masasına seriniz (Görsel 2.17).



Görsel 2.17: Ütülenen kumaşı kesim masasına serme

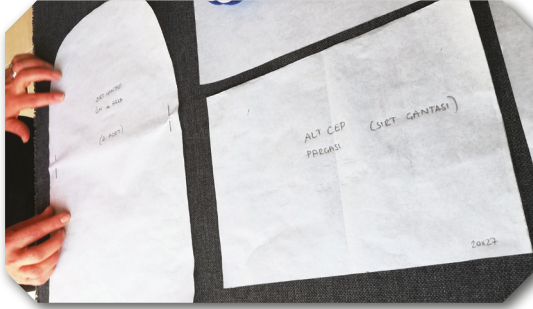
- Hazırladığınız şablonu düz boy iplik yönünde yerleştiriniz (Görsel 2.18).



Görsel 2.18: Şablonları düz boy iplik yönünde yerleştirme

3. UYGULAMA

- Düz boy iplik yönünde kumaşa yerleştirdiğiniz şablonları toplu iğneyle sabitleyiniz (Görsel 2.19).
- İğneyle sabitlediğiniz şablonları terzi sabunuyla kumaşa çizerek gerekli çit işaretlemelerini yapınız (Görsel 2.20).



Görsel 2.19: Şablonları iğneyle kumaşa tutturma



Görsel 2.20: Şablonları kumaşa çizme

- Terzi sabunuyla kumaşa çizdiğiniz şablonları makas yardımıyla kesiniz (Görsel 2.21).



Görsel 2.21: Çizilen şablona göre kumaş kesme

- Omuz askısı ölçülerine uygun olarak 12x37 cm ebadında 2 adet ince sünger kesiniz.

3. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kesilen parçalar üzerine gerekli çit ve işaretleri koydu.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Çanta kumaşını kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Çanta kalıbını kumaşa uyguladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Çanta kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



Kemer Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kemer Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 4. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, makas, şablonlar, terzi sabunu, toplu iğne, mezura, ütü, cetvel takımı, riga.

Dikkat Edilecek Noktalar

- İşaretleme ve kesim esnasında kumaş katlarını kaydırmayınız.
- Kumaş kesimi işlemini tekniğe uygun olarak yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kumaşı ütüyerek kesim masasına seriniz (Görsel 2.22).
- Kemer şablonunu düz boy iplik yönünde kumaşa yerleştiriniz (Görsel 2.23).
- Kumaşa düz boy iplik yönünde yerleştirdiğiniz şablonları toplu iğne ile sabitleyiniz.



Görsel 2.22: Kumaşı kesim masasına serme



Görsel 2.23: Kumaşa şablonu yerleştirme

4. UYGULAMA

- Şablonları cetvel yardımıyla ve terzi sabunu kullanarak kumaşa çizerek gerekli çıt işaretlemelerini yapınız (Görsel 2.24).
- Kumaşa çizdiğiniz şablonları kesiniz (Görsel 2.25).



Görsel 2.24: Şablonu kumaşa çizme



Görsel 2.25: Kumaşı kesme

- Kestiğiniz kumaşları ütü masasında ve kumaşa uygun ısıyla ütöleyiniz.

4. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kesilen parçalar üzerine gerekli çıt ve işaretleri koydu.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kemer kumaşını kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kemer kalıbını kumaşa uyguladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kemer kesimini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.3.2. Çanta ve Kemer Dikimi

Model özelliğine göre kesimi yapılan çanta ve kemer parçaları eşleştirilerek dikim için hazır hâle getirilir. Dikim için kullanılacak tekniklerin önceden belirlenmesi çalışma sırasında zaman kazandırır. Çanta ve kemer tasarımı, uygun malzeme ve tekniklerle göz alıcı bir ürün hâline gelir.



Çanta Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Çanta Dikimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 5. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kesilmiş çanta parçaları, fermuar, plastik aparat, ince sünger parçaları, dar dokuma düz dikiş makinesi, overlok makinesi, ütü, iplik, toplu iğne, makas.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikeceğiniz malzemeye uygun dikiş ipliği ve dikiş iğnesi seçiniz.
- Dikişlerinizin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- Dikiş işlemleri bittikten sonra iğneleri çıkarmayı unutmayınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kestiğiniz bütün parçalara overlok çekiniz (Görsel 2.26).



Görsel 2.26: Kesilen parçalara overlok çekme

- Ön cep alt parçasının 27 cm'lik kısmına fermuar dikiş (Görsel 2.27).



Görsel 2.27: Ön cep alt parçasına fermuar dikme

5. UYGULAMA

- Ön cep üst parçasının 27 cm'lik enini 3 cm katlayarak bu kısma fermuar dikiş.
- Hazırladığınız cebi çantanın ön yüzüne, tabandan 2 cm yukarı yerleştiriniz ve dikiş.
- Omuz askısını sünger tulum şeklinde diktikten sonra ters çeviriniz (Görsel 2.28).



Görsel 2.28: Omuz askılarına sünger dikme

- Omuz askılarının uç kısımlarına askı şeritlerinin birer ucunu dikiş.
- Diktiğiniz omuz askısı şeritlerinin ucuna askı aparatını yerleştirip diğer uçlarından da dikiş.
- El askısını, çantanın üst bölümünü ölçerek tam ortaya gelecek şekilde dikiş.
- Omuz askılarının alt kısmına gelecek 10 x 10 cm'lik üçgen parçaları arasına omuz askısı şeridini yerleştirerek dikiş (Görsel 2.29).



Görsel 2.29: Omuz askı şeritlerini dikme

- 12 x 67 cm'den oluşan çantanın üst kısmını 6 cm ortasından kesin ve ortasına fermuar dikiş.
- Çanta ön yüzü ve çantanın fermuar diktiğiniz üst kısmının orta noktasındaki çitleri birleştirerek her iki yana doğru dikiş.
- Çanta ön tabanı ve çanta taban parçalarını orta çitinden birleştirerek yanlara doğru dikiş.
- Ara ütöleme işlemi yapınız.
- Fermuar diktiğiniz parçayla alt taban parçalarını birleştirerek dikiş.
- Diktiğiniz 10 x 10 cm'lik üçgen parçaları, arka yüzün sağ ve sol alt kısmına yerleştiriniz.
- El askısı ve omuz askılarını çantaya yerleştiriniz.
- Çantanın arka yüzü ve ön yüzünü birleştirerek dikiş.

- Çanta dikim işlemini bitiriniz (Görsel 2.30, 2.31).



Görsel 2.30: Çantanın ön görünümü



Görsel 2.31: Çantanın yan görünümü

5. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Çantayı tekniğe uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Ara kontrolleri yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

6. UYGULAMA



Kemer Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kemer Dikimi İşlemleri Uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 6. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kesilmiş kemer parçaları, kemer tokası, dar dokuma düz dikiş makinesi, overlok makinesi, ütü, iplik, toplu iğne, makas.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikeceğiniz malzemeye uygun dikiş ipliği ve dikiş iğnesi seçiniz.
- Dikişlerinizin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- Dikiş işlemleri bittikten sonra iğneleri çıkarmayı unutmayınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kestiğiniz parçaların dikiş paylarını içeri katlayarak ütöleyiniz (Görsel 2.32).
- Ütülediğiniz kemer parçalarını, üst üste gelecek şekilde toplu iğne yardımıyla sabitleyiniz (Görsel 2.33).

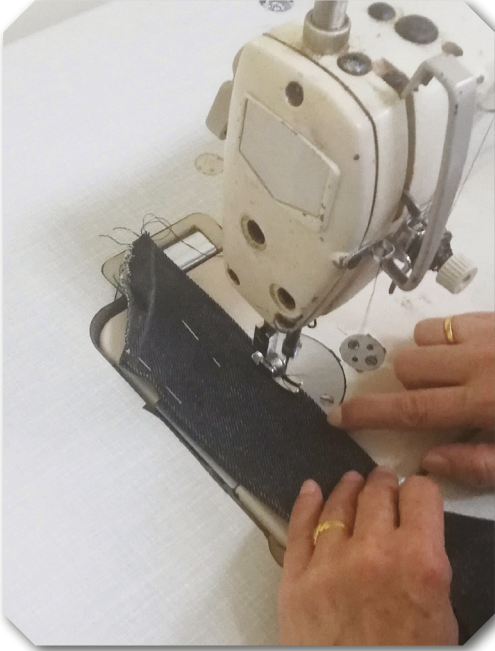


Görsel 2.32: Kemer kenar katnı ütöleme



Görsel 2.33: Ütülenen parçaları toplu iğneyle birleştirme

- Üst üste sabitlediğiniz kemeri, düz dikiş makinesinde çıma ve gaze dikişiyle dikiş (Görsel 2.34).
- Kemeru ütüleyerek kemer tokasını dikiş (Görsel 2.35).



Görsel 2.34: Kemeru çıma dikişuyle dikiş



Görsel 2.35: Kemer tokasını dikiş

6. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağığı ve güvenliğı önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kemeru tekniğıe uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Ara kontrolleri yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliğı içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlelediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Çanta ve kemerlerde genellikle hangi süsleme malzemeleri dikkatinizi çeker?
2. Çanta ve kemer süslemek için hangi malzemeleri tercih edersiniz? Düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.4. ÇANTA VE KEMER SÜSLEMESİ

Dikilen çanta ve kemerin güncel, modele ve moda uygun süslenmesi için öncelikle malzeme seçenekleri gözden geçirilir.

2.4.1. Çanta ve Kemer Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Elde edilen ürünün kullanım amacına ve günün modasına uygun olarak albenisinin artırılması ve ürüne estetik bir görünüm kazandırılması amacıyla işleme, boyama gibi teknik çalışmalarla ürünü değiştirme işlemlerine **süsleme** adı verilir (Görsel 2.36).



Görsel 2.36: Çanta süsleme malzemeleri

Süslemeler çeşitli şekillerde yapılabilir.

- a) Basit Nakış Teknikleriyle Süsleme:** Çanta ve kemerlerin üzerine çeşitli nakış iğneleri ve iplikleriyle süsleme dikişi yapma tekniğidir.
- b) Aplikeyle Süsleme:** Çantaların ve kemerlerin üzerine aynı ya da farklı özellikte malzemelerin kesilip yapıştırılarak, iğne ve iplik yardımıyla dikilerek ve makinede çeşitli dikim teknikleri ile tutturulması işlemidir.
- c) Dikiş Teknikleriyle Süsleme:** Çanta ve kemer üzerine çeşitli makinelerde süsleme ve dikiş çeşitleri uygulanması tekniğidir.
- d) Hazır Gereçle Süsleme:** Piyasada çanta ve kemer için çok çeşitli hazır süsleme materyalleri bulunur. Bunlardan dantel, nakış, cam, ahşap ve metalden üretilen; çeşitli renk ve ebatları bulunan malzemelerin kullanıldığı süsleme tekniğidir.

2.4.2. Seçilen Malzemelerle Çanta ve Kemer Süslemesi

Yapılan çanta ve kemere; modele, tasarıma ve günün modasına uygun süsleme malzemeleriyle farklı ve güzel bir görünüm kazandırılır. Seçilecek süsleme malzemesinin süsleme yapılacak malzemeye ve moda uygun, sağlığa zararsız, dayanıklı ve kullanışlı olmasına dikkat edilmelidir.



Çanta Süsleme İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Çanta Süsleme İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 7. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Aplike süsleme malzemeleri, düz dikiş makinesi, piko makinesi, ütü, renkli iplikler, tela, jüt lifinden kumaş, toplu iğne, makas, dikiş iğnesi, cam ve ahşap boncuklar, dantel, düğme, arma vb. süsleme malzemeleri.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kumaşa uygun iğne ve dikiş ipliği seçiniz.
- Kullanacağınız süsleme malzemelerini kumaş rengine ve modele uygun seçiniz.
- Ütüleme işlemini süsleme malzemesine zarar vermeden yapınız.

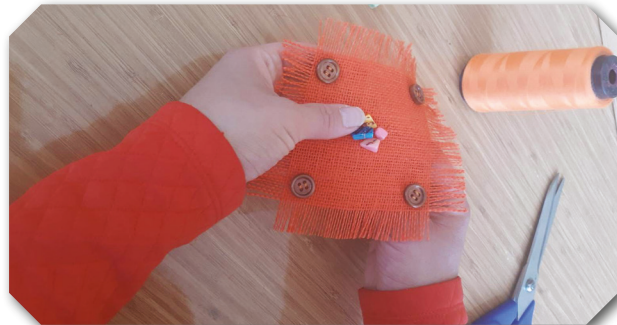
İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Jüt kumaşı 12 x 12 cm ölçülerinde kesiniz ve dört kenarından 1 cm olacak şekilde saçaklandırınız (Görsel 2.37).



Görsel 2.37: Jüt kumaşı sökme

- Jüt kumaşın üzerini düğmelerle süsleyiniz (Görsel 2.38).



Görsel 2.38: Jüt kumaşı süsleme

7. UYGULAMA

- Süslediğiniz jüt kumaşı çantanın üst bölümüne yerleştirip uygun bir teyel çeşidiyle sabitleyiniz (Görsel 2.39).
- Süsleme şeridini, ön cep kapağı ve cep çevresine uygun bir teyel çeşidiyle sabitleyiniz (Görsel 2.40).



Görsel 2.39: Süslenen jüt kumaşı çantaya dikme



Görsel 2.40: Ahşap boncuklu şerit dikme

- Armayı çantanın sağ alt köşesine dikiyorsunuz (Görsel 2.41).
- Çantanın süsleme işlemlerini tamamlayarak son kontrollerini yapıyorsunuz (Görsel 2.42).



Görsel 2.41: Arma dikme



Görsel 2.42: Süsleme işlemi biten çanta

7. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Süsleme malzemelerini kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle çantanın süsleme işlemini gerçekleştirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Çantanın son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



Kemer Süsleme İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Kemer Süsleme İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 8. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

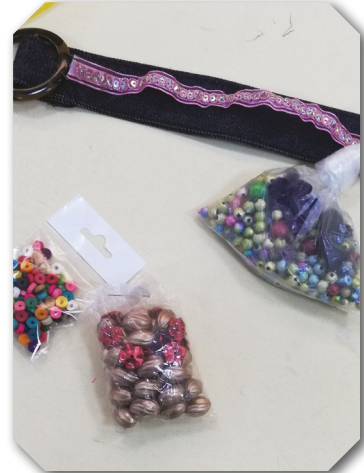
Taş süslemeli şerit, düz dikiş makinesi, ütü, renkli iplikler, toplu iğne, makas, dikiş iğnesi.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kumaşa uygun iğne ve dikiş ipliği seçiniz.
- Kullanacağınız süsleme malzemelerini kumaş rengine ve modele uygun seçiniz.
- Ütüleme işlemini süsleme malzemesine zarar vermeden yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Kemer süslemek için malzemelerden taşlı şeriti seçiniz (Görsel 2.43).
- Taşlı şeridi, düz dikiş makinesi yardımıyla her iki yanından çima dikişiyile ve kemerin ortasına gelecek şekilde dikişiniz (Görsel 2.44).
- Taşlı şeridin kemerin toka kısmına gelen bölümünü iğne ve iplik yardımıyla elde dikişiniz (Görsel 2.45).
- Süslemesini yaptığınız kemer ütüleyiniz ve işlemi tamamlayınız (Görsel 2.46).



Görsel 2.43: Kemer süsleme malzemeleri



Görsel 2.44: Taşlı şeridi çima dikişiyile dikme



Görsel 2.45: Taşlı şeridin kemer tokasına elde dikişilmesi



Görsel 2.46: Süsleme işlemi biten kemer

8. UYGULAMA

8. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Süsleme malzemelerini kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle kemerin süsleme işlemini gerçekleştirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kemerin son ütüsünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kemerin son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



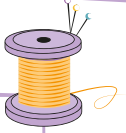
BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?



Görsel 2.47: Eski Türklerde kemer ve ok çantası

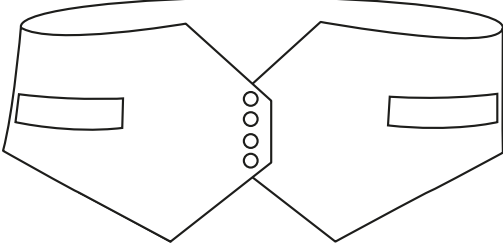
Giysi ve aksesuarlar, Türk kültürünü yansıtan önemli unsurlardır. Özellikle giysiler, yalnızca iklim şartlarından korunmak amaçlı giyilmemektedir. Renkleri ve şekilleri; yaşam şartlarının yanı sıra etnik kimliği, sosyal statüyü, rütbeleri ve meslekleri gösterdiği için dönemlerin giysi ve aksesuarlarından söz ederken oldukça dikkatli olmak gerekmektedir.

İslamiyet öncesindeki Türklerin kıyafetleri hakkında geniş bilgiye sahip değiliz. Eski Türklerde “kur” adı verilen askeri kemerlerin şekilleri ve üzerinde asılı olan objeler, kişinin hangi rütbede olduğunu anlamamız açısından çok önemlidir. Kurlara takılan en önemli objelerden biri de ok çantalarıdır. Bozkır kültürünün usta savaşçısı olan Türklerin tarihleri boyunca kullandıkları ok çantaları, kullanım açısından zamanla değişime uğramıştır (Görsel 2.47).



Kemer Projesi

Bu çalışmada sizden aşağıda Şekil 2.18’de teknik çizimi verilen kemerin uygulanması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **Kemer Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** çalışmalarında bulunan uygulama basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Kadın Kemer	Kumaş:
Beden No.:	Sezon: İlkbahar-Yaz
Kemer Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 2.18: Kemer teknik çizimi</p>	
	Parça Listesi
	Ana ve Yardımcı Malzemeler
Ölçüler	

Çalışmanız; **Kemer Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** uygulamalarındaki kontrol listelerine göre değerlendirilecektir.

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

1. Kemer;, köprü, gövde, ve uçluk olmak üzere dört bölümden oluşur.
2. Üçgen şeklinde olan ve genelde bele bağlanarak veya çapraz olarak omuzda taşınan küçük çantaya denir.
3. Elle tutulan, saplı veya sapsız yapılan çantalara denir.
4. Kullanım alanlarına göre kemerler; günlük, spor ve kemerler olarak üçe ayrılır.
5. Tekstil ürünlerini ve deri, makine parçaları gibi malzemeleri birleştirmeye yarayan kalıcı mekanik bağlantı elemanına denir.
6. Bir ürünün veya malzemenin biçiminin zihinde oluşturularak çizgiye aktarılması işlemine denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz, doğru seçeneği işaretleyiniz.**7. Aşağıdakilerden hangisi çantanın yardımcı malzemelerinden biridir?**

- A) Astar B) Cep C) Fermuar D) Kumaş E) Omuz askısı

8. Aşağıdakilerden hangisi kemerin bölümlerinden biridir?

- A) Askı B) Astar C) Cep D) Taban E) Tokalık

9. Aşağıdakilerden hangisi kalıp çizimi aşamasında kullanılmaz?

- A) Eşel B) Cetvel C) Çizim kâğıdı D) Şerit E) Yumuşak uçlu kalem

10. Aşağıdakilerden hangisi çanta ve kemer süslemesinde kullanılmaz?

- A) Arma B) Boncuk C) Dantel D) Kâğıt E) Taşlı şerit

3. ÖĞRENME BİRİMİ

ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMI



KONULAR

- 3.1. ÖZEL AMAÇLI AKSESUARLAR
- 3.2. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMINA HAZIRLIK
- 3.3. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR TASARIMI
- 3.4. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR UYGULAMASI
- 3.5. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR SÜSLEMESİ
- 3.6. FONKSİYONEL AKSESUARLAR
- 3.7. FONKSİYONEL AKSESUAR TASARIMI
- 3.8. FONKSİYONEL AKSESUAR UYGULAMASI
- 3.9. FONKSİYONEL AKSESUAR SÜSLEMESİ

TEMEL KAVRAMLAR

Özel amaçlı aksesuar, fonksiyonel aksesuar, inovasyon, nanoteknoloji, akıllı kumaş, antibakteriyel, antistatik, kanaviçe nakışı, moodboard, eskiz, teknik föy, aplike, sürdürülebilirlik.

3. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMI

Özel amaçlı aksesuar; ana unsuru tamamlayan, onu daha kullanışlı hâle getiren yardımcı detaylara sahip üründür. Aksesuarları daha işlevsel hale getirmek için teknolojiden yararlanılarak tasarımlara bazı eklentiler uygulanmasıyla ortaya çıkar. Böylelikle aksesuarların kullanım alanı genişletilir ve işlevleri artırılır.

Özel amaçlı aksesuarlar giyim, dekorasyon, otomotiv gibi alanlarda yoğun olarak kullanılmaktadır. Bunların yapımındaki amaç, kullanılan aksesuarları birtakım işlemlerden geçirerek aksesuara birden fazla işlev kazandırmaktır.

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI



1. Günümüzde oldukça yaygınlaşan inovatif ve sanayiye uygulanabilir ürünler hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Hangi alanda ve ne amaçla kullanılacak bir aksesuar üretmek istersiniz? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

3.1. ÖZEL AMAÇLI AKSESUARLAR

İnsan ihtiyaçlarındaki çeşitlilik teknolojik gelişmeleri de beraberinde getirir. Bazı meslek gruplarında iş yapılırken çok sayıda aletin bir arada taşınabilmesi için tasarlanmış alet kemerleri, farklı büyüklük ve sayıda cepleri olan önlük çeşitleri, kıyafete sonradan takılabilen serbest cepler veya aletleri taşımak amacıyla geliştirilmiş çanta modelleri, evcil hayvanları taşıyabilmek amacıyla geliştirilmiş çanta modelleri bu aksesuarlara örnek olarak verilebilir. Bunun yanında iş sağlığı güvenliği için yaralanmalara ve ölümlere karşı önlem almak için kullanılan baret, eldiven, dizlik ve kolluklar da bu amaçla geliştirilmiş özel amaçlı aksesuar çeşitlerine girer.

3.1.1. Özel Amaçlı Aksesuarların Tanımı ve Çeşitleri

Bir ihtiyaçtan doğan, belli bir hedef kitlesi olan ve bunlara yönelik tasarlanan aksesuarlara **özel amaçlı aksesuar** denir.

Çeşitli meslek gruplarında, sportif faaliyetlerde veya bazı özel durumlarda kullanılan çeşitli aksesuarlar şunlardır:

- İnşaatta çalışılırken veya tamir gerektiren işler yapılırken çok sayıda aletin pratik bir şekilde taşınabilmesi ve kullanılabilmesi için tasarlanmış alet kemerleri (Görsel 3.1, 3.2)



Görsel 3.1: Alet kemeri



Görsel 3.2: Alet kemeri

- İş yerinde çalışılırken veya spor yapılırken yaralanmalara karşı önlem amaçlı kullanılan baret, kolluk ve dizlik (Görsel 3.3, 3.4)



Görsel 3.3: Baret



Görsel 3.4: Baret, kolluk ve dizlik

- Çizim yapılırken kullanılan, **grafik eldiveni** olarak da bilinen çizim eldiveni (Görsel 3.5) ve spor yapılırken kullanılan ağırlık eldiveni (Görsel 3.6)



Görsel 3.5: İki parmaklı çizim eldiveni



Görsel 3.6: Ağırlık eldiveni

- Spor yapılırken telefon, cüzdan ve para gibi kişisel eşyaların pratik bir şekilde taşınması için tasarlanan aksesuarlardan kol bandı (Görsel 3.7) ve bel çantası (Görsel 3.8)



Görsel 3.7: Kol bandı



Görsel 3.8: Bel çantası

3. ÖĞRENME BİRİMİ

- Evcil hayvanları taşıyabilmek için geliştirilmiş çantalar (Görsel 3.9, 3.10)



Görsel 3.9: Kedi seyahat çantası



Görsel 3.10: Astronot kedi çantası

- Soğuk tutma özelliği olan çanta (Görsel 3.11) ve araç içlerinde genellikle koltuk arkalarına takılarak kullanılan organizler (düzenleyici) çanta (Görsel 3.12)



Görsel 3.11: Soğutucu çanta



Görsel 3.12: Organizler çanta

- Yıkanebilir bez maske (Görsel 3.13) ve çeşitli metal parçaları üzerinde tutan manyetik bileklik (Görsel 3.14)



Görsel 3.13: Bez maske



Görsel 3.14: Manyetik bileklik

3.1.2. Özel Amaçlı Aksesuarlarda Kullanılan Ana ve Yardımcı Malzemeler

Özel amaçlı aksesuar yapımında kullanılan malzemeler ürünün kullanım alanı ve tasarlanacak ürünün özelliğine göre değişiklik gösterir. Kullanım alanı malzemenin ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğini belirler. Genelde ana malzeme kumaş olarak belirlenir. Nanoteknoloji sayesinde bu kumaşlara istenen bazı özellikler kazandırılabilir. Aynı şekilde kullanılacak yardımcı malzemeler ana malzemeye uygun olmalıdır.

Ana Malzemeler

- **Kumaşlar:** Kumaş, tasarımın ürüne dönüştürülmesi sürecinin önemli bir unsurudur. Doğru kumaş seçimi, doğru ürün elde etmenin ilk adımıdır (Görsel 3.15). Kumaş seçimi; belirlenen modelin amacı ve özelliğine, ürünün kullanılacağı yere, sezona, yaşa, hedef kitleye uygun yapılmalıdır.



Görsel 3.15: Kumaş seçimi

- **Nanoteknoloji ve Akıllı Kumaşlar:** Pamuk, keten, yün, ipek gibi doğal liflerle elde edilen kumaşların sektördeki ürünlerde beklenen ihtiyacı karşılayamaması ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı moda sektöründe uzun yıllardan bu yana sentetik liflerden elde edilen kumaşlar kullanılmaktadır. Doğal, sentetik veya karışım kumaşların yanı sıra gelişen teknolojiyle istenen birçok özellik kazandırılabilen, nanoteknolojiyle elde edilen kumaşlar da moda sektöründe yerini almıştır. Nano malzemelerle antibakteriyel, antistatik, su geçirmeyen, nem tutabilen, yağ iticiliği olan, alev almayı geciktiren, kendini temizleyen vb. özellikleri olan kumaşlar elde edilebilir (Görsel 3.16, 3.17).



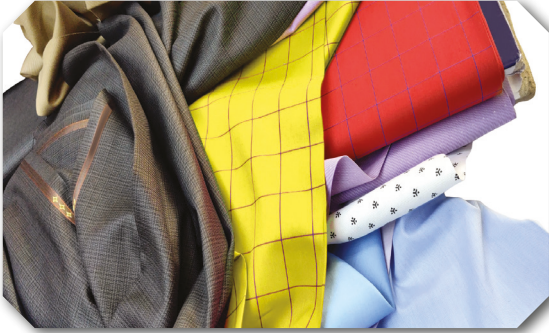
Görsel 3.16: Su geçirmez kumaştan yapılan şemsiye



Görsel 3.17: Antibakteriyel kumaştan yapılan cerrahi bone

3. ÖĞRENME BİRİMİ

Özel amaçlı aksesuarlarda kullanılan ana malzeme yelpazesi oldukça geniştir. Ana malzeme olarak dokuma, örme, deri, keçe ve süet kumaşlar kullanılabilir (Görsel 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22, 3.23).



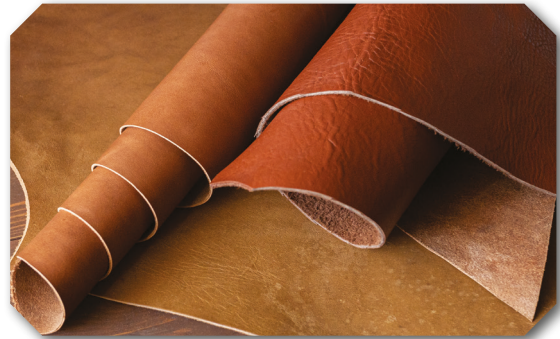
Görsel 3.18: Dokuma kumaş



Görsel 3.19: Örme kumaş



Görsel 3.20: Suni deri



Görsel 3.21: Doğal deri



Görsel 3.22: Süet kumaş



Görsel 3.23: Keçe

Kumaş dışında kullanılacak malzemeler de vardır. Özel amaçlı kemerlerde, kol ve bacak için tasarlanan aksesuarlarda kullanılan polyester kayışlar buna örnektir (Görsel 3.24).

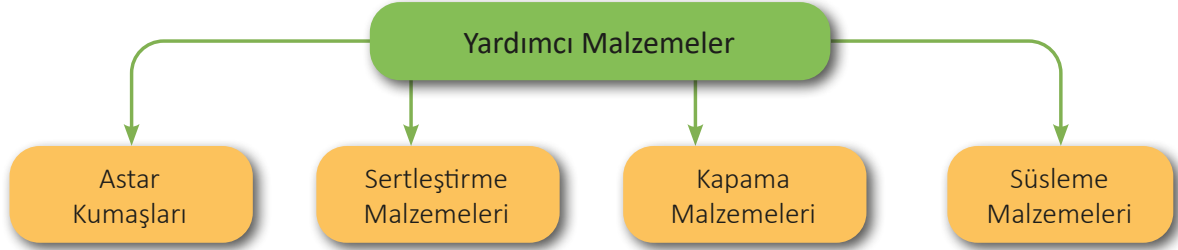


Görsel 3.24: Polyester kayış örnekleri

Yardımcı Malzemeler

Özel amaçlı aksesuarlar bir ihtiyaca yönelik tasarlanacağından ana ve yardımcı malzeme belirleme konusunda sınırlama yoktur. Her ihtiyaç, farklı bir malzeme seçimini doğurur.

Aksesuar yapımında kullanılan yardımcı malzemeler genel anlamda şu şekilde sınıflandırılır:



- **Astar Kumaşları:** Ürüne temiz ve düzgün görünüm vermek, ürünün ömrünü uzatmak için uygun olan astar çeşidi seçilerek ürün astarlanır. Tene doğrudan temas eden ürünlerde ipek astar tercih edilmesi uygun olur. Genellikle kullanılan ana malzemeden daha hafif bir astar kumaşı tercih edilir. Ürünün özelliğine göre farklı astar kumaşları da kullanılabilir (Görsel 3.25, 3.26).



Görsel 3.25: Astar kumaşı



Görsel 3.26: File astar

- **Sertleştirme Malzemeleri:** Tasarlanan aksesuarın özelliğine göre aksesuarın tamamında veya bir kısmında sertleştirme yapmak gerekebilir. Bunun için metre gren, balen ve tela çeşitlerinden faydalanılır. Ürünün özelliğine göre kolayla sertleştirme yapılabilir (Görsel 3.27).



Görsel 3.27: Balen

- **Kapama Malzemeleri:** Tasarlanan aksesuar kıyafete monte edilecekse fermuar, çitçit, kopça, cırt bant, agraf, düğme, klips, kanca vb. malzemelerden faydalanılır (Görsel 3.28, 3.29, 3.30, 3.31, 3.32, 3.33).



Görsel 3.28: Çitçit



Görsel 3.29: Karabina kanca



Görsel 3.30: Cırt bant



Görsel 3.31: Fermuar



Görsel 3.32: Düğme



Görsel 3.33: Plastik toka

- **Süsleme Malzemeleri:** Tasarlanan aksesuarın özelliğine göre seçilir. Süslemede; baskı, nakış, tül, dantel, sutaşı, kurdele, applike, pul, boncuk vb. malzemeler kullanılabileceği gibi atıl malzemeler de değerlendirilebilir (Görsel 3.34, 3.35, 3.36, 3.37, 3.38, 3.39).



Görsel 3.34: Saten kurdele



Görsel 3.35: Kurdele



Görsel 3.36: Pul



Görsel 3.37: Ponpon

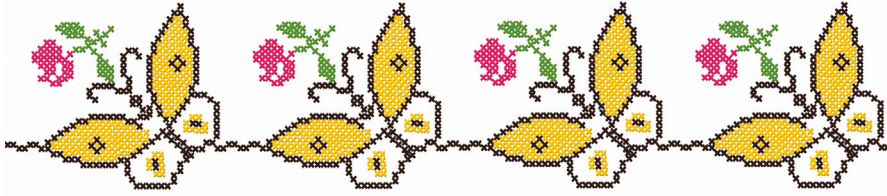


Görsel 3.38: Boncuk



Görsel 3.39: Nakışla süsleme

Eskiyen veya artık kullanılmayan ürünlerin tekrar değerlendirilmesiyle de süsleme yapılabilir. Kullanılmayan bir üründen kesilen kanaviçe nakışı, tasarlanan aksesuara applike edilebilir (Görsel 3.40).



Görsel 3.40: Kanaviçe nakışı

3.2. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR YAPIMINA HAZIRLIK

Özel amaçlı aksesuar hazırlamak için çeşitli inceleme ve araştırmalar yapılmalıdır. Bu inceleme ve araştırmalar günümüzün şartlarına uygun ve ihtiyaçları giderebilecek nitelikte olmalı ve kullanılan malzemeler modern ve yeni yapım teknikleriyle kullanılarak üretilir.

Özel amaçlı aksesuarın yapımına başlamadan önce ihtiyaç belirlenmelidir (Görsel 3.41). Aksesuarın bu ihtiyacı karşılaması önemsenmelidir.



Görsel 3.41: Tasarım aşaması

3.2.1. Yapılacak Özel Amaçlı Aksesuarı Belirleme

Tasarım yapmanın ilk adımı, tasarımın kullanım alanının ve hedefinin belirlenmesidir. Bir aksesuarın neden ve nasıl kullanılacağı, neye hizmet edeceği oldukça önemlidir. Özel amaçlı aksesuarın belirlenmesi aşamasında ihtiyaç alanı belirlenirken hedef kitle asla göz ardı edilmemelidir. Bu kriterlere dikkat edilmediği takdirde aksesuar amaca hizmet etmez.

3.2.2. Özel Amaçlı Aksesuar Yapımında Malzeme Seçimi

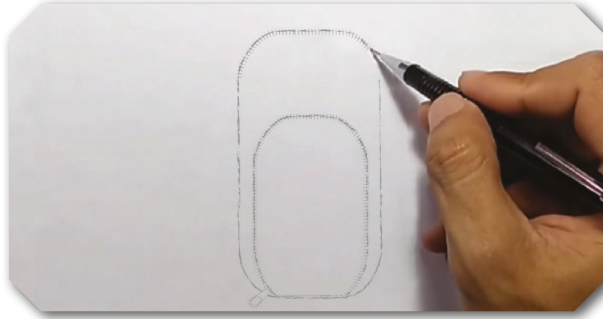
Kullanım alanı ve amacı belirlenen aksesuara kullanımı kolay, hitap ettiği kitleye uygun malzemeler seçilmelidir. Belirlenen aksesuara uygun malzeme seçilmemesi, aksesuarın amacına hizmet etmemesine neden olur.

3.3. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR TASARIMI

Bir ürünün veya malzemenin biçimini zihinde oluşturularak çizgiye aktarılması işlemine tasarım denir. Özel amaçlı aksesuar tasarım süreci, aksesuarın kullanım alanının tespit edilmesiyle başlar. Kullanım alanı belirlenmiş aksesuar, hedef kitleye ve amaca uygun olarak seçilen materyallerin bir araya getirilmesiyle şekillenir. Tasarımdan önce yapılan araştırmalar tasarımın şeklini ortaya koymada yardımcı olur.

Tasarım aşamaları şunlardır:

- Günün modası ve toplumun eğilimi araştırılır.
- Hedef kitle belirlenir.
- Tasarlanacak ürünle ilgili örnek çalışmalar yapılır.
- Örnekler üzerinde fikir çalışması yapılır.
- Belirlenen model kâğıt üzerine aktarılır.
- Modele uygun renkler ve aksesuarlar belirlenir.
- Ürün taslağı çıkarılır ve ölçülü teknik çizimi yapılır (Görsel 3.42).



Görsel 3.42: Özel amaçlı cep telefonu kılıfı tasarımı

3.3.1. Seçilen Malzemelere Uygun Aksesuar Tasarımı

Kullanım amacı, hitap edeceği kesim, cinsiyet, yaş aralığı, mevsim ve kullanım alanı gibi kriterlere göre şekillenen özel amaçlı aksesuar tasarımına seçilen malzemeler de yön verir. Tasarım, seçilen ana ve yardımcı malzemelerin yapısına uygun olmalıdır.

3.4. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR UYGULAMASI

Özel amaçlı aksesuar uygulaması, tasarımı yapılmış özel amaçlı aksesuarın kalıbının hazırlanması, kesim ve dikim süreçlerini kapsar (Görsel 3.43, 3.44).



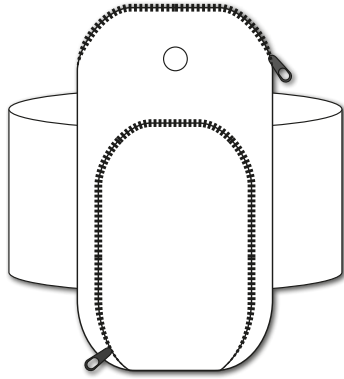
Görsel 3.43: Kesim işlemi



Görsel 3.44: Dikim işlemi

Özel amaçlı aksesuar yapımına başlamadan önce gerekli olan; modele ait teknik bilgiler, model analizi ve model çizimi föy yaprağı aşağıda yer almaktadır (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Teknik Föyü

TEKNİK FÖY	
Model Adı: Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı	Kumaş: Su geçirmez örme
Sezon: İlkbahar-Yaz-Sonbahar-Kış	
Sprocu Cep Telefonu Kılıfı Teknik Çizimi	Model Analizi
 <p>Şekil 3.1 : Özel amaçlı cep telefonu kılıfı teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sporcu cep telefonu kılıfı iki ceplidir (Şekil 3.1). • Ön ve alt cep astarlıdır. • Cepler fermuar ile kapanır. • Kola takmak için cırt bantlıdır. • İpek tela kullanılır.
Parça Listesi	Ana ve Yardımcı Malzemeler
<ul style="list-style-type: none"> • Ana gövde ön ve arka parçası (2 adet) • Cep parçası (1 adet) • Kenar parçası (1 adet) • Yapışkan ipek tela • Dok tela 	<ul style="list-style-type: none"> • Su geçirmeyen örme kumaş • Dok tela • Cırt bant • Kemik dişli fermuar (2 adet) • Astar • Kuş gözü (1 adet)
Ölçüler	
Cep Telefonu Kılıfı Gövde Boyu	17,3 cm
Cep Telefonu Kılıfı Gövde Eni	9,3 cm
Cep Telefonu Kılıfı Kenar Boyu	35,5 cm
Cep Telefonu Kılıfı Kenar Eni	2 cm
Cep Telefonu Kılıfı Cep Boyu	11,8 cm
Cep Telefonu Kılıfı Cep Eni	7,3 cm



Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kalıbı ve Şablonu Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı Şekil 3.2, 3.3, 3.4'ten yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 1. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

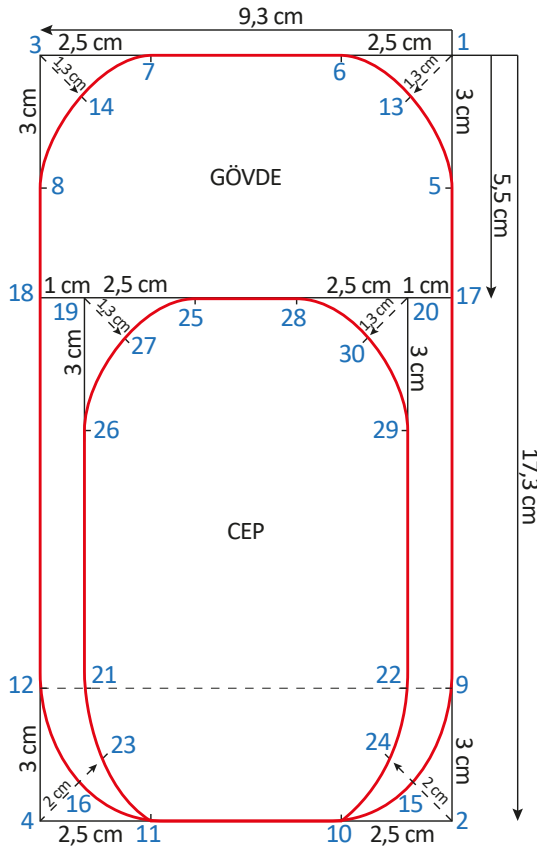
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, pistole, pergel, eşel, kâğıt makası, çizim masası, yapıştırıcı, pelür kağıdı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Çizimlerin üzerine gerekli bilgileri yazınız.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Gövde Kalıbı Çizimi



Şekil 3.2: Özel amaçlı cep telefonu kılıfı kalıbı

1. UYGULAMA

- Defterinize eni 9,3 cm ve boyu 17,3 cm olan bir dikdörtgen çiziniz (Şekil 3.2) (1, 2, 3, 4).
- 1 noktasından aşağı doğru 3 cm işaretleyiniz (5).
- 1 noktasından sola doğru 2,5 cm işaretleyiniz (6).
- 3 noktasından sağa doğru 2,5 cm işaretleyiniz (7).
- 3 noktasından aşağı doğru 3 cm işaretleyiniz (8).
- 2 noktasından yukarı doğru 3 cm işaretleyiniz (9).
- 2 noktasından sola doğru 2,5 cm işaretleyiniz (10).
- 4 noktasından sağa doğru 2,5 cm işaretleyiniz (11).
- 4 noktasından yukarı doğru 3 cm işaretleyiniz (12).
- 1 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (13).
- 3 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (14).
- 2 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (15).
- 4 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (16).
- 6, 13 ve 5 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 7, 14 ve 8 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 10, 15 ve 9 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 11, 16 ve 12 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 1 ve 3 noktasından aşağı doğru 5,5 cm işaretleyiniz (17,18).
- 18 noktasından sağa doğru 1 cm işaretleyiniz (19).
- 17 noktasından sola doğru 1 cm işaretleyiniz (20).
- 12 ve 9 noktaları arasına klavuz çizgi çiziniz.
- 19 noktasından klavuz çizgiye dik bir çizgi çiziniz (21).
- 20 noktasından klavuz çizgiye dik bir çizgi çiziniz (22).
- 4 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 2 cm işaretleyiniz (23).
- 11, 23 ve 21 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 2 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 2 cm işaretleyiniz (24).
- 10, 24 ve 22 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 19 noktasından sağa doğru 2,5 cm işaretleyiniz (25).
- 19 noktasından aşağı doğru 3 cm işaretleyiniz (26).
- 19 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (27).
- 26, 27 ve 25 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.
- 20 noktasından sola doğru 2,5 cm işaretleyiniz (28).
- 20 noktasından aşağı doğru 3 cm işaretleyiniz (29).
- 20 noktasından köşe açısını ortalayarak içe doğru 1,3 cm işaretleyiniz (30).
- 29, 30 ve 28 noktalarını pistoleyle dışa kavis vererek birleştiriniz.

Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kenar Kalıbı Çizimi

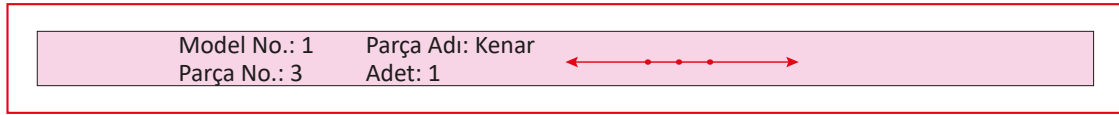
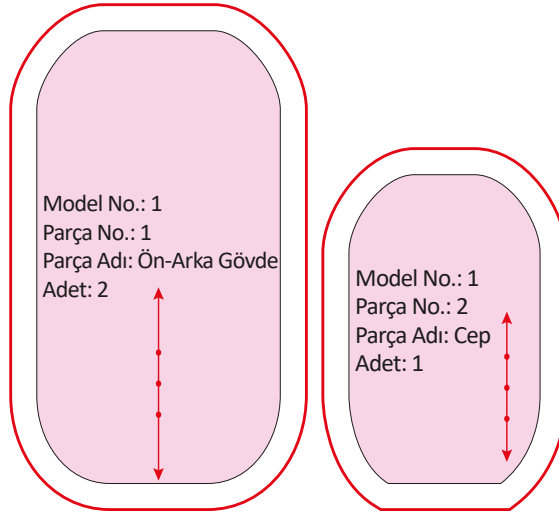
- Defterinize eni 2 cm ve boyu 35,5 cm olan bir dikdörtgen çiziniz (Şekil 3.2) (1, 2, 3, 4).



Şekil 3.3: Özel amaçlı cep telefonu kılıfı kenar kalıbı

Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kalıbı Şablonu Çizimi

- Özel amaçlı cep telefonu kılıfının ön-arka gövde, kenar ve cep kalıplarının kopyalarını pe-lür kâğıdına alınız.
- Aldığınız kopyaları düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfaya yapıştırınız.
- Tüm kalıp kenarlarına 1 cm şablon payı vererek çizim yapınız.
- Hazırladığınız şablon çizimleri üzerine gerekli işaret ve yazıları ekleyiniz (Şekil 3.4).



Şekil 3.4: Özel amaçlı cep telefonu kılıfı ön-arka gövde, kenar ve cep kalıbı şablonu

1. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Özel amaçlı cep telefonu kılıfı teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Özel amaçlı cep telefonu kılıfı kalıp çizimini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Özel amaçlı cep telefonu kılıfı kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kalıplar üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2. UYGULAMA



Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninizin size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 2. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kumaş, makas, şablonlar, terzi sabunu, toplu iğne, mezura, ütü, cetvel takımı, riga.

Dikkat Edilecek Noktalar

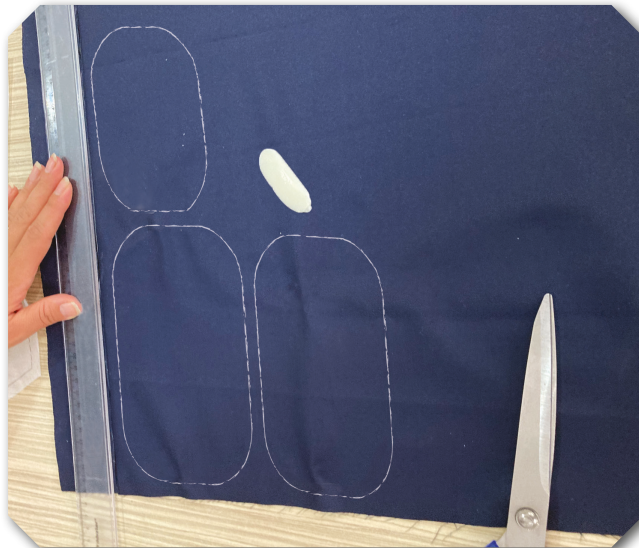
- İşaretleme ve kesim esnasında kumaş katlarını kaydırmayınız.
- Kumaş kesim işlemini tekniğe uygun olarak yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Çalışma için ihtiyacınız olan malzemeleri hazırlayınız.
- Ütülediğiniz kumaşı kesim masasına seriniz.
- Hazırladığınız şablon kalıplarını düz boy iplik hattına dikkat ederek kumaşa yerleştiriniz (Görsel 3.45).
- Şablon kalıplarını kaymaması için iz yapmayan toplu iğne ile kumaşa iğneleyiniz.
- Şablon kalıplarını terzi sabunuyla kumaşa çizerek gerekli çizim işaretlemelerini yapınız (Görsel 3.46).
- Kumaşı, kalıba uygun bir şekilde makasla kesiniz (Görsel 3.47).



Görsel 3.45: Kumaş pastal planı



Görsel 3.46: Kumaşa çizilen şablonlar



Görsel 3.47: Kesilen kumaş parçaları

- Kestiğiniz kumaşları dok telaya iğneleyerek kumaş boyutunda kesiniz (Görsel 3.48).
- Kestiğiniz dok telayı ütüyü kumaşa yapıştırınız.
- Dok tela yapıştırılmış kumaş parçalarını ipek telaya iğneleyiniz (Görsel 3.49).
- İpek telayı kumaş boyutunda kesiniz.
- İpek telayı kumaşa ütüyerek yapıştırınız.



Görsel 3.48: Dok tela kesimi



Görsel 3.49: Parçaları ipek telaya iğneleme

2. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Kumaşu tekniğe uygun olarak kesime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kalıbı kumaşa yerleştirme işlemlerini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Kesim işlemlerini tekniğe uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Kesilen parçalar üzerine gerekli çit ve işaretleri koydu.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Kesilen parçaları dok tela üzerine iğneleyerek parça boyutunda tela kesimi yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Kesilen parçaları ipek telaya iğneleyerek tela kesimi yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

3. UYGULAMA



Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Özel Amaçlı Aksesuar Dikimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize si-ze vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 3. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Özel amaçlı cep telefonu kılıfı için kesilmiş parçalar, fermuar, dok tela, astar düz dikiş makinesi, overlok makinesi, ütü, iplik, toplu iğne, makas, mezura .

Dikkat Edilecek Noktalar

- Dikeceğiniz malzemeye uygun dikiş ipliği ve dikiş iğnesi seçiniz.
- Dikişlerinizin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- Dikiş işlemleri bittikten sonra iğneleri çıkarmayı unutmayınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Özel amaçlı cep telefonu kılıfı için kestiğiniz parçalara overlok çekiniz (Görsel 3.50).
- Cep fermuarını açarak fermuarın bir kenarını toplu iğneyle ön gövdeye tutturup teyelleiniz (Görsel 3.51).
- Teyellediğiniz cep fermuarını, düz dikiş makinesine fermuar ayağı takarak ön gövdeye dikiş (Görsel 3.52).
- Cep fermuarının diğer kenarını cebe dikiş.
- Cep ve ön gövdedeki fermuar parçalarını kapatarak birleştiriniz (Görsel 3.53).



Görsel 3.50: Parçalara overlok çekme



Görsel 3.51: Cep fermuarını iğneleme



Görsel 3.52: Cep fermuarını ön gövdeye dikme



Görsel 3.53: Ön gövdeyle cebin birleştirilmesi

- Kenar parçasıyla fermuarı toplu iğne ile tutturarak bu kısımdan teyel alınız. Dikiş makinesine fermuar ayağı takıp cırt bant için boşluk bırakarak fermuarı dikiş makinesinde dikiş yapınız (Görsel 3.54, 3.55, 3.56).



Görsel 3.54: Kenar parçası ve fermuarı toplu iğne ile tutturma



Görsel 3.55: Kenar parçası ve fermuarı teyelle birleştirme



Görsel 3.56: Kenar parçası ve fermuarı makinede dikme

- 5 cm enindeki cırt bandın bir ucunu arka gövdede ayrılan boşluktan geçirerek dikiş yapınız. Cırt bandın diğer ucunu çevirip makinede dikiş yapınız (Görsel 3.57, 3.58, 3.59).



Görsel 3.57: Cırt bandın dikimi



Görsel 3.58: Cırt bandın uç noktasının dikimi



Görsel 3.59: Dikilen cırt bandın son hâli

- Ön-arka gövde parçalarını tersten dikerek birleştiriniz ve çeviriniz (Görsel 3.60, 3.61, 3.62).



Görsel 3.60: Cep telefonu kılıfının tersten dikimi



Görsel 3.61: Cep telefonu kılıfının tersten görünümü



Görsel 3.62: Cep telefonu kılıfının çevrilmiş hâli

3. UYGULAMA

3. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Dikim işlemi için gerekli malzemeleri hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Cep fermuarını ön gövdeye dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Kenar parçası ve fermuarı makinede dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Cırt bandı ana gövdeye dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Özel amaçlı cep telefonu kılıfını tekniğine uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Ütü işlemlerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Ara kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

3.5. ÖZEL AMAÇLI AKSESUAR SÜSLEMESİ

Özel amaçlı aksesuarlar için uygun malzeme seçilirken malzemenin, aksesuarın amacına hizmet etmesine önem verilmelidir. Amaca hizmet etmesinin yanı sıra süslemede kullanılacak işlem ve malzemenin tasarlanan özel amaçlı aksesuarın amacının önüne geçmemesine dikkat edilmelidir. Seçilen süsleme malzemesi ve teknik aksesuar, kullanım amacını desteklemelidir.

3.5.1. Özel Amaçlı Aksesuar Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Özel amaçlı aksesuar için kullanılan süsleme malzemesi, öncelikle aksesuarda kullanılan malzemeye ve süsleme tekniğine uygun seçilmelidir. Örneğin sert ve dikim imkânı olmayan bir malzemeyle yapılan aksesuarlar için dikim tekniği uygulanması gereken bir süsleme malzemesinin kullanılması uygun olmaz. Bu tür aksesuarlarda yapıştırma tekniğine uygun malzeme seçilmelidir. Aksesuar süslemesi için malzeme seçilirken malzemenin amaca hizmet etmesine, renk uyumuna, ana malzemeyle uyumuna, ekonomikliğine, hedef kitleye, moda uygunluğuna ve kolay temizlenebilir olmasına dikkat edilmelidir.

Aksesuar süslemesinde kullanılabilecek bazı teknikler ise şunlardır:

- Yapıştırma tekniği
- Dikiş tekniği (biye, kapitone, büzgü, fırır, çıma ve gaze dikişi, enkürüste vb.)
- Nakış tekniği (elde nakış, makinede nakış, kanaviçe, etamin, kurdele nakışı vb.)
- Pul boncuk tekniği
- Aplike tekniği
- Hazır malzemelerle süsleme tekniği (kordon, kurdele, dantel, fisto, harç, sutaşı vb.).



Özel Amaçlı Cep Telefonu Kılıfı Süsleme İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Özel Amaçlı Aksesuar Süsleme İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize si-ze vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 4. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Hazır arma, kordon, düz dikiş makinesi, ütü, siyah iplik, makas, dikiş iğnesi.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kumaşa uygun iğne ve dikiş ipliği seçiniz.
- Kullanacağınız süsleme malzemelerini kumaş rengine ve modele uygun seçiniz.
- Ütüleme işlemini süsleme malzemesine zarar vermeden yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Özel amaçlı cep telefonu kılıfını süslemek için arma ve kordonu hazırlayınız (Görsel 3.63).
- Hazır armayı, düz dikiş makinesi yardımıyla çıma dikişiyle dikişiniz (Görsel 3.64).
- İnce kordondan 14 cm uzunluğunda parça keserek bu parçayı fermuarlara bağlayınız (Görsel 3.65).
- Süslemesini yaptığınız özel amaçlı cep telefonu kılıfını ütü-leyerek son kontrol işlemlerinizi yapınız (Görsel 3.66).



Görsel 3.63: Hazır arma ve kordon



Görsel 3.64: Arma çıma dikişi



Görsel 3.65: Fermuara kordon bağlama



Görsel 3.66: : Süsleme işlemi bitmiş cep telefonu kılıfı

4. UYGULAMA

4. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Süsleme malzemelerini dikime hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle süsleme işlemini gerçekleştirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Özel amaçlı cep telefonu kılıfının son ütüsünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Özel amaçlı cep telefonu kılıfının son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Buluş, bir probleme teknik çözüm getiren yeniliktir. Buluşun üçüncü kişiler tarafından izinsiz üretilmesini, satılmasını, kullanılmasını, ithalat ve ihracatının gerçekleştirilmesini engellemek amacıyla tanınan tekel haklara **patent** denir. Bu hakkın kullanımının buluş sahibine ait olduğunu ise **Patent Belgesi** gösterir.

Faydalı model, dünya çapında yeni olan ve sanayiye uygulanabilen buluşların sahiplerine koruma sağlayan bir sınai mülkiyet hakkıdır. Bulunan yenilikçi ürün veya yöntemin rakipler tarafından taklit edilmesi tehlikesine karşı **Faydalı Model Belgesi** alınmalıdır. Bu belge 10 yıl geçerlidir ve süresi uzatılamaz.



1. Tekstil sanayisinin çevresel etkilerini sınıf ortamında tartışınız.
2. Aksesuarların birden fazla fonksiyona sahip olması önemli midir? Arkadaşlarınızla fikir alışverişinde bulununuz.

3.6. FONKSİYONEL AKSESUARLAR

Giyim aksesuarları, moda tarihinde giysiyi tamamlayan ve bütünleyen parçalar olarak hep var olmuştur. Bu aksesuarlar, dünya moda sektöründeki değişim ve gelişmelerle yapısal ve işlevsel farklılıklara uğramıştır.

Sektördeki tasarım ve üretim süreci, sürdürülebilir modayla birlikte çevreci ve yenilikçi bakış açısıyla sorgulanmaya başlanmıştır. Bu sorgulama, kullanılan malzemelerden ürün tasarımlarına ve üretim şekillerine kadar değişimi ve yeniliği ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda tasarım ve üretimde doğaya zarar vermeyen malzemelerin tercih edilmesi, aksesuarların çok amaçlı ve farklı şekillerde kullanılabilmesi gibi fikirler ortaya çıkmıştır.

Tekstil sektöründe çevreye en fazla zarar, üretim esnasında verilir. Bu nedenle mevcut tekstil ürünlerinin üzerinde birtakım değişiklikler yapılarak yeni ürünler ortaya çıkarılması da çevreci bakış açısıyla ortaya konur (Görsel 3.67). Bu bağlamda **fonksiyonel aksesuarlar**; giysiye monte edilip çıkarılabilen, giysiyi değiştirip dönüştürebilen, giysinin bölümlerinin fonksiyonel bir aksesuara dönüşmesini sağlayan veya bir işleve yönelik tasarlanan parçalar olarak tanımlanabilir.



Görsel 3.67: Fonksiyonel aksesuar eklenebilecek ürün

3.6.1. Fonksiyonel Aksesuarın Ana ve Yardımcı Malzemeleri

Fonksiyonel aksesuarların malzeme özellikleri, özel amaçlı aksesuarlarda olduğu gibi tasarlanan aksesuarın özelliğine göre çeşitlenir.

Ana Malzemeler

Fonksiyonel aksesuar yapımında kullanılan ana malzeme, ürünün kullanım amacına ve özelliğine göre değişmekle beraber genellikle kumaştır (Görsel 3.68). Deri kumaşlar, keçeler, pelüş kürkler, nonwoven kumaşlar kullanılabilir ana malzemelerdendir.



Görsel 3.68: Kumaş seçimi

Fonksiyonel aksesuar tasarımında eskiden veya artık kullanılmayan ürünlerin de dönüştürülerek kullanılabilmesi olanağı, malzeme açısından geniş düşünmeyi gerektirir.

Yardımcı Malzemeler

Kullanım amacı belirlenmiş ve tasarımı yapılmış aksesuarın özelliklerine göre belirlenir. Kullanılabilir yardımcı malzeme, tasarım çeşitliliğiyle paraleldir (Görsel 3.69).



Görsel 3.69: Yardımcı malzemeler

Fonksiyonel aksesuarların ana ve yardımcı malzemelerine özel amaçlı aksesuarlarda kullanılan örnekler verilebilir. Tasarlanan ürünün kullanım amacına ve özelliğine göre uygun malzeme seçilir.

3.6.2. Kullanım Amacına Uygun Fonksiyonel Aksesuar Modeli Belirleme

Fonksiyonel aksesuarın hangi amaçla ve nasıl kullanılacağını belirlemek, model seçiminin ilk adımıdır. Kullanım amacına uygun model belirleme örneklerinden bazıları şunlardır:

- Bebeği kucakta veya sırtta taşımak için kullanılan çeşitli bebek taşıyıcıları mevcuttur. Bebek taşıyıcı, kullanıcıya hem bebeği birden fazla şekilde taşıyabilme imkânı sunar hem de ergonomiklik sağlar (Görsel 3.70). Kullanılan malzeme; terleme yapmayan, pamuk ağırlıklı ve esneyen kumaşlardan seçilir.



Görsel 3.70: Omuzdan askılı bebek taşıyıcı

- Bebek eşyalarını taşıyabilmek için geliştirilen bebek çantası, bebek arabasına takılarak da kullanılabilir (Görsel 3.71).



Görsel 3.71: Bebek çantası

- Günlük hayatta sıklıkla kullanılan bere üzerinde yapılan küçük bir tasarımsal değişiklikle hem bere hem boyunluk olarak kullanılabilen bir aksesuar geliştirilmiştir (Görsel 3.72). Bu aksesuar, ağız ve burnu kapatacak şekilde takılarak maske olarak da kullanılabilir.



Görsel 3.72: Fonksiyonel bere

- Kravat, erkek giyiminin önemli aksesuarlarından biridir (Görsel 3.73). Özellikle takım elbiselerin tamamlayıcı bir parçasıdır. Ancak kravat bağlamak o kadar da kolay değildir. Bu sorunu ortadan kaldırmaya yönelik lastikli veya düğmeli kravatlar tasarlanmıştır.



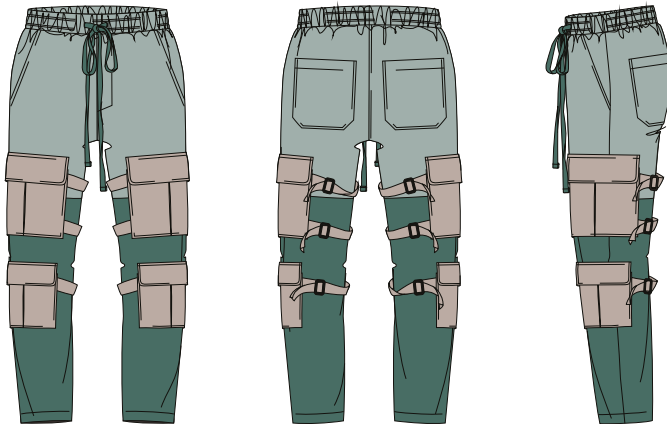
Görsel 3.73: Kravat

- Günlük hayatta en sık kullanılan aksesuarlardan biri kemerdir. Değişen ihtiyaçlarla birlikte cüzdan, telefon kılıfı, çanta eklenebilen kemer tasarımları ortaya çıkmıştır (Görsel 3.74).



Görsel 3.74: Kemer

- İhtiyaç duyulduğunda pantolona takılabilen ve istendiğinde pantolondan çıkarılabilen serbest cepler de fonksiyonel aksesuar çeşididir (Görsel 3.75).



Görsel 3.75: Serbest cepler

- Kıyafetler, üzerinde bazı değişiklikler yapılarak dönüştürülebilir ve farklı şekillerde kullanılabilir hâle getirilebilir. Görsel 3.76'teki erkek yaka kaşe kabana Görsel 3.77'teki düğmeyle takılıp çıkarılabilen kürk yaka eklenmiştir.

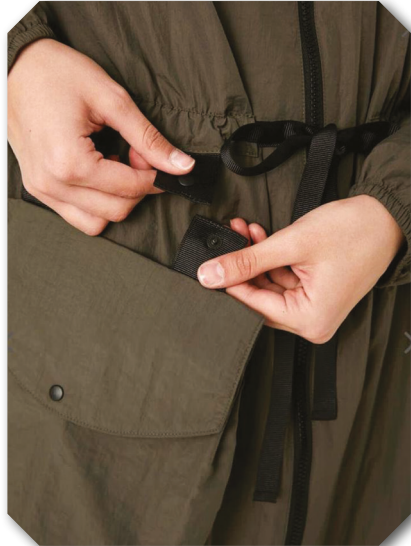


Görsel 3.76: Erkek yaka kaşe kaban



Görsel 3.77: Çıkarılabilir kürk yaka

Görsel 3.78'teki takılıp çıkarılabilir cep Görsel 3.79'daki yağmurluğa eklenmiştir.



Görsel 3.78: Çıkarılabilir cep



Görsel 3.79: Yağmurluk

Kullanım amacına uygun modelin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak noktalar şunlardır:

- Sürdürülebilirlik ilkesine uygun olarak birden fazla yer ve zamanda farklı amaçlarla kullanılabilir ürünler tasarlanması
- Yöresel motiflerin değerlendirilerek kullanılması
- Kaliteli malzemeler tercih edilerek uzun ömürlü aksesuar yapılması
- Farklı zaman ve mekânlarda kullanılacak bir ürün olarak tasarlanması
- Hedef kitlenin ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması
- Mevsimsel özelliklere uygun olması

3.6.3. Fonksiyonel Aksesuar Modeline Uygun Ana ve Yardımcı Malzeme Belirleme

Fonksiyonel aksesuara uygun ana ve yardımcı malzeme belirlenirken dikkat edilecek nokta, aksesuarın kullanım amacına ve alanına uygun malzeme seçimidir (Görsel 3.80). Özel amaçlı aksesuarlardaki gibi fonksiyonel amaçlı aksesuarların da ana ve yardımcı malzeme yelpazesi oldukça geniştir. Tasarlanan fonksiyonel aksesuarda kullanılacak malzemenin amaca hizmet etmesi önemlidir. Örneğin metal eşyaları toplamak için tasarlanan bir aksesuarın mıknatıs özelliğinin olması gerekir. Ana ve yardımcı malzeme bu özelliğe göre seçilmelidir. Salgın hastalıklarda kullanılan maskelerin şapka, kapüşon veya tesettür için kullanılan başörtülere takılıp çıkarılabilir şekilde yapılması da bu konuya örnek gösterilebilir.



Görsel 3.80: Ana ve yardımcı malzeme belirleme



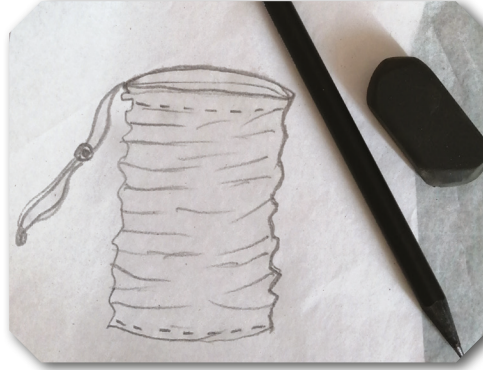
BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Türkiye’de Patent ve Faydalı Model Belgesi almak için tek yetkili kuruluş **Türk Patent ve Marka Kurumu**dur. İnovatif bir fikriniz, yeni bir icadınız varsa <https://www.turkpatent.gov.tr> internet adresinden Türk Patent ve Marka Kurumuna başvurabilirsiniz.

3.7. FONKSİYONEL AKSESUAR TASARIMI

Fonksiyonel amaçlı aksesuar tasarımında amaç, sürdürülebilirlik ilkesinden yola çıkarak zamansız ve mekânsız ürün tasarımı yapmak, varolan kıyafet ve aksesuarların üzerinde değişiklikler yaparak yeni tasarımlar ortaya çıkarmaktır. Tasarlanacak fonksiyonel aksesuarın kullanım alanı, amacı, hedef kitlesi, yaş ve sezon gibi kriterleri önceden belirlemek zaman ve malzeme kaybını önler. Kullanılacak malzemeler için piyasa araştırması yapılır.

Fonksiyonel aksesuar tasarımı eskiz çizimleriyle başlar. Zihinde belirlenen modeller kâğıda aktarılarak çizimler arasından model belirlenir. (Görsel 3.81).



Görsel 3.81 Fonksiyonel aksesuar eskizi

Fonksiyonel aksesuar tasarımına ilham verici bir hikâye panosu (moodboard) hazırlanarak başlanabilir. Hikâye panosu gazete ve dergilerden kesilen görseller, çevreden toplanan temaya uygun objeler mukavva, karton gibi bir yüzeye yapıştırılarak hazırlanabileceği gibi bilgisayar ortamındaki görsellerle dijital hikâye panosu şeklinde de oluşturulabilir (Görsel 3.82).



Görsel 3.82: Dijital hikâye panosu

Fonksiyonel aksesuarlar, tek bir ürünün farklı ihtiyaçları karşılayacak şekilde tasarlanması sebebiyle tercih edilirler. İhtiyaca göre aksesuar üzerine yeni fonksiyonlar eklenebilir.

3.8. FONKSİYONEL AKSESUAR UYGULAMASI

Fonksiyonel amaçlı aksesuar uygulaması; aksesuarın kalıbını hazırlama, kesim ve dikim süreçlerini kapsar (Görsel 3.83, 84).



Görsel 3.83: Kesim işlemi



Görsel 3.84: Dikim işlemi

Fonksiyonel aksesuar kalıbı hazırlamak için model analizi işlemlerini özenle yapmak gerekir. Model özelliği ve ayrıntıları belirlendikten sonra ana ve yardımcı malzeme seçimi yapılmalıdır. Teknik föyde yer alan bilgiler, ana ve yardımcı malzeme seçimi ile ölçü belirleme konusunda fikir verecektir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2: Fonksiyonel Aksesuar Teknik Föyü

TEKNİK FÖY	
Model Adı: Fonksiyonel Aksesuar	Kumaş: Jarse
Beden No: M	Sezon: Kış
Fonksiyonel Aksesuar Teknik Çizimi	Model Analizi
<p>Şekil 3.5: Fonksiyonel aksesuar teknik çizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fonksiyonel aksesuar tek parçadır (Şekil 3.5). Üst ve alt kısmı açıktır. Üst kısmında dikiş payında bırakılan açıklıktan ayarlanabilir kordon ip geçirilmiştir. Fonksiyonel aksesuar boyunluk, bere, bandana, bileklik, kar maskesi olarak da kullanılabilir. <p>Dikiş Payları</p> <ul style="list-style-type: none"> Üst kısımda dikiş payı 2,5 cm'dir. Diğer dikiş payları 1 cm'dir.
Parça Listesi	Ana ve Yardımcı Malzemeler
<ul style="list-style-type: none"> 55 x 33 cm ebadında kesilmiş kumaş (1 adet) 85 cm uzunluğunda kordon 	<ul style="list-style-type: none"> Kumaş Kordon Kordon ayarlayıcı aparat
Ölçüler	
Fonksiyonel Aksesuar Tepe Çapı	55 cm
Fonksiyonel Aksesuar Yan Yükseklik	29 cm



Fonksiyonel Aksesuar Kalıbı ve Şablonu Çizimi

Yönerge

Bu çalışmada sizden Fonksiyonel Aksesuar Kalıbı ve Şablonu Çizimi işlemlerini doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı Şekil 3.6, 3.7'den yararlanarak ve işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 5. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel takımı, pistole, pergel, eşel, kâğıt makası, çizim masası, yapıştırıcı, pelür kâğıdı.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıp çizimlerini yaparken ölçüleri dikkatli işaretleyiniz.
- Parçaları yapıştırırken düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Çizimlerin üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekleyiniz.
- Sayfa düzenine ve temiz çalışmaya özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

Fonksiyonel Aksesuar Kalıbı Çizimi

- Kağıdınıza 33 cm yüksekliğinde ve 53 cm genişliğinde bir dikdörtgen çiziniz.



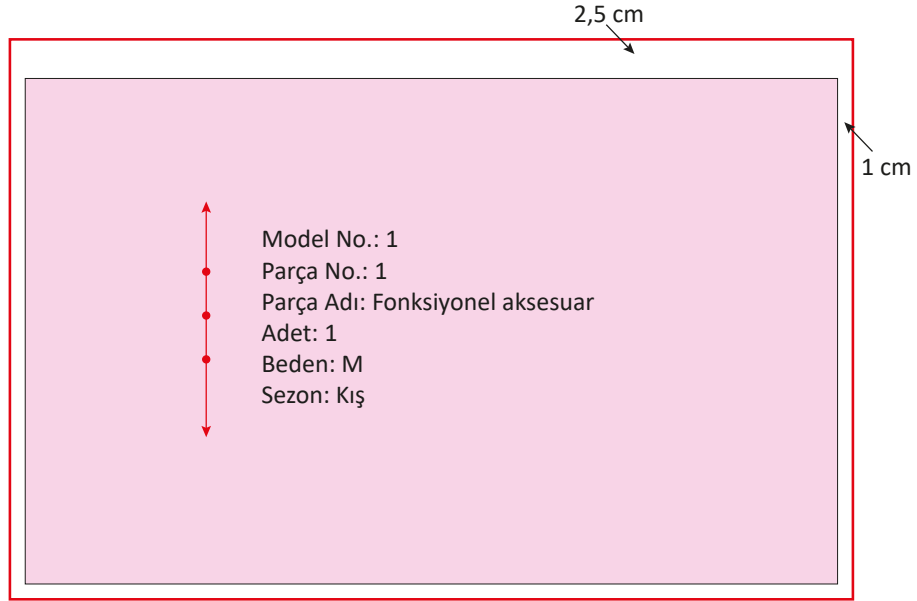
Şekil 3.6: Fonksiyonel aksesuar kalıbı

Fonksiyonel Aksesuar Şablonu Çizimi

- Fonksiyonel aksesuarın kalıbının kopyasını pelür kâğıdına alınız.
- Kopyasını aldığınız kâğıdı düz boy iplik hattına dikkat ederek sayfaya yapıştırınız.

5. UYGULAMA

- Hazırladığınız kalıbın üst kısmına 2,5 cm şablon payı veriniz.
- Kalıbınızın yan dikiş kısmına ve alt kenarına 1 cm şablon payı veriniz.
- Gerekli yazı ve işaretleri kalıba ekleyiniz.



Şekil 3.7: Fonksiyonel aksesuar şablonu

5. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Konuyla ilgili ön araştırma yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Tasarlayacağı aksesuarın kullanım alanını ve amacını belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Belirlediği amaca uygun hikâye panosunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Eskiz çalışmaları yaparak model belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Belirlediği modelin teknik föyünü hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Kullanılacak ölçüleri doğru belirledi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Kalıpları, kalıp hazırlama tekniklerine ve fonksiyonel aksesuar teknik föyüne uygun olarak hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Fonksiyonel aksesuar kalıbının şablonunu hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11. Gerekli ölçü kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.



Fonksiyonel Aksesuar Kesimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Fonksiyonel Aksesuar Kesimi İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize si-ze vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 6. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Fonksiyonel aksesuar uygulaması için gerekli ana ve yardımcı malzemeler, fonksiyonel aksesuar kalıpları, makas, toplu iğne, çizim malzemeleri, cetvel takımı, mezura.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Kalıpları kumaşa yerleştirirken ekonomiklik ilkesine uygun hareket ediniz.
- Kalıpları, leke bırakmayan çizim malzemeleriyle kumaşa geçiriniz.
- Düz boy iplik hattına dikkat ediniz.
- Ara ütü ve son ütü işlemlerini dikkatlice yapınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Çalışma için ihtiyacınız olan malzemeleri hazırlayınız.
- Önceden yıkadığınız ve ütlediğiniz kumaşı pastal masasına seriniz.
- Şablon kalıplarını düz boy iplik hattına dikkat ederek kumaşa yerleştiriniz (Görsel 3.85).



Görsel 3.85: Fonksiyonel aksesuar şablonu

6. UYGULAMA

- Şablon kalıplarının kaymaması için ağırlık ya da iz yapmayan toplu iğne kullanınız.
- Şablon kalıplarını terzi sabunuyla kumaşa çizerek gerekli çit işaretlemelerini yapınız.
- Kumaşı, kalıba uygun bir şekilde kesiniz (Görsel 3.86).
- Kesilmesi gereken yardımcı malzemelerin kesim ve ütü işlemlerini yaparak bunları dikime hazırlayınız.



Görsel 3.86: Fonksiyonel aksesuar şablonu

6. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Pastal serim işlemini tekniğine uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Pastal kesim işlemini tekniğine uygun yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Yardımcı malzemeleri dikime hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Ara ütü işlemlerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Ara kontrolleri yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.



Fonksiyonel Aksesuar Dikimi İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Fonksiyonel Aksesuar Dikim İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize size vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 7. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Fonksiyonel aksesuar uygulaması için kesilen parçalar, makas, dikiş ipliği, toplu iğne, çizim malzemeleri, mezura.

Dikkat Edilecek Noktalar

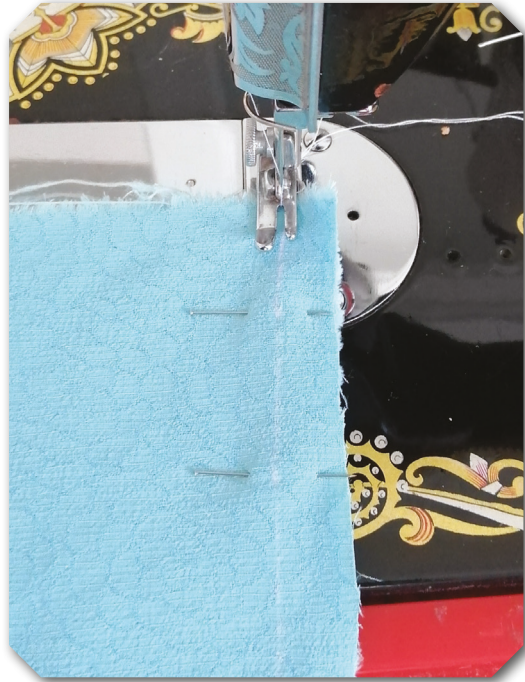
- Dikişlerin düzgün olmasına özen gösteriniz.
- Ara ütü ve son ütü işlemlerini dikkatlice yapınız.
- Malzemeleri ekonomik ve temiz kullanınız.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Çalışma için ihtiyacınız olan malzemeleri hazırlayınız.
- Fonksiyonel aksesuar için kestiğiniz parçaları hazırlayınız (Görsel 3.87).
- Fonksiyonel aksesuarı dikmek için dikim talimatı oluşturunuz.
- Oluşturduğunuz dikim talimatına göre yan dikiş paylarını birbirine denk getirerek 1 cm'den makine dikişini çekiniz (Görsel 3.88).



Görsel 3.87: Dikime hazırlık



Görsel 3.88: Makine dikişi

7. UYGULAMA

- Makine dikişi esnasında üst kenar payına kordon geçirebilmek için 1 cm açıklık bırakınız.
- Dikiş payını overlok ile temizleyiniz (Görsel 3.89).
- Dikim ve overlok çekimi sonrası dikiş payını tek yöne yatırarak ara ütüleme yapınız (Görsel 3.90).



Görsel 3.89: Overlok çekimi



Görsel 3.90: Ara ütüleme işlemi

- Fonksiyonel aksesuar alt kenar payını 0,5 cm içe katlayarak buraya iğne takınız (Görsel 3.91).
- İğne takılan kenar payına makinede 0,5 cm'den dikiş çekiniz (Görsel 3.92).



Görsel 3.91: Alt kenar payı iğneleme



Görsel 3.92: Alt kenar payı makine dikişi

- Fonksiyonel aksesuar üst kenar payına 0,5 cm içte kalacak şekilde 2 cm'den iğne takınız (Görsel 3.93).
- İğne taktığınız kenar payına 2 cm'den makine dikişi çekiniz (Görsel 3.94).
- Kol tahtasına geçirdiğiniz fonksiyonel aksesuarı ütüleyiniz (Görsel 3.95).



Görsel 3.93: Üst kenar payı iğneleme



Görsel 3.94: Üst kenar payı makine dikişi



Görsel 3.95: Ütüleme işlemi

7. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Gerekli araç ve gereci kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Dikim işlemi için gerekli malzemeleri hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Fonksiyonel aksesuarı tekniğine uygun dikti.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Ara ütü işlemlerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Ara kontrollerini yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

3.9. FONKSİYONEL AKSESUAR SÜSLEMESİ

Fonksiyonel aksesuarın süslenmesinde kullanılan malzemenin modele uygunluğu oldukça önemlidir. Seçilen süsleme malzemeleri, aksesuarı kullanacak kişinin yaşına, kullanım yerine özen göstererek eklenmelidir.

3.9.1. Fonksiyonel Aksesuar Modeline Uygun Süsleme Malzemesi Seçimi

Fonksiyonel aksesuarda kullanılan süsleme malzemesi, öncelikle aksesuarda kullanılan malzemeye ve süsleme tekniğine uygun olmalıdır. Süsleme malzemelerinin ana malzemeye uygun seçilmesi, dikkat edilmesi gereken önemli kriterlerden biridir (Görsel 3.96). Özel amaçlı aksesuar için malzeme seçimindeki kriterler ve teknikler, fonksiyonel aksesuarlar için de geçerlidir.



Görsel 3.96: Süsleme malzemesi seçimi



BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Türk Patent ve Marka Kurumu, son yıllarda yurt içinde ve uluslararası düzeyde yaptığı faaliyetlerle tanıtım ve kurumsal gelişme alanlarında büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Bu çerçevede iş hacminde büyük artışlar gerçekleştirmiş, Dünya Fikrî Mülkiyet Teşkilatı (WIPO) nezdinde “Araştırma ve İnceleme Otoritesi” olmuş, TÜRK PATENT-WIPO-Ankara Üniversitesi iş birliğiyle fikrî mülkiyet alanında yüksek lisans programı başlatmıştır. Bunun yanı sıra uzun süredir gündemde olan ve fikrî mülkiyet alanının tüm paydaşlarının eğitim ihtiyaçlarına yönelik faaliyetler gerçekleştiren “Fikrî Mülkiyet Akademisi” 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu’nun yürürlüğe girmesiyle kurulmuştur.



Fonksiyonel Aksesuar Süsleme İşlemleri

Yönerge

Bu çalışmada sizden Fonksiyonel Aksesuar Süsleme İşlemleri uygulamasını doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Uygulamayı işlem basamaklarını takip ederek öğretmeninize si-ze vereceği sürede gerçekleştiriniz. Çalışmanız, uygulama sonunda verilen 8. Kontrol Listesi kriterlerine göre değerlendirilecektir.

Araç Gereç

Dikimi yapılmış fonksiyonel aksesuar, süsleme malzemeleri, makas, ütü, toplu iğne, mezura, yapıştırma malzemeleri.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Süsleme malzemesinin aksesuarla uyumunu kontrol ediniz.
- Malzemeleri ekonomik ve temiz kullanınız.
- Ütü yaparken süsleme malzemesinin formuna dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
- İş önlüğü giyiniz.
- Tasarım aşamasında belirlediğiniz kordon ve kordon boyu ayarlayıcı aparatı hazırlayınız (Görsel 3.97).
- Çengelli iğne kullanarak kordonu fonksiyonel aksesuarın üst kısmında bulunan dikiş açıklığından geçiriniz (Görsel 3.98).
- Kordon boyu ayarlayıcı aparatı kordona takınız (Görsel 3.99).
- Kordon uçlarının aşınmaması için bunlara stoper aparat takınız.
- Son ütü işlemini yapınız (Görsel 3.100).



Görsel 3.97: Süsleme hazırlığı



Görsel 3.98: Kordon geçirme işlemi



Görsel 3.99: Kordon ayarlayıcı aparat takımı



Görsel 3.100: Son ütü işlemi

8. UYGULAMA

- Aksesuarı manken üzerine giydirerek son kontrol işlemlerini yapınız (Görsel 3.101).



Görsel 3.101: Fonksiyonel aksesuarın farklı kullanım şekilleri

8. Kontrol Listesi

Performans Kriterleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alarak atölye ortamını hazırladı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2. Süsleme malzemelerini kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3. Hazırladığı malzemelerle süsleme işlemini gerçekleştirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4. Fonksiyonel aksesuarın son ütüsünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5. Fonksiyonel aksesuarın son kontrolünü yaptı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6. Arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7. Gerekli düzeltmeleri yaparak aksesuarı kullanıma hazır hâle getirdi.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8. Temiz ve düzenli çalıştı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9. Süreyi etkili ve verimli kullandı.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

HAYIR olarak işaretlediğiniz kriterler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2. PROJE



Fonksiyonel Aksesuar Projesi

Bu çalışmada sizden fonksiyonel aksesuar uygulaması beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **Fonksiyonel Aksesuar Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** çalışmalarında bulunan uygulama basamaklarını takip ediniz.

PROJE FÖYÜ

Kullanım Amacı: Bulduğunuz bölgeye has yöresel kumaş ve aksesuarlardan ilham alarak günün ihtiyaç ve şartlarına uygun fonksiyonel bir aksesuar tasarlayınız. Aşağıda verilen başlıklara göre projenizi tamamlayınız.

Kullanım Alanı:

Aksesuar Teknik Çizimi	Model Analizi
	Ana ve Yardımcı Malzemeler
	Parça Listesi
Ölçüler	

Çalışmanız; **Fonksiyonel Aksesuar Hazırlığı, Tasarımı, Uygulaması ve Süslemesi** uygulamalarındaki kontrol listelerine göre değerlendirilecektir.

A) Aşağıdaki cümlelerdeki boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

1. Bir ihtiyaçtan doğan, belli bir hedef kitlesi olan ve buna yönelik tasarlanan aksesuarlara denir.
2. Giysinin bölümlerini bir aksesuara dönüştürmeyi sağlayan veya bir işleve yönelik olarak tasarlanan parçalara denir.
3. Kıyafetlere takılıp çıkarılan cepler ve yakalar çeşididir.
4. Bir yüzeyden kesilen kumaş veya motifin başka bir yüzeye dikilmesi yöntemiyle yapılan süsleme tekniğine denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz, doğru seçeneği işaretleyiniz.**5. Aşağıda verilen yardımcı malzemelerden hangisi kapama malzemesi olarak kullanılmaz?**

- A) Agraf
- B) Boncuk
- C) Cırt bant
- D) Düğme
- E) Fermuar

6. Aşağıdakilerden hangisi meslek gruplarında kullanılan özel amaçlı aksesuarlardan değildir?

- A) Alet kemeri
- B) Baret
- C) Grafik eldiveni
- D) Manyetik bileklik
- E) Yelek

7. Aşağıdakilerden hangisi aksesuar süslemede kullanılan nakış tekniklerinden biridir?

- A) Büzgü
- B) Gaze
- C) Kanaviçe
- D) Pul
- E) Sutaşı

KAYNAKÇA

- BÖLÜK, G. *Şapkanın Tarihi* (24 Aralık 1912). *Gündelik Yaşam-Yazılar* (2021, Mart 5)
- COLES, M. (1995). *Dikim Teknikleri*. Ankara: MEB (2021, Şubat 10)
- ERMERT, E. (2019). *Ansiklopedik Giyim-Kuşam ve Moda Sözlüğü*. İstanbul: Hayalperest (2021, Mart 8)
- ERONÇ, Y. P. (1994). *Giyim Süsleme Teknikleri*. İstanbul: MEB (2021, Mart 5)
- LAU, J. (2014). *Moda Tasarımında Aksesuar Tasarımı*. İstanbul: Literatür (2021, Mart 3)
- ÖNGEN, A. G. (2016). *Cumhuriyet Dönemi Giysi ve Aksesuarları*. İstanbul: Nişantaşı Üniversitesi (2021, Şubat 10)
- ŞENEL, T. (2000). *Coliseum Life, Modanın Baş Tacı Şapka*. (2021, Şubat 10)
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, sozluk.gov.tr
- VURUŞKAN, A. *Vücuda Uygunluk ve Tasarım Parametreleri Açısından Kişiyeye Özel Giysiler Üzerine Yeni Bir Yaklaşımın Geliştirilmesi*, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (2010)

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/100782/mod_resource/content/1/10.%20HAFTA%20KEMER%20YAPIMI.pdf (Erişim Tarihi: 11.06.2021, Erişim Saati: 22.36)
- <http://dctfdergisi.ankara.edu.tr/index.php/dctf/article/view/544>
- TDK <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 03.03.2021, Erişim Saati: 21.12)
- <https://www.kastamonumvtkulturmerkezi.gov.tr/kompleks.asp?muze=7-sapka-muzesi> (Erişim Tarihi: 08.03.2021, Erişim Saati: 21.15)
- AKDEMİR, N. (2016). *Modada yeniliklerin öncüsü: Paul Poiret*. *Akademik Sanat*, 1 (2), 10-19. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akademiksanat/issue/24311/257636> (Erişim Tarihi: 05.03.2021, Erişim Saati: 20.15)
- <http://www.atalarmirasi.org/tr/306-eski-t%C3%BCrklerin-k%C4%B1yafetleri> (Erişim Tarihi: 10.02.2021, Erişim Saati: 21.15)
- <https://www.anitkabir.com.tr/Files/Album/32/L-Ataturk-Fotograf-lari-96a95.jpg> (Erişim Tarihi: 30.05.2022, Erişim Saati: 09.27)
- ÖZKAN, N. (2019). *'Sınırsız İnovasyon'... Hızlı moda ürün tasarımının uluslararası tedarik zincirleri üzerine etkisi*. *DergiPark*: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iktisad/issue/47119/591677> (Erişim Tarihi: 03.02.2021, Erişim Saati: 02.46).
- ÖZKENDİRCİ, B. (2018). *Bilimsel çalışmaların geleceğin giyim tasarımına olası etkileri*. *DergiPark*: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iujad/issue/44357/436104> (Erişim Tarihi: 02.03.2021, Erişim Saati: 22.51)
- ŞEVKAY, I., & BAYBURTLU, I. (2020). *Sürdürülebilirlik bağlamında inovatif yaklaşımlar ve modüler giysi tasarımı*. *DergiPark*: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yjad/issue/59405/772513> (Erişim Tarihi: 14.02.2021, Erişim Saati: 17.27)
- TEZEL, Z. (2005). *Bedensel engelli bireylerde giyim konforu ve özel amaçlı giysi tasarımları*. *DergiPark*: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uobild/issue/47070/591935> (Erişim Tarihi: 19.03.2021, Erişim Saati: 02.45)

- Türk Patent ve Marka Kurumu. (2020, 10). *Patent/Faydalı Model, Marka, Tasarım Bilgilendirme Broşürü*. turkpatent: <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/resources/temp/17BDA083-8570-4F0E-8DB0-F4C1EC1E47CF.pdf> (Erişim Tarihi: 29.04.2021, Erişim Saat: 00.46)
- Türk Patent ve Marka Kurumu. *Türk Patent ve Marka Kurumu Tarihçesi*. Türk Patent ve Marka Kurumu: <https://www.turkpatent.gov.tr/TURKPATENT/commonContent/History> (Erişim Tarihi: 29.04.2021, Erişim Saati: 01.47)

Not: Kaynakça APA 6.0'a göre yazılmıştır.

GÖRSEL VE ŞEKİL KAYNAKÇASI

Ders materyalinde bulunan görsel ve şekillerin kaynaklarına aşağıda verilen karekodu okutarak ya da bağlantı adresini kullanarak ulaşabilirsiniz.



<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2553>

CEVAP ANAHTARI

1. Öğrenme Birimi	2. Öğrenme Birimi	3. Öğrenme Birimi
A)	A)	A)
1. tepe	1. tokalık	1. özel amaçlı aksesuarlar
2. cappa	2. bel çantası	2. fonksiyonel aksesuarlar
3. kenar	3. el çantası	3. aksesuar
4. sertleştirme	4. fantezi	4. aplike
5. siper	5. perçin	B)
6. abiye	6. tasarım	5. B
B)	B)	6. E
7. A	7. C	7. C
8. E	8. E	
9. B	9. D	
10. C	10. D	
11. E		
12. E		

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İŞARET LEVHALARI

Yasaklayıcı İşaretler



Sigara içilmez.



İçilmez.



Sigara içmek ve açık alev kullanmak yasaktır.



Yetkisiz kimse giremez.



Yaya giremez.



İş makinesi giremez.



Suyla söndürmek yasaktır.



Dokunma.

Yangınla Mücadele İşaretleri



Yangın hortumu



Acil yangın telefonu



Yangın merdiveni



Yönler (yardımcı bilgi işareti)



Yangın söndürme cihazı

Uyarı İşaretleri



Parlayıcı madde veya yüksek ısı



Asılı yük



Patlayıcı madde



İş makinesi



Toksik (zehirli) madde



Elektrik tehlikesi



Aşındırıcı madde



Tehlike



Radyoaktif madde



Lazer ışını



Zararlı veya tahriş edici madde



Engel



İyonlaştırıcı olmayan radyasyon



Düşme tehlikesi



Kuvvetli manyetik alan



Biyolojik risk



Düşük sıcaklık



Oksitleyici madde

Emredici İşaretler



Gözlük kullan.



Koruyucu elbise giy.



Baret tak.



Yüz siperi kullan.



Eldiven giy.



Emniyet kemeri kullan.



Maske kullan.



Kulak koruyucu tak.



İş ayakkabısı giy.



Genel emredici işaret (gerektiğinde başka işaretle birlikte kullanılacaktır.)



Yaya yolunu kullan.

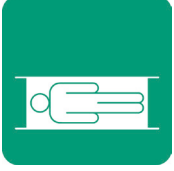
İlk Yardım İşaretleri



İlk yardım



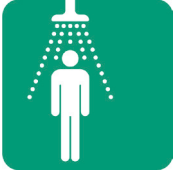
Göz duşu



Sedye

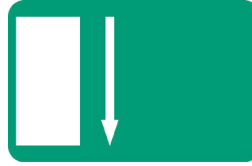
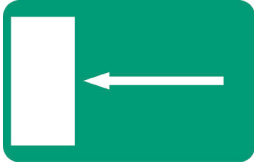
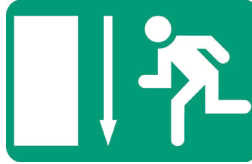


Acil yardım ve ilk yardım telefonu

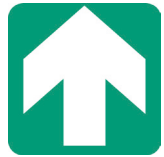


Güvenlik duşu

Acil Çıkış İşaretleri



Acil çıkış ve kaçış yolu



Yönler (yardımcı bilgi işareti)



TEK NUMARADA BİRLEŞTİ!



Türkiye’de farklı acil yardım çağrıları için kullanılan 7 kuruma ait acil çağrı numaralarının (Sağlık: 112, Polis: 155, İtfaiye: 110, AFAD: 122, Orman: 177, Jandarma: 156, Sahil Güvenlik: 158) tek numara (112) altında toplanması amacıyla geliştirilmiştir.

